

Van:
Aan:

10.2.e

10.2.e

Cc:

10.2.e

Onderwerp:
Datum:
Bijlagen:

Eindrapportage KPMG Business plan beleidsdeelneming brandstofopslagen Bonaire
woensdag 15 juli 2020 20:30:26

[20200714_Project_Bonaire_eindrapportage_KPMG_\(vertrouwelijk\).pdf](#) [TXT](#)
[DOMUS-20193430-v1-Businesscase_Brandstofborging_Bonaire.docx](#) [TXT](#)

Beste stuurgroepleden,

Met excuses voor deze late nota voor het overleg morgen over de business case Bonaire Brandstoffen Terminals B.V. We zullen jullie uiteraard door de belangrijkste conclusies van KPMG heen leiden, waarna we graag de benodigde vervolgacties en keuzes bespreken.

Het rapport van KPMG is eveneens toegevoegd als naslagwerk.

Het wordt morgen overigens een hybride vergadering in de zin dat een deel fysiek bijeenkomst en een deel zal inbellen via Webex.

Fijne avond,

Groet

10.2.e

[@minezk.nl](#)

10.2.e

**Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat**

TER ADVISERING

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Aan
Stuurgroep EZK

Auteur
10.2.e
10.2.e
T 070 10.2.e
10.2.e
nezk.nl@mi

nota

Businesscase Brandstofborging Bonaire

Datum
14 juli 2020
Kenmerk
DGBI / 20193430

Aanleiding

De Staat heeft KPMG ingehuurd om op basis van de informatie van Royal Haskoning een businesscase op te stellen voor Newco. KPMG heeft op 14 juli 2020 het definitieve rapport gepresenteerd, waarvan de belangrijkste bevindingen in deze nota worden behandeld. KPMG heeft in het rapport het oorspronkelijke plan van Royal Haskoning doorgerekend en gevalideerd. KMPG heeft geen eigenstandig onderzoek gedaan naar de infrastructuur en locaties.

Kopie aan
10.2.e
[REDACTED]

Bijlage(n)

Advies

- U wordt geadviseerd om de businesscase van KPMG als uitgangspunt te nemen.

Bespreekpunten:

- A. Financiële gezondheid van Curoil/ plan B
- B. Verwacht rendement en werving van financiering
- C. Brandstoffenmix en locaties

Conclusies en aanbevelingen:

Ad A. Curoil

- Curoil wordt beschouwd als de meest geschikte partner voor Newco, aangezien Curoil de brandstoffen waarschijnlijk het goedkoopst kan leveren. Uit het onderzoek blijkt dat er voldoende partijen in de regio zijn die de toevoer van brandstoffen kunnen verzorgen, indien Curoil niet in staat blijkt te zijn om in de gehele waardeketen te voorzien.
- De financiële gezondheid van Curoil blijft een onzekerheid. KPMG heeft geen cijfers na 2015 kunnen vinden. Daarnaast heeft Curoil een aanvraag ingediend bij BZK voor een fors overbruggingskrediet. Dit is met name een risico voor het geval Curoil in Newco participeert.
- KMPG acht de kans klein dat een nieuwe eigenaar BOPEC de lokale markt zou willen bedienen, vanwege de meerkosten voor het kleine volume.

Ad B. Verwacht rendement en financiering

- KPMG stelt dat er een aantal stappen moet worden gezet, voordat er sprake is van een acceptabele business case. Hieronder vindt u een lijst van de te nemen vervolgstappen, o.a. ook om risico's te mitigeren.
- KPMG onderschrijft de begrote investeringen van circa \$ 22,0 mln (ruim € 19 mln). Mocht de Staat de kosten van de strategische voorraad van twee weken voor haar rekening nemen dan komt daar nog \$ 2,0 mln (€ 1,8 mln) bij.
- Omdat KPMG het niet realistisch acht uit te gaan van een businesscase 40% Eigen Vermogen en 60% Vreemd Vermogen, is uitgegaan van een

Ontvangen BBR

businesscase van 60% EV en 40% VV. Dit betekent een vermeerdering van €1,5 mln inbreng door de staat dan nu is begroot (11,6 - 10,1).

- KPMG stelt dat het projectrendement net voldoende is om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen. Het rendement op eigen vermogen is daarmee te laag om de kapitaalkosten van het eigen vermogen te kunnen betalen. Dit maakt de instap voor een aandeelhouder uit de markt onaantrekkelijk. Deze bevinding vormt dan ook een bevestiging voor het besluit om een 100% beleidsdeelneming op te richten.
- Er moet dus wel gezocht worden naar financieringsmogelijkheden. U kunt instemmen met het besluit om onderzoek te doen naar beschikbare financieringsmogelijkheden (dan wel eigen vermogen of vreemd vermogen), en daarbij ook garantie-instrumenten van de overheid (GO) te benutten.
- KPMG stelt dat Newco geen venootschapsbelasting en dividendbelasting hoeft af te dragen.

Ad C. Brandstoffenmix en locaties

Er zijn vier scenario's waar KPMG naar heeft gekeken:

1. In het plan van Royal Haskoning wordt uitgegaan van een stookolieterminal bij de elektriciteitscentrale (Contour Global) en diesel-, benzine- en kerosinetanks bij het vliegveld (Airport Zuid). KMPG stelt dat deze optie het voordeligste is, indien er geen sprake is van verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening op Bonaire.
2. Een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid waarbij Contour Global diesel ipv stookolie gebruikt. Hierbij moet worden meegewogen dat deze optie vereist dat Contour Global meerdere keren per dag wordt bevoorraad per vrachtwagen over slecht onderhouden wegen (hoge veiligheidsrisico's). Indien er sprak is van verduurzaming, kan deze optie met inachtneming van de veiligheidsrisico's worden aangemerkt als meest voordelig.
3. Een diesellopslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege de hoge kosten van diesel.
4. Een LNG-opslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege te hoge investeringskosten.

Gelet op de veiligheidsrisico's die gepaard gaan met scenario 2 blijft het oorspronkelijke plan overeind, ook als de verduurzamingsplannen realiteit worden. In dat laatste geval zou een alternatief kunnen zijn om een overeenkomst met de nieuwe eigenaar van BOPEC af te sluiten. Er bestaat echter nog onduidelijkheid over het eigendom van de BOPEC assets in de (nabije) toekomst, en daardoor is het de vraag of dit een wenselijke stap is.

Toelichting

Aanbevelingen ten aanzien van Curoil

- Curoil wordt beschouwd als de meest geschikte partner voor Newco, aangezien Curoil de brandstoffen waarschijnlijk het goedkoopst kan leveren. De nabije ligging van het bedrijf op Curaçao en de aanwezige overslagvoorzieningen op Curaçao zorgen daarvoor. Gegeven het Kleine formaat van het eiland Bonaire is het economisch niet wenselijk om de waardeketen op te knippen. Mocht Curoil om wat voor reden wegvalLEN dan zijn er voldoende partijen in de regio die de toevoer van brandstoffen kunnen verzorgen. Dit zal waarschijnlijk leiden tot een hogere brandstofprijs: op korte termijn als gevolg van tijdelijke inkopen, op lange termijn door langere aanvoerroutes naar het eiland toe.
- De financiële gezondheid van Curoil blijft een onzekerheid. KPMG heeft geen cijfers na 2015 kunnen vinden. Daarnaast heeft Curoil een aanvraag ingediend bij BZK voor een fors overbruggingskrediet.

- Geadviseerd wordt daarom om deze alternatieven in een plan B te verwerken.

Kenmerk
DGBI / 20193430

Aanbevelingen ten aanzien van BOPEC

- Uit de gesprekken tussen KPMG en BOPEC blijkt dat BOPEC op zoek is naar een mogelijkheid om een doorstart te maken.
- Hierbij is het echter de vraag of BOPEC bij een doorstart ook stookolie zal blijven leveren aan Bonaire. Op dit moment verzorgt BOPEC de levering van stookolie aan Bonaire als een gunst aan het eiland. KMPG acht de kans echter klein dat een nieuwe eigenaar van BOPEC de lokale markt zou willen bedienen, vanwege de meerkosten voor het kleine volume.
- Geadviseerd wordt om de situatie rondom BOPEC te blijven monitoren.

Aanbevelingen financieel model

- De financiële prognoses van de businesscase hebben betrekking op Newco (operator en beheerder), waarbij de tankoperatie volledig is geïncorporeerd. De omzet van Newco bestaat uit de prijs die Curoil voor het gebruik van de tanks betaalt en de kosten bestaan grotendeels uit de doorbelasting van Curoil aan Newco voor het beheer en onderhoud van de terminals. Ook de kosten van de twee bestuursleden en de drie RvC-leden zijn in de cijfers meegenomen. Newco heeft geen operationeel personeel in dienst.
- De business case kan met een aantal keuzes ook voordeliger uitvallen. Ten opzichte van het plan van Royal Haskoning kan dit o.a. bereikt worden door de aanleg van een kortere pijpleiding bij Contour Global, het gebruik van een goedkoper type pijpleiding (RTP), koop i.p.v. dure erfpacht, door besparing op de risico-opslag van 20% op het investeringsbudget.
- De omzet van Newco bestaat uit een variabele prijs van \$ 40,00 per kubieke meter doorvoer, die Curoil voor het gebruik van de tanks betaalt. Geadviseerd wordt door KPMG om een vaste huurprijs te rekenen met daarbovenop een variabel deel, zodat de overhead (grotendeels) wordt gedekt.
- De businesscase gaat in 2023 uit van een jaarlijks positieve EBITDA (operationele winst). De gegenereerde cash-flows zijn voldoende van omvang om de rentelasten (6%) en aflossingen van vreemd vermogen te kunnen voldoen. Daarbij gaat KPMG uit van een geldlening met een looptijd van 30 jaar, wat zorgt voor een laag aflossingsbedrag per jaar.
- KPMG stelt dat het projectrendement (5,43%) net voldoende is om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen. Het rendement op eigen vermogen (5,14%) is te laag om de kapitaalkosten van het eigen vermogen te kunnen betalen. Dit maakt de instap voor een aandeelhouder uit de markt onaantrekkelijk. Deze bevinding vormt dan ook een bevestiging voor het besluit om een 100% beleidsdeelneming op te richten.
- KPMG gaat in tegenstelling tot onze eerdere aannames in de business case uit van een verhouding eigen vermogen van 60% en vreemd vermogen van 40%. Uit benchmark onderzoek blijkt dat veel van dergelijke projecten in de regio zo worden gefinancierd. Desondanks is financiering van Newco lastig, vanwege het hoge risico in relatie tot de verhoudingsgewijs lage rendementsverwachting en onzekere cashflow. Gaandeweg het project wordt het risico van het project lager en verhoogt dat verder de financierbaarheid, vooral als wordt uitgegaan van lange termijn volume- en prijscontracten. Ook wordt geadviseerd om de mogelijkheden van de GO-faciliteit te onderzoeken.

Aanbevelingen fiscaal:

- Newco is vrijgesteld van de betaling van VpB.
- De winst op basis van artikel 2, lid 2, Wet VpB 1969 is onbelast.

- De vennootschap dient Nederlandse dividendbelasting (15%) in te houden bij dividenduitkeringen aan EZK. Deze dividendbelasting kan EZK echter terugvragen van de Nederlandse fiscus. Kortom: In dit geval fungeert de Nederlandse dividendbelasting dus niet als eindheffing.

Kenmerk
DGBI / 20193430

Aanbevelingen ten aanzien van de investeringen in de brandstoterminals

- KMPG geeft aan dat het gebruik van stookolie niet meer van deze tijd is (tijd van het verduurzamen). Om deze reden heeft KMPG verschillende brandstofopties onderzocht.
- In het plan van Royal Haskoning wordt uitgegaan van een stookolieterminal bij de elektriciteitscentrale (Contour Global) en diesel-, benzine- en kerosinetanks bij het vliegveld (Airport Zuid). KMPG stelt dat deze optie het voordeligste is, indien er geen sprake is van verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening op Bonaire.
- Daarnaast heeft KPMG nog drie andere scenario's bekeken:
  - een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Hierbij moet worden meegewogen dat deze optie vereist dat Contour Global meerdere keren per dag wordt bevoorraad per vrachtwagen over slecht onderhouden wegen (hoge veiligheidsrisico's). Indien er sprak is van verduurzaming, kan deze optie met inachtneming van de veiligheidsrisico's worden aangemerkt als meest voordelig.
  - een dieselopslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege de hoge kosten van diesel.
  - een LNG-opslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege te hoge investeringskosten.
- De door Royal Haskoning berekende grootte van de tanks voor diesel, benzine en kerosine in het oorspronkelijke plan is volgens KPMG voldoende afgestemd op enerzijds de toekomstige groeivraag naar brandstoffen door groei van de bevolking en toerisme en anderzijds op een daling van de vraag als gevolg van duurzame opwekking (van 30% aandeel in 2020 naar 70% in 2025) en de groei van elektrische auto's. De tankinhoud is zodanig gekozen dat een beperkte daling of stijging van de brandstofvraag kan worden opgevangen met een daling of stijging in de aanvoer.
- De toekomstige vraag naar stookolie hangt af van de inzet op duurzame opwekking. Als volledig op duurzaamheid (70%) wordt ingezet en wordt gekozen voor twee terminals en vier brandstofsoorten (base case) dan is de benodigde capaciteit 9% lager, wat beperkte impact heeft op het aantal benodigde tanks, gezien de standaardmaten. Echter zonder additionele groene opwekking (30%) is de benodigde capaciteit naar schatting 20% hoger en is de technische capaciteit van de tanks onvoldoende in het base case scenario.

Aanbevelingen tot mitigeren van de risico's

- Een ander risico betreft eventuele vertraging van de bouw, vanwege milieu- en veiligheidsrisico's die voor de nodige bezwaarprocedures kunnen zorgen. De uit te voeren MER (Milieu Effect Rapportage) zal uitwijzen welke aanpassingen dit brengt in het bouwplan.
- De risicoanalyse van KPMG laat zien dat bepaalde risico's kunnen worden gemitigeerd:
  - het ontwikkel en bouwrisico door inhuren van een gerenommeerde contractor met mijlpaalvergoedingen;

- het operationeel risico door het afsluiten van een dekkend verzekeringspakket en het afsluiten van een degelijk Operations en Maintenance contract met Curoil voor het beheer en onderhoud van de tanks;
- het volume en afname risico door het aanbrengen van flexibiliteit in tankopslag door variatie in transportbewegingen voor de toelevering van de tanks. Door het afsluiten van lange termijn volume contracten met Curoil. Door het aangaan van back-up contracten voor als de huidige toelevering wegvalt (plan B);
- het prijsrisico door het afsluiten van lange termijn prijscontracten met Curoil (wordt nader uitgewerkt door MC);
- het reputatierisico door samenwerking met gerenommeerde partijen en het afsluiten van deugdelijke contracten. Door zorgvuldig af te wegen in welke mate Newco afhankelijk is van derde partijen, kan een risicoassessment gemaakt worden. Op basis daarvan kunnen aanvullende zekerheden worden ingebouwd of garanties gevraagd worden;
- het counterparty risico door het nastreven van een gediversifieerd klantenbestand, wat in dit verband niet voor de hand ligt. Het risico dat Curoil stookolie betreft bij BOPEC, wordt gemitigeerd door Curoil een belang te laten nemen in Newco.

Kenmerk
DGBI / 20193430

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: Project Bonaire - Eindrapportage KPMG
Date: donderdag 16 juli 2020 11:49:15

Dat dacht ik al – geen probleem!

10.2.e
T + 10.2.e | M + 10.2.e
10.2.e [@kpmg.nl](#) | [MyLinkedIn](#) | [www.kpmg.nl](#)

From: 10.2.e @minezk.nl]
Sent: donderdag 16 juli 2020 11:49
To: 10.2.e @kpmg.nl>
Subject: RE: Project Bonaire - Eindrapportage KPMG

Sorry 10.2.e

Deze is niet voor jou bedoeld!

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: donderdag 16 juli 2020 11:48
Aan: 10.2.e [@kpmg.nl](#); 10.2.e
                  [@minezk.nl](#); 10.2.e
                  [@minezk.nl](#)>
CC: 10.2.e [@kpmg.com](#)>
Onderwerp: RE: Project Bonaire - Eindrapportage KPMG

Hoi 10.2.e,

Ter controle: ik stuur dit plan door aan de ARK?

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e [@kpmg.nl](#)>
Verzonden: dinsdag 14 juli 2020 17:58

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap

10.2.e
T: 070 370 3863
ezk@ezk.nl

memo

Toelichting bij voorhangprocedure bij oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals b.v.

Datum
14 augustus 2020
Kenmerk
DGBI-O / 20216627
Kopie aan

Bijlage(n)

Geachte heer 10.2.e,

Ter onderbouwing van de aan u verstuurde brief betreffende de voorhangprocedure bij de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V. (hierna: "BBT") stuur ik u dit memo.

Achtergrond

Het eiland Bonaire is, net als de eilanden Saba en Sint Eustatius, sinds 2010 een bijzondere gemeente ofwel een Openbaar Lichaam van het Koninkrijk der Nederlanden. Gezamenlijk heten deze eilanden Caribisch Nederland. Voor Caribisch Nederland geldt in meerdere opzichten een ander regime dan in Europees Nederland. Denk aan de muntenheid (dollar i.p.v. de euro) en de toepasselijke wet- en regelgeving (Caribisch Nederland is immers niet gebonden aan EU-recht). Het Bestuurscollege zorgt voor het dagelijks bestuur op de eilanden en neemt ook zelfstandig besluiten over o.a. ruimtelijke ordening. Medio 2018 heeft het kabinet onder voorwaarden over goed bestuur en goed financieel beheer € 30 mln beschikbaar gesteld middels de regio-envelop om te investeren in Caribisch Nederland. Voor Bonaire gaat het onder meer om een investering in brandstofopslagen ten behoeve van de borging van de leveringszekerheid van brandstoffen. Brandstof is nodig voor de elektriciteitsvoorziening (momenteel middels stookolie), luchtverkeer (kerosine) en wegverkeer (diesel en benzine).

Noodzaak tot overheidsinterventie

De benodigde brandstoffen worden opgeslagen in tanks waarvan de staat ontoereikend is. Ttanks zijn afgekeurd door Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en er zijn tijdelijke vergunningen afgegeven hangende de realisatie van nieuwbouw. Dit heeft tot gevolg dat er nieuwe brandstofopslagen moeten worden gebouwd en geëxploiteerd. Het is niet gelukt om dit aan de markt over te laten met als gevolg dat EZK heeft besloten om (mede)opdrachtgever en -eigenaar van de te bouwen opslagen te worden. Veiligheid voor de omgeving en medewerkers is hierbij een randvoorwaarde.

Bonaire Brandstof Terminals B.V.

EZK is voornemens om een beleidsdeelneming op te richten die de brandstoffenterminals zal realiseren en beheren, met de Staat (EZK) als 100% aandeelhouder.

Opheffing en sanering van bestaande terminals hoort uitdrukkelijk niet tot de taken van BBT, evenmin als de korte termijn noodmaatregelen. Op het moment dat BBT wordt opgericht (statuten worden gepasseerd) dient de B.V. een bestuurder en een commissaris te hebben.

Bij oprichting van de beleidsdeelneming BBT zal EZK als 100% aandeelhouder eigen vermogen inbrengen, daarvoor is € 10,1 miljoen gereserveerd. Dit komt ten laste van de EZK begroting 2020. In aanvulling op het eigen vermogen wordt beoogd vreemd vermogen aan te trekken, wat tot een startkapitaal van circa € 20 miljoen moet leiden. Dit kapitaal is bestemd voor de (voorbereidende) werkzaamheden voor de oprichting van de beleidsdeelneming en de bouw van de opslag- en overslagvoorziening met bijbehorende infrastructuur, waarover de aandeelhouder (EZK) zal worden geïnformeerd.

Brandstoffenmix en locaties

Er wordt voorzien in twee locaties: één opslag voor kerosine, diesel en benzine bij het vliegveld (Airport Zuid) en één opslag voor stookolie nabij de elektriciteitscentrale van Contour Global (Karpata), noordelijker.

Business case KPMG

EZK heeft KPMG gevraagd om op basis van de informatie van Royal Haskoning een businesscase op te stellen voor het oprichten van BBT. KPMG heeft op 14 juli 2020 het definitieve rapport gepresenteerd, waarvan de belangrijkste bevindingen in dit memo worden behandeld. KPMG heeft in het rapport het oorspronkelijke plan van Royal Haskoning doorgerekend en gevalideerd. KMPG heeft geen eigenstandig onderzoek gedaan naar de infrastructuur en locaties.

Hoofdlijnen

Ad A. Curoil

- Curoil wordt beschouwd als de meest geschikte partner voor BBT. Curoil heeft een centrale rol op Bonaire omdat het bedrijf uniek gepositioneerd is om Bonaire vanuit Curaçao te bevoorraden. KPMG acht het niet aan te bevelen de waardeketen op te knippen, gegeven het formaat van Bonaire, waardoor het economisch wenselijk is om met Curoil te blijven werken. Dit wordt bevestigd door het gebrek aan interesse van lokale spelers om Curoil te vervangen.
Indien Curoil niet in staat zou blijken om de gehele waardeketen te voorzien, zijn er wel voldoende partijen in de regio die de toevoer van brandstoffen kunnen verzorgen.
- KMPG acht de kans klein dat een nieuwe eigenaar van BOPEC de lokale markt zou willen bedienen, vanwege de meerkosten voor het kleine volume.

Ad B. Verwacht rendement en financiering

KPMG stelt dat er een aantal stappen moet worden gezet, voordat er sprake is van een acceptabele business case. Hieronder een lijst van de te nemen vervolgstappen, o.a. ook om risico's te mitigeren:

- KPMG onderschrijft de begrote investeringen van circa \$ 22,0 mln. (circa € 20 mln.). Mocht de Staat de kosten van de strategische voorraad van twee weken voor haar rekening nemen dan komt daar nog \$ 2,0 mln. (€ 1,8 mln.) bij.
- Omdat KPMG het niet realistisch acht uit te gaan van een businesscase met 40% Eigen Vermogen en 60% Vreemd Vermogen, is KPMG uitgegaan van een businesscase van 60% EV en 40% VV. Dit betekent een vermeerdering van € 1,5 mln. inbreng door de Staat.
- KPMG stelt dat het projectrendement net voldoende is om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen. Het rendement op eigen vermogen is daarmee te laag om de kapitaalkosten van het eigen vermogen te kunnen betalen. Dit maakt de instap voor een aandeelhouder uit de markt onaantrekkelijk. Deze bevinding vormt dan ook een bevestiging voor het besluit om een 100% beleidsdeelneming op te richten.
- Er moet dus wel gezocht worden naar financieringsmogelijkheden. Onderzoek dient gedaan te worden naar beschikbare financieringsmogelijkheden (dan wel eigen vermogen of vreemd vermogen), en daarbij ook garantie-instrumenten van de overheid te benutten.
- KPMG stelt dat BBT geen vennootschapsbelasting en dividendbelasting hoeft af te dragen.

Ad C. Brandstoffenmix en locaties

Er zijn vier scenario's waar KPMG naar heeft gekeken:

1. In het plan van Royal Haskoning wordt uitgegaan van een stookolieterminal bij de elektriciteitscentrale (Contour Global) en diesel-, benzine- en kerosinetanks bij het vliegveld (Airport Zuid). KMPG stelt dat deze optie het voordeligste is, indien er geen sprake is van verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening op Bonaire.
2. Een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid waarbij Contour Global diesel i.p.v. stookolie gebruikt. Hierbij moet worden meegewogen dat deze optie vereist dat Contour Global meerdere keren per dag wordt bevoorraad per vrachtwagen over slecht onderhouden wegen (hoge veiligheidsrisico's). Indien er sprak is van verduurzaming, kan deze optie met inachtneming van de veiligheidsrisico's worden aangemerkt als meest voordelig.
3. Een dieselopslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege de hoge kosten van diesel.
4. Een LNG-opslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege te hoge investeringskosten.

Gelet op de veiligheidsrisico's die gepaard gaan met scenario 2 blijft het oorspronkelijke plan volgens scenario 1 overeind, ook als verduurzamingsplannen realiteit worden.

Aanbevelingen financieel model

- De financiële prognoses van de businesscase hebben betrekking op BBT (operator en beheerder), waarbij de tankoperatie volledig is geïncorporeerd. De omzet van BBT zal bestaan uit de prijs die Curoil voor het gebruik van de tanks betaalt en de kosten bestaan grotendeels uit de doorbelasting van Curoil aan BBT voor het beheer en onderhoud van de terminals. Ook de kosten van (op termijn) twee bestuursleden en drie RvC-leden zijn in de cijfers meegenomen. BBT heeft geen operationeel personeel in dienst.
- De business case kan met een aantal keuzes ook voordeliger uitvallen. Ten opzichte van het plan van Royal Haskoning kan dit o.a. bereikt worden door de aanleg van een kortere pijpleiding bij Contour Global (elektriciteitscentrale), het gebruik van een goedkoper type pijpleiding (RTP), koop i.p.v. dure erfpacht, door besparing op de risico-opslag van 20% op het investeringsbudget.
- De omzet van BBT bestaat uit een variabele prijs van \$ 10.1.c per kubieke meter doorvoer, die Curoil voor het gebruik van de tanks betaalt. Geadviseerd wordt door KPMG om een vaste huurprijs te rekenen met daarbovenop een variabel deel, zodat de overhead (grotendeels) wordt gedekt.
- De businesscase gaat in 2023 uit van een jaarlijks positieve EBITDA (operationele winst). De gegenereerde cash-flows zijn voldoende van omvang om de rentelasten (10.1.c en aflossingen van vreemd vermogen te kunnen voldoen. Daarbij gaat KPMG uit van een geldlening met een looptijd van 10.1.c jaar, wat zorgt voor een laag aflossingsbedrag per jaar. KPMG stelt dat het projectrendement (10.1.c) net voldoende is om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen. Het rendement op eigen vermogen (10.1.c) is te laag om de kapitaalkosten van het eigen vermogen te kunnen betalen. Dit maakt de instap voor een aandeelhouder uit de markt onaantrekkelijk. Deze bevinding vormt dan ook een bevestiging voor het besluit om een 100% beleidsdeelneming op te richten.
- KPMG in de business case uit van een verhouding eigen vermogen van 60% en vreemd vermogen van 40%. Uit benchmark onderzoek blijkt dat veel van dergelijke projecten in de regio zo worden gefinancierd. Desondanks is financiering van BBT lastig, vanwege het hoge risico in relatie tot de verhoudingsgewijs lage rendementsverwachting en onzekere cashflow. Gaandeweg het project wordt het risico van het project lager en verhoogt dat verder de financierbaarheid, vooral als wordt uitgegaan van lange termijn volume- en prijscontracten.

Aanbevelingen fiscaal:

- BBT is vrijgesteld van de betaling van VpB.
- De winst op basis van artikel 2, lid 2, Wet VpB 1969 is onbelast.
- De vennootschap dient Nederlandse dividendbelasting (15%) in te houden bij dividenduitkeringen aan EZK. Deze dividendbelasting kan EZK echter terugvragen van de Nederlandse fiscus. Kortom: In dit geval fungert de Nederlandse dividendbelasting dus niet als eindheffing.

Aanbevelingen ten aanzien van de investeringen in de brandstofterminals

- KPMG geeft aan dat het gebruik van stookolie niet meer van deze tijd is (tijd van het verduurzamen). Om deze reden heeft KPMG verschillende brandstofopties onderzocht.
- In het plan van Royal Haskoning wordt uitgegaan van een stookolieterminal bij de elektriciteitscentrale (Contour Global) en diesel-, benzine- en kerosinetanks bij het vliegveld (Airport Zuid). KPMG stelt dat deze optie het voordeeligste is, indien er geen sprake is van verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening op Bonaire.
- Daarnaast heeft KPMG nog drie andere scenario's bekeken, waarvoor uiteindelijk niet gekozen wordt:
  1. een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Hierbij moet worden meegewogen dat deze optie vereist dat Contour Global meerdere keren per dag wordt bevoorraad per vrachtwagen over slecht onderhouden wegen (hoge veiligheidsrisico's). Indien er sprak is van verduurzaming, kan deze optie met inachtneming van de veiligheidsrisico's worden aangemerkt als meest voordeilig.
  2. een diesellopslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege de hoge kosten van diesel.
  3. een LNG-opslag bij Contour Global en een diesel-, benzine- en kerosinetanks bij Airport Zuid. Deze optie valt direct af vanwege te hoge investeringskosten.
- De door Royal Haskoning berekende grootte van de tanks voor diesel, benzine en kerosine in het oorspronkelijke plan is volgens KPMG voldoende afgestemd op enerzijds de toekomstige groeivraag naar brandstoffen door groei van de bevolking en toerisme en anderzijds op een daling van de vraag als gevolg van duurzame opwekking (van 30% aandeel in 2020 naar 70% in 2025) en de groei van elektrische auto's. De tankinhoud is zodanig gekozen dat een beperkte daling of stijging van de brandstofvraag kan worden opgevangen met een daling of stijging in de aanvoer.
- De toekomstige vraag naar stookolie hangt af van de inzet op duurzame opwekking. Als volledig op duurzaamheid (70%) wordt ingezet en wordt gekozen voor twee terminals en vier brandstofsoorten (base case) dan is de benodigde capaciteit 9% lager, wat beperkte impact heeft op het aantal benodigde tanks, gezien de standaardmaten. Echter zonder additionele groene opwekking (30%) is de benodigde capaciteit naar schatting 20% hoger en is de technische capaciteit van de tanks onvoldoende in het base case scenario.

Aanbevelingen tot mitigeren van de risico's

- Een ander risico betreft eventuele vertraging van de bouw, vanwege milieu- en veiligheidsrisico's die voor de nodige bezwaarprocedures kunnen zorgen. De uit te voeren MER (Milieu Effect Rapportage) zal uitwijzen welke aanpassingen dit brengt in het bouwplan.
- De risicoanalyse van KPMG laat zien dat bepaalde risico's kunnen worden gemitigeerd:

1. het ontwikkel en bouwrisico door inhuur van een gerenommeerde contractor met mijlpaalvergoedingen;
2. het operationeel risico door het afsluiten van een dekkend verzekeringspakket en het afsluiten van een degelijk Operations en Maintenance contract met Curoil voor het beheer en onderhoud van de tanks;
3. het volume en afname risico door het aanbrengen van flexibiliteit in tankopslag door variatie in transportbewegingen voor de toelevering van de tanks. Door het afsluiten van lange termijn volume contracten met Curoil. Door het aangaan van back-up contracten voor als de huidige toelevering wegvalt (plan B);
4. het prijsrisico door het afsluiten van lange termijn prijscontracten met Curoil (wordt nader uitgewerkt);
5. het reputatierisico door samenwerking met gerenommeerde partijen en het afsluiten van deugdelijke contracten. Door zorgvuldig af te wegen in welke mate BBT afhankelijk is van derde partijen, kan een risicoassessment gemaakt worden. Op basis daarvan kunnen aanvullende zekerheden worden ingebouwd of garanties gevraagd worden;
6. het counterparty risico door het nastreven van een gediversifieerd klantenbestand, wat in dit verband niet voor de hand ligt.

TER ONDERTEKENING

10.2.e

Aan de Minister

nota

Oprichting van 100% beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals BV - brief aan ARK ter ondertekening.

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap

Auteur
GWW-102-e [redacted]
T: 070 370 2727
[redacted]@mnezk.nl

Datum
28 augustus 2020

Kenmerk
DGBI-O / 20224789

Bhm: 20226055

Parafenroute	10.2.e	FEZ	10.2.e	WJZ	10.2.e
Directie Elektriciteit	10.2.e	O.	10.2.e	BBR	10.2.e

Aanleiding

- Het voornemen is om een 100% EZK beleidsdeelneming op te richten. Deze beleidsdeelneming gaat zich richten op de borging van de leveringszekerheid van brandstoffen op Bonaire, voor onder andere het vliegverkeer (kerosine), het wegvervoer (diesel en benzine) en de elektriciteitsproductie (stookolie).
- Het streven is de beleidsdeelneming in december 2020 op te richten.
- O.g.v. artikel 4.7 lid 4 van de Comptabiliteitswet dient u over het voornemen tot oprichting van een beleidsdeelneming overleg te voeren met de Algemene Rekenkamer (ARK). Zie bijgaande brief aan de ARK voor ondertekening.
- Vervolgens dienen beide Kamers in het najaar te worden geïnformeerd na besluitvorming in de Ministerraad.

Bijlage(n)

- Brief aan ARK
- Toelichting
- Statuten BBT

Advies

- U kunt de brief aan de ARK ondertekenen. Daarmee wordt formeel invulling gegeven aan de afstemmingsplicht met de ARK (conform CW 2016), voorafgaand aan de besluitvorming in de MR over de oprichting van een nieuwe deelneming.
- U kunt kennisnemen van het businessplan, invulling governance en concept oprichtingsakte.

Kernpunten

- Conform de voorhangprocedure als neergelegd in artikel 4.7 van de Comptabiliteitswet moet er overleg gevoerd worden met de ARK, op het moment dat de Staat voornemens is een om privaatrechtelijke entiteit op te richten.
- Ambtelijk is reeds met de ARK over de voorgenomen oprichting van Bonaire Brandstof Terminals (BBT) gesproken en is tegemoet gekomen aan het geuite commentaar. Middels bijgevoegde brief wordt de ARK formeel in de gelegenheid gesteld haar zienswijze op de oprichting van BBT te geven. De concept oprichtingsakte en een toelichtend memo worden als bijlagen met deze brief meegestuurd.
- Na het overleg met de ARK, wordt het voorgenomen besluit tot oprichting van BBT aan de Ministerraad voorgelegd en vervolgens wordt het voornemen ter kennis gebracht aan de Kamers der Staten-Generaal.

Ontvangen BBR

- U hebt eerder ingestemd met de nota van 25 mei 2020, waarin een 100% eigendomsverhouding van EZK in de op te richten beleidsdeelneming wordt voorgesteld. Oorspronkelijk zou de eigendomsverhouding voor EZK 51% en voor Curoil 49% worden.
- De op te richten beleidsdeelneming krijgt de naam: Bonaire Brandstof Terminal B.V. (hierna: BBT of Vennootschap) en zal statutair in Den Haag gevestigd zijn.
- EZK heeft KPMG een business case laten opstellen. De belangrijkste bevindingen worden in de toelichting uiteengezet.
- Deze businesscase gaat uit van een totale investering van circa € 20,0 mln. EZK heeft voor 2020 € 10,1 mln. gereserveerd voor de inbreng aan eigen vermogen in BBT. In aanvulling daarop wordt bedoeld vreemd vermogen aan te trekken.
- Voorafgaand aan de oprichting van BBT wordt EBN B.V. als kwartiermaker ingeschakeld, waarbij **10.2.e** persoonlijk ter beschikking wordt gesteld, om de noodzakelijke voorbereidingen voor de oprichting van BBT en voor de realisatie van het Project te treffen. Het voornemen is om genoemde persoon daarna als algemeen bestuurder van BBT door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) (lees: de Staat) te laten benoemen en ter goedkeuring aan u voor te leggen.
- Statutair is bepaald dat de Raad van Commissarissen (RvC) van BBT een oneven ledental moet hebben, met een minimum van één lid. Leden van de RvC worden benoemd door de AVA.

Toelichting

Algemeen

- Het kabinet heeft medio 2018 € 30,0 mln. beschikbaar gesteld middels de regio-envelop om te investeren in Caribisch Nederland. Een deel van dit geld is beschikbaar gesteld voor een investering in de brandstofopslag- en overslagvoorziening op Bonaire ten behoeve van deborging van de leveringszekerheid van brandstoffen.
- De brandstofvoorziening op Bonaire vormt al jaren een probleem, met name vanwege de verouderde en inmiddels afgekeurde tankinstallaties op het eiland. De brandstofvoorziening dreigt hierdoor in gevaar te komen. De Staat heeft daarom besloten om nieuwe tankterminals te bouwen, die de bestaande installaties moeten vervangen. Deze tankvoorzieningen moeten zorgen voor een betrouwbare brandstofvoorziening.
- Op dit moment wordt een concept intentieovereenkomst tussen de Staat (EZK, I&W en BZK) en Curoil voorbereid, voor een mogelijke rol van Curoil als exploitant van de brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en als distributeur.
- Daarnaast wordt tussen de Staat (EZK, I&W en BZK) en het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) een "Bestuursovereenkomst Brandstofvoorziening Bonaire" voorbereid. Het doel van deze Bestuursovereenkomst is om randvoorwaardelijke afspraken tussen partijen vast te leggen over de voorbereiding van de uitvoering van het Project, teneinde de continuïteit (leveringszekerheid) en veiligheid van de brandstofvoorziening op Bonaire op de lange termijn te waarborgen. Daarnaast heeft deze Bestuursovereenkomst als doel om procesafspraken te maken over de liquidatie van OTB en de ontmanteling en sanering van locatie Hato.

- De ontmanteling en sanering van locatie Hato valt buiten de verantwoordelijkheid van BBT.

Kenmerk
DGBI-O / 20224789

Businessplan en financiering

- KPMG heeft voor EZK een businesscase opgesteld. Het plan gaat uit van een totale investering van \$ 22,0 mln. door BBT. Omgerekend komt dit bedrag uit op circa € 20,0 mln. waarbij rekening is gehouden met een veilige marge voor eventuele negatieve wisselkoersverschillen. EZK heeft voor dit jaar € 10,1 miljoen gereserveerd op de begroting 2020 voor de inbreng aan eigen vermogen in BBT. We beogen vreemd vermogen aan te trekken voor het restantbedrag
- De totale financiering van € 20,0 mln. is bestemd voor de noodzakelijke voorbereidingen voor de bouw (o.a. procedures inzake Milieu-Effect-Rapportages, vergunningen en aanbesteding), de (voorbereidende) werkzaamheden voor de oprichting van de beleidsdeelneming en de bouw van de twee tankterminals en bijbehorende infrastructuur, alsmede investering in een strategische olievoorraad. In het plan wordt uitgegaan van een stookolieterminal bij de elektriciteitscentrale (Contour Global) en diesel-, benzine- en kerosinetanks bij het vliegveld (Airport Zuid).
- Curoil wordt beschouwd als de meest geschikte partner voor BBT. Curoil heeft een centrale rol op Bonaire omdat het bedrijf uniek gepositioneerd is om Bonaire vanuit Curaçao te voorraden. KPMG acht het niet aan te bevelen de waardeketen op te knippen gegeven het formaat van Bonaire, waardoor het economisch wenselijk is om met Curoil te blijven werken. Dit wordt bevestigd door het gebrek aan interesse van lokale spelers om Curoil op Bonaire te vervangen.
- Indien Curoil niet in staat zou blijken te zijn om de gehele waardeketen te voorzien, zijn er voldoende partijen in de regio die de toevoer van brandstoffen kunnen verzorgen.
- De omzet van BBT bestaat uit de prijs die Curoil voor het gebruik van de tanks betaalt. De kosten bestaan grotendeels uit de doorbelasting van Curoil aan BBT voor de uitvoering van het beheer en onderhoud van onze terminals. Ook de kosten van de twee bestuursleden (algemeen- en financieel directeur) en de drie RvC-leden zijn in de cijfers meegenomen. BBT heeft geen operationeel personeel in dienst.
- KPMG heeft in de businesscase het financieel model doorgerekend en stelt dat het projectrendement net voldoende is om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen. Het rendement op eigen vermogen is daarmee te laag om de kapitaalkosten van het eigen vermogen te kunnen betalen. Dit maakt de instap voor een aandeelhouder uit de markt onaantrekkelijk. Deze bevinding vormt dan ook een bevestiging voor het besluit om een 100% beleidsdeelneming op te richten. Met Curoil, als hofleverancier van brandstoffen op de A, B, C eilanden (Aruba, Bonaire en Curaçao) zal worden bezien of zij onder voorwaarden op een later moment als minderheidsaandeelhouder kan instappen.
- KPMG heeft ook het gebruik van diesel en LNG als duurzaam alternatief voor stookolie onderzocht, maar dit stuit op respectievelijk veiligheids- en financiële bezwaren.
- De risico-analyse van KPMG laat zien dat een groot aantal risico's kunnen worden gemitigeerd tot een aanvaardbaar risicoprofiel.

Governance BBT

- EZK/Directie Ondernemerschap beheert het aandeelhouderschap van BBT.
- EZK/Directie Elektriciteit is primair beleidsverantwoordelijke en is in die zin opdrachtgever van BBT.
- De AVA (lees: enig aandeelhouder de Staat) benoemt de bestuurders en leden van de RvC.
- Volgens de statuten bestaat de RvC uit minimaal één lid en is het aantal leden altijd een oneven getal. Het voorنemen bestaat om drie commissarissen benoemen.
- Het dagelijkse bestuur zal uit twee leden bestaan, naast de algemeen bestuurder zal een financieel bestuurder worden gezocht.
- De beloning van de bestuurders geschiedt volgens de CAO Rijk richtlijnen en zal in het bestuurders reglement worden vastgelegd.

Oprichtingakte (statuten) van BBT (de belangrijkste bepalingen worden hierna samengevat)

Ten aanzien van de inhoud van de statuten van BBT is waar mogelijk aansluiting gezocht bij de inhoud van de statuten van andere deelnemingen van EZK, zoals EBN B.V. Voor de volledige tekst van de statuten wordt verwezen naar de bijlage.

- **naam:** Bonaire Brandstof Terminals B.V.
  - **zetel:** Den Haag. De beleidsdeelneming wordt een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, opgericht naar Europees Nederlands recht.
  - **doel:** gekozen is voor een doelomschrijving die aansluit bij het publieke belang van een op veiligheid en leveringszekerheid gerichte brandstof- en elektriciteitsvoorziening op twee locaties op Bonaire, gericht op de lange termijn.
  - **stakeholdersbepaling:** in de statuten is een stakeholderbepaling opgenomen, inhoudende dat BBT bij het nastreven van haar doel de belangen van de met haar verbonden onderneming in acht moet nemen, waaronder de rechtmatige belangen van consumenten, leveranciers, werknemers, aandeelhouders en de maatschappij en omgeving, waarin BBT haar activiteiten verricht. Deze belangen worden onder meer behartigd door het voeren van een duurzaam beleid, gericht op de lange termijn, waarbij in het bijzonder rekening wordt gehouden met het veiligstellen van de algemene beschikbaarheid, de betaalbaarheid, de leveringszekerheid en de veilige levering van brandstof op Bonaire.
  - **kwaliteitseisen voor aandeelhouder(s):** Aandelen kunnen slechts worden gehouden door, respectievelijk uitgegeven en overgedragen aan:
    - (a) publiekrechtelijke rechtspersonen naar het recht zoals dat geldt in het Europese deel van het Koninkrijk der Nederlanden;
    - (b) privaatrechtelijke rechtspersonen naar in het Koninkrijk der Nederlanden geldend recht; en
    - (c) de Vennootschap zelf.
- Deze bepaling sorteert voor op een eventuele toetreding van Curoil als aandeelhouder.
- **Levering van aandelen en overdrachtsbeperkingen:** voor overdracht is goedkeuring van de AVA vereist.
  - **kwaliteitseisen voor bestuurders en commissarissen:** deze bepaling biedt de kaders voor de benoeming en instandhouding van een integer bestuur.

- **bestuur en toezicht op bestuur:** De AVA bepaalt het aantal bestuurders en benoemt de bestuurders. De AVA kan bestuurders schorsen en ontslaan. De RvC kan bestuurders schorsen.
- **Bezoldiging van bestuurders:** De AVA stelt de beloning en andere voorwaarden vast die op de bestuurders van toepassing zijn.
- **door AVA goed te keuren bestuursbesluiten:** belangrijke / strategische bestuursbesluiten behoeven de voorafgaande goedkeuring van de AVA, waarbij bijvoorbeeld gedacht kan worden aan bestuursbesluiten omtrent een belangrijke verandering van de identiteit van BBT, overdracht van de onderneming, het verstrekken van leningen, het verrichten van andere rechtshandelingen (bijv. het aangaan van overeenkomsten) boven een bedrag van € 250.000.
- **door RvC goed te keuren bestuursbesluiten:** een aantal besluiten behoeven de voorafgaande goedkeuring van de RvC. Het betreft veelal besluiten op operationeel gebied of het verrichten van rechtshandelingen boven € 50.000 (maar tot € 250.000, want daarboven ligt de goedkeuring bij de AVA).
- **vertegenwoordiging:** het bestuur of twee gezamenlijk handelende bestuurders zijn bevoegd BBT te vertegenwoordigen.
- **Raad van Commissarissen:** de Venootschap heeft een RvC, die bestaat uit een oneven ledental, met een minimum van één lid. Bestaat de RvC uit een even aantal leden, dan neemt de AVA onmiddellijk maatregelen om het ledental tot een oneven aantal te brengen. De AVA benoemt de commissarissen. De AVA kan commissarissen schorsen en ontslaan. De AVA stelt de beloning van commissarissen vast.

Kenmerk
DGBI-O / 20224789

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: Re: KPMG
Date: woensdag 2 september 2020 13:34:46

Goed te horen! Offerte kan altijd, en goed idee dat ie dan buitenwereldproof is. Hadden we eerder al gevraagd maar op de een of andere reden is dat er niet van gekomen.

Hadden zij nog feedback voor ons, anders dan de late informatievoorziening allicht?

Grt,

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 2 sep. 2020 om 12:49 heeft 10.2.e
[@minezk.nl] het volgende geschreven:

Ha 10.2.e ,

Samen met 10.2.e de evaluatie KPMG (10.2.e en 10.2.e) gedaan.

KPMG onderschrijft onze opmerkingen (zowel de positieve als negatieve punten), zoals die ook met jou zijn voorgesproken;

Het was een prettig gesprek. Wij hebben hen ook meegenomen in onze verdere plannen en voortgang.

Wij hebben het ook gehad over de informatie die richting de banken gestuurd moet worden.

Het hele plan sturen, wordt door KPMG afgeraden, het is te lijvig (veel ballast) en ondermijnt ook onze onderhandelingspositie richting de banken.

KPMG Corporate Finance kan voor ons een "teaser" cq. verkoopmemorandum opstellen van zeg max. 10 pagina's (een commercieel plan, o.a. ontstaan van allerlei politieke issues).

Dit kost (wat) extra geld; vind je het goed dat zij een offerte aan ons uitbrengen, dan kunnen we daarna beslissen ?

Een soortgelijke teaser zou ook (veilig) ter informatie naar Curoil gestuurd kunnen worden, maar nu eerst de banken.

Verneem graag.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

**Directie Ondernemerschap
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat**

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B - Noord 3
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 10.2.e
@minezk.nl

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: geheimhoudingsovereenkomst
Date: maandag 14 september 2020 12:44:25

Ha 10.2.e,

Kan jij nog kijken naar de NDA van Rabobank.

Alvast dank

Met vriendelijke groet,

10.2.e

**Directie Ondernemerschap
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat**

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B - Noord 3
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 10.2.e

@minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 11 september 2020 13:22

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

CC: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Re: geheimhoudingsovereenkomst

Zeker. Het is ook een gezellige groep.

Als ik bijvoorbeeld kijk naar die van ING da betreft dat wederzijdse geheimhouding, dus ook voor de Staat. Dat gaat niet. Dat alleen ING een geheimhoudingsverplichting heeft zou prima zijn, maar dan moet die NDA daarop worden aangepast.

Groet 10.2.e

Op 11 sep. 2020 om 08:26 heeft 10.2.e
@minezk.nl het volgende geschreven:

Ha 10.2.e

Ik heb de foto op de App gezien, gelukkig ook nog wat ontspanning op een terrasje.

Het betreft het omgekeerde, namelijk dat de bank een geheimhoudingsplicht tekent voor de informatie die wij hen opsturen.

Daarvoor hanteren zij een eigen format.

Verneem graag!

Met vriendelijke groet,

10.2.e

**Directie Ondernemerschap
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat**

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B – Noord 3
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl

Verzonden: vrijdag 11 september 2020 00:00

Aan: 10.2.e @minezk.nl

CC: 10.2.e @minezk.nl

Onderwerp: Re: geheimhoudingsovereenkomst

Ha 10.2.e,

Hoe is het daar? Hier goed, wel behoorlijk vol programma.

Mbt die NDA, uitgangspunt is dat Staat geen geheimhoudingsverplichtingen in overeenkomsten aangaat. Ambtenaren hebben al een geheimhoudingsplicht ovg Ambtenarenwet en we zitten met de WOB. Wij geven toch juist info. Welke info van de bank zouden wij geheim moeten houden?

Groet 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 8 sep. 2020 om 08:23 heeft 10.2.e @minezk.nl het volgende geschreven:

Ha 10.2.e

Hierbij de NDA van ING.

Graag jullie oordeel.

Alvast dank!

Met vriendelijke groet,

10.2.e

**Directie Ondernemerschap
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat**

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B – Noord 3
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e
[REDACTED] @ing.com>
Verzonden: dinsdag 1 september 2020 09:22
Aan: 10.2.e
[REDACTED] @minezk.nl>
CC: 10.2.e @ebn.nl; 10.2.e @ing.com>
Onderwerp: FW: geheimhoudingsovereenkomst

Beste 10.2.e,

Zou u kunnen bevestigen of u mijn email van vorige week in goede orde heeft ontvangen en wanneer wij de informatie kunnen verwachten?

Bij voorbaat dank,
Vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e
[REDACTED]
[REDACTED]

ING Wholesale Banking
Telephone: + 10.2.e
Email: 10.2.e @ing.com

ING Bank N.V.
Registered office: Amsterdam, The Netherlands
Trade register number 33031431 Amsterdam

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 25 augustus 2020 17:30
To: 10.2.e @ebn.nl>
Cc: 10.2.e
[REDACTED] @minezk.nl>; 10.2.e
[REDACTED] @ing.com>
Subject: RE: geheimhoudingsovereenkomst

Beste 10.2.e,

Bijgaand de getekende geheimhoudingsverklaring zoals verzocht in onderstaande email.

We ontvangen graag nadere informatie en kijken uit naar de afspraak op 25 september.

Vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

ING Wholesale Banking
Telephone: + [REDACTED] 10.2.e
Email: [REDACTED] 10.2.e @ing.com

ING Bank N.V.
Registered office: Amsterdam, The Netherlands
Trade register number 33031431 Amsterdam

From: 10.2.e @ebn.nl>
Sent: vrijdag 21 augustus 2020 15:28
To: 10.2.e @ing.com>
Cc: 10.2.e @minezk.nl>
Subject: geheimhoudingsovereenkomst

Dag 10.2.e,

Fijn dat we in september met elkaar hierover kunnen spreken. We willen jullie graag voor het project Bonaire nadere informatie met een beknopte businesscase toezenden.

Zouden jullie een standaard geheimhoudingsovereenkomst willen ondertekenen en e-mailen aan 10.2.e van het Ministerie van EZK? (in de CC:

10.2.e @minezk.nl)

Hij zal dan de informatie aan jullie toesturen. Veel dank alvast,

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Mob: +3 [REDACTED] 10.2.e

<image001.png>

EBN B.V. Daalsesingel 1, 3511 SV Utrecht. Registered office: Utrecht 14026250. VAT NL001726614B01. This e-mail and any attachments are strictly confidential and may be legally privileged. If you are not the intended recipient, please inform the sender **10.2.e** @ebn.nl immediately, do not copy or retain this e-mail, use its contents or disclose them to any unauthorized third party without consent.

ATTENTION:

The information in this e-mail is confidential and only meant for the intended recipient. If you are not the intended recipient, don't use or disclose it in any way. Please let the sender know and delete the message immediately.

<ING Geheimhoudingsverklaring NL 25082020.pdf>

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: geheimhoudingsovereenkomst
Date: maandag 14 september 2020 12:47:30

Ha 10.2.e

Nog even een vraagje!

Waarom geen wederzijdse geheimhouding, en dit dus ook voor de Staat, of is dat een domme vraag.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

**Directie Ondernemerschap
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat**

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B - Noord 3
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 10.2.e

@minezk.nl

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: vrijdag 11 september 2020 13:22

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

TER INSTEMMING

Aan de Minister

10.2.e

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap

Auteur

10.2.e

T: 070-333-0337

mnezk.nl

Datum
17 september 2020

Kenmerk
DGBI-O / 20237261

BHM: 20238387**nota**

Oprichting van de 100% beleidsdeelneming Bonaire
Brandstof Terminals B.V.

Parafenroute

10.2.e 10.2.e	FEZ, 10.2.e	WJZ 10.2.e
Elektriciteit, 10.2.e 10.2.e	Ondernemen 10.2.e	BBR-paraf 10.2.e

10.2.e

Bijlage(n)
2

Aanleiding

Het voornemen is om een beleidsdeelneming op te richten met 100% aandeelhouderschap onder EZK. De deelneming heeft als doel om de leveringszekerheid en veiligheid van brandstoffen op Bonaire op lange termijn te borgen door middel van het bouwen en exploiteren van brandstofterminals.

Advies

- U kunt instemmen met het voornemen tot oprichting van de 100% EZK beleidsdeelneming, genaamd Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT) en de bijbehorende kapitaalstorting van € 10,1 mln. In aanvulling daarop wordt beoogd vreemd vermogen aan te trekken. Zekerheidshalve is een parallel traject ingezet om via een allocatieve weging € 9,9 mln. aan aanvullende middelen te alloceren, daarover wordt medio oktober besloten.
- U kunt akkoord gaan met het voorleggen van dit voornemen aan de CFEZIL.
- U kunt bijgevoegde Kamerbrief in concept ter kennis aannemen, de definitieve versie wordt nog aan u voorgelegd ter ondertekening en aanbieding aan de MR.

10.2.e

10.2.e

10.2.e

Kernpunten

- Gepland wordt om het voorgenomen besluit tot oprichting van de beleidsdeelneming en bijbehorende kapitaalstorting op 29 september a.s. in te brengen bij CFEZIL en uiterlijk op 30 oktober a.s. voor te leggen aan de MR. Daarna zal het voornemen conform artikel 4.7 lid 4 van de Comptabiliteitswet ter kennis worden gebracht aan de beide Kamers.
- Tijdens de MR op 21 februari jl. heeft u aangekondigd voornemens te zijn een deelneming op te richten om de problematiek rond de energievoorziening op Bonaire op te lossen.

Ontvangen BBR.

- U heeft daarna ingestemd met de nota van 25 mei jl., waarin een 100% eigendomsverhouding van EZK in het kapitaal van de beleidsdeelneming wordt voorgesteld (bijgevoegd). Bezien wordt of een private partij (Curoil) later kan instappen voor max. 49%. Daarbij zijn verder geen ontwikkelingen te verwachten die een andere opzet verlangen.
- U heeft in de nota van 28 augustus jl. kennis genomen van het businessplan, de governance en concept oprichtingsakte van BBT.
- De Kamerbrief is ambtelijk afgestemd met FIN, IenW, LNV en BZK. Er wordt nog overleg gevoerd met FIN. De andere genoemde departement zijn met de inhoud akkoord gegaan.
- Er wordt overleg gevoerd met de Algemene Rekenkamer over het voornemen tot oprichting van de beleidsdeelneming (Conform artikel 4.7 lid 4 van de Comptabiliteitswet 2016).

Kenmerk
DGBI / 20237261

Toelichting

De Kamerbrief informeert beide Kamers over de volgende belangrijke zaken:

- Ingegaan wordt op de oorzaak en problemen van de brandstofvoorziening op Bonaire en de plannen van BBT om de leveringszekerheid van de brandstofvoorziening met de bouw van twee nieuwe en veilige opslagvoorzieningen op Bonaire op de lange termijn te borgen.

Investering en financiering:

- Het businessplan gaat uit van een totale investering van circa € 20 mln. EZK heeft voor 2020 € 10,1 mln. gereserveerd voor de inbreng aan eigen vermogen in BBT.
- De financiering van € 20 mln. is bestemd voor de vergunningaanvraag en bouw van twee tankterminals en bijbehorende infrastructuur. In het plan wordt uitgegaan van een stookolieterminal bij de elektriciteitscentrale (Contour Global) en diesel-, benzine- en kerosinetanks bij het vliegveld (Airport Zuid).

Exploitatie:

- EBN is per 1 september jl. als kwartiermaker ingeschakeld, waarbij 10.2.e [REDACTED] persoonlijk ter beschikking wordt gesteld. Het voornemen is om de heer van Hoogstraten daarna als algemeen bestuurder van BBT ter goedkeuring aan u voor te dragen en door de aandeelhouders (AvA, de Staat) te laten benoemen.
- Op dit moment wordt een concept intentieovereenkomst tussen de Staat (EZK, I&W en BZK) en Curoil voorbereid. Hierin wordt een mogelijke rol van Curoil als exploitant van de brandstofopslag- & overslagvoorzieningen en als distributeur omschreven.
- Curoil wordt beschouwd als de meest geschikte partner voor BBT. Curoil heeft een centrale rol op Bonaire, omdat het bedrijf uniek gepositioneerd is om Bonaire vanuit Curaçao te voorzien. Uit de businesscase van KPMG blijkt dat het voordelig is om de waardeketen op te knippen, gegeven het formaat van Bonaire, waardoor het economisch wenselijk is om met Curoil te blijven werken. Dit wordt bevestigd door het gebrek aan interesse van lokale spelers om Curoil te vervangen.

- Indien Curoil niet in staat zou blijken te zijn om de gehele waardeketen te voorzien, zijn er wel voldoende partijen in de regio die de toevoer van brandstoffen kunnen verzorgen.
- De omzet van BBT bestaat uit de verhuur van de tanks aan Curoil. De kosten bestaan grotendeels uit beheers- en onderhoudskosten die Curoil aan BBT doorbelast. De twee bestuursleden en drie RvC-leden zijn ook in de cijfers meegenomen. BBT heeft geen operationeel personeel in dienst.
- Volgens de berekeningen in de businesscase van KPMG is het projectrendement net voldoende om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen. KPMG gaat daarbij uit van de verhouding EV/VV van 60%/40%. Het rendement op EV is te laag om de kapitaalkosten op EV te kunnen voldoen. Dit maakt de instap voor een private aandeelhouder onaantrekkelijk. Deze bevinding vormt ook een bevestiging voor het besluit om een 100% beleidsdeelneming op te richten.
- KPMG heeft diesel en LNG als duurzamer alternatief voor stookolie onderzocht, maar dit stuit op veiligheids- en financiële bezwaren.
- De risico-analyse van KPMG laat zien dat een groot aantal risico's voorafgaand aan de kapitaalstorting kunnen worden gemitigeerd tot een aanvaardbaar risicoprofiel.

Kenmerk
DGBI / 20237261

Governance:

- Bonaire Brandstof Terminal B.V. (BBT) is statutair in Den Haag gevestigd.
- Een "Bestuursovereenkomst Brandstofvoorziening Bonaire" tussen de Staat (EZK, I&W en BZK) en het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) wordt voorbereid waarin de randvoorwaarden worden gecreëerd om de brandstofopslagen te kunnen realiseren.
- EZK/Directie Ondernemerschap beheert het aandeelhouderschap van BBT.
- EZK/Directie Elektriciteit is primair beleidsverantwoordelijke.
- Statutair is bepaald dat de RvC van BBT een oneven ledental moet hebben, met een minimum van één lid. Leden van de RvC worden benoemd door de AVA.
- Beloning van Bestuur en RvC is volgens de Rijks CAO.

TER ADVISERING

Aan de Minister

10.2.e

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Elektriciteit

Auteur
J.C.A. [REDACTED] MC
[REDACTED]

[REDACTED]@minezk.nl

Datum
25 mei 2020

Kenmerk
DGKE-E / 20150878
Bhm: 20152508

Kopie aan

10.2.e

Bijlage(n)
1

nota

Brandstofvoorziening Bonaire - oprichting
beleidsdeelneming

Parafenroute

10.2.e [REDACTED]	E. MT-Lid [REDACTED]	O. Blv. Directeur [REDACTED]
EEZ. MT-Lid 10.2.e 10.2.e	WIZ. MT-Lid [REDACTED]	10.2.e

10.2.e

Aanleiding

In de Ministerraad van 21 februari jl. is voorgenomen om onder EZK een beleidsdeelneming op te richten (hierna: "Newco") om de leveringszekerheid van brandstoffen en olie op Bonaire structureel te borgen, voor onder andere het vliegverkeer (kerosine), verkeer en de elektriciteitsproductie. Hierbij zou Newco een eigendomsverhouding gaan kennen van 51% Staat/EZK (hierna EZK) en 49% Curoil (staatsbedrijf Curaçao). Met deze nota stemt u in afwijking daarvan in met een eigendomsverhouding van 100% EZK.

Advies

U kunt instemmen met een eigendomsverhouding van 100% EZK voor Newco.

Kernpunten

- U bent eerder akkoord gegaan met een concept-samenwerkingsovereenkomst tussen de Staat/EZK en Curoil ten behoeve van de oprichting van Newco met een eigendomsverhouding van 51% respectievelijk 49% (zie bijlage).
- **10.2.b/10.2.g**
- vanwege deze onzekerheid en de haast die geboden is om tot borging van de leveringszekerheid op lange termijn te komen, adviseren EZK, FIN, BZK en I&W op hoogambtelijk niveau een overgang naar een eigendomsverhouding van 100% EZK voor Newco. Dit is in een SG/ DG overleg geacordereerd.
- Met het oog op volledig aandeelhouderschap is in de allocatieve weging aanvullend 4 mln. euro gereserveerd.
- **10.2.b/10.2.g**

In plaats daarvan wordt nu een concept intentieovereenkomst met Curoil voorbereid, voor een mogelijke rol van Curoil als exploitant van de brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en als distributeur.

10.2.e

Ontvangen BBR

Toelichting

Newco als structurele oplossing voor uitval vitale infrastructuur

De leveringszekerheid van olie en olieproducten op Bonaire is de afgelopen jaren niet structureel geborgd. Ook zijn er zorgen over de milieuspecten van de huidige situatie. Daarom hebben EZK, I&W en BZK gekozen voor structurele oplossingen voor de brandstof problematiek waarbij eigendom van vitale infrastructuur in publieke handen moet komen. Newco zal als doel hebben om de veiligheid en leveringszekerheid van de brandstofvoorziening op Bonaire op lange termijn te waarborgen met de bouw en exploitatie van brandstofopslag- en overslagvoorzieningen met daarbij behorende infrastructuur.

Als onderdeel van de tweede allocatieve weging (besproken in de Bestuursraad van maandag 25 mei) is besloten om aanvullende middelen te reserveren. Deze middelen worden bij de oprichting ingebracht als eigen vermogen. De omvang van de reservering bedraagt in totaal circa 10 mln. euro (exclusief werkbudget voor oprichting van de beleidsdeelneming). De middelen uit de regio envelop (5 mln. euro) ten behoeve van dit project worden van I&W overgeheveld naar EZK. Daarnaast dragen zowel I&W als BZK bij aan het werkbudget.

Curoil

Het land Curaçao heeft voor het staatsbedrijf Curoil een aanvraag tot aanzienlijke overbruggingskredieten (88 mn Naf/ca €45 mln. euro) ingediend bij het Rijk/ BZK. Onder meer Coronacrisis en financiële onzekerheden bij de raffinaderij op Curacao zijn hier debet aan. Planning is dat dit besluit begin juli voorligt in de RMR. 10.2.b/10.2.g

De samenwerkingsovereenkomst die de basis moest vormen voor het oprichten van Newco is met een eigendomsverhouding van 100% EZK niet meer aan de orde. Er wordt bezien of de Staat met Curoil een intentieovereenkomst kan sluiten, over een beoogde rol van Curoil als exploitant van brandstofopslag- en overslagvoorzieningen/ infrastructuur en als distributeur van Newco. Mede-eigendom door een lokaal bedrijf als Curoil had het voordeel dat kennis van de regionale markt in Newco zou worden gebracht. Mogelijk kan dit later alsnog plaatsvinden door verkoop van aandelen Newco en via de exploitatierol.

Eerder is er voor exploitatie een marktuitvraag gehouden; Curoil was toen de enige serieuze partij. Bonaire is een kleine afzetmarkt. Curoil heeft zich tot dusver een betrouwbare en professionele partij getoond in de brandstoflevering, ook ten aanzien van de korte termijn maatregelen voor de elektriciteitsproductie. Niettemin wordt in de business case, die nu uitgevoerd wordt, ook aandacht besteed aan mogelijke andere spelers mocht de samenwerking met Curoil om een of andere reden niet van de grond komen. 10.2.b/10.2.g

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Elektriciteit

Kenmerk
DGKE-E / 20150878

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

10.2.e *24/3*

nota

Oplegnota Samenwerkingsovereenkomst
Brandstofvoorziening Bonaire - oprichting
beleidsdeelneming

Parafenroute

10.2.e

BBR
10.2.e

**Mede namens / met akkoord van de minister voor Milieu en Wonen en de minister van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties**

Aanleiding

- Bonaire: oplossingen om elektriciteitsproductie te borgen op de korte als de lange termijn.
- Voor nu: samenwerkingsovereenkomst (bijlage) tussen de Nederlandse Staat en Curoil (overheids-NV Curaçao) ter ondertekening.

Advies

U kunt de samenwerkingsovereenkomst tekenen.

Kernpunten

- Uitval van de olielevering door Bopec (olieoverslag van Venezolaans bedrijf) aan de elektriciteitscentrale op Bonaire dreigt, waardoor de elektriciteit dreigt uit te vallen. De verwachte uitval komt mede door het verlopen van een vrijstelling van sancties door de VS en het technisch afkeuren van de opslag door de ILT.
- Met het besluit in de Ministerraad van 21 februari is het voornemen uitgesproken om onder EZK een beleidsdeelneming op te richten (hierna Newco) en dat deze beleidsdeelneming een eigendomsverhouding zal kennen van 51% Staat/ EZK en 49% Curoil.
- De eerste stap hiertoe is het aangaan van samenwerkingsovereenkomst, deze dient twee doelen:
  - 1: In deze overeenkomst zijn de belangrijkste voorwaarden opgenomen waaronder de Staat en Curoil in grote lijnen bereid zijn Newco op te richten (lange termijn). Newco heeft onder andere tot doel de brandstofvoorziening en leveringszekerheid op Bonaire zeker stellen door de bouw en exploitatie van brandstofopslagen en de daar bijbehorende infrastructuur.

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Elektriciteit

Auteur

10.2.e

10.2.e n@minezk.nl

Datum

12 maart 2020

Kenmerk

DGKE / 20072591

BHM: 20075843

Kopie aan

10.2.e

Bijlage(n)
1

Ontvangen BBR

- 2: De kans op een nieuwe vrijstelling van de Amerikaanse sancties neemt toe als de Nederlandse Staat met een samenwerkingsovereenkomst over de beoogde oprichting van Newco kan laten zien al ver te zijn gekomen met het loskomen van Venezolaanse olie (korte termijn).
- De overeenkomst wordt door u, mede namens de ministers van BZK en voor Milieu en Wonen getekend. De samenwerkingsovereenkomst wordt ook aan deze ministers voorgelegd.

Toelichting

Korte termijn

De korte termijn oplossingen zijn verdeeld over twee sporen:

1: zo lang mogelijk operationeel houden van de aanvoer via Bopec:

Na 17 maart dient de bijgevoegde samenwerkingsovereenkomst gericht op oprichting van Newco naar Buza/ ambassade Washington te worden verzonden ten behoeve van een verzoek tot verkrijging van een verlenging van de bestaande vrijstelling van de sancties voor het gebruik van olie op het terrein van Bopec. Hierdoor wordt het mogelijk om ook na 31 maart de resterende geschikte olie op het terrein van Bopec op te maken. Dit betreft een voorraad van hoogstens enkele weken. Dit is van belang, omdat intussen de overslag voor alternatieve brandstof wordt vergroot.

2: Het voorbereiden van twee noodvoorzieningen:

- Aanvoer van stookolie met pontons (drijvende olieopslag) via de vliegveldsteiger van Bonaire. Vanuit de pontons wordt via deze steiger olie verpompt naar een verlaadplaats in tankwagens, de tankwagens vervoeren de olie vervolgens naar de elektriciteitscentrale.

- Vergroting van de reguliere overslag van diesel, als zeer snel en waarschijnlijk nodig om in te zetten 'tussenoplossing' als de Bopec-aanvoer wegvalt vóór stookolie via pontons geleverd kan worden.

Hiermee is de olievoorziening voor elektriciteit geborgd voor de korte termijn.

Lange termijn

De samenwerkingsovereenkomst vormt de basis voor het oprichten van Newco en is het resultaat van onderhandelingen tussen Curoil en de Nederlandse Staat. De samenwerkingsovereenkomst wordt aangegaan onder een aantal opschorrende voorwaarden (zie artikel 14). Indien deze niet zijn vervuld op uiterlijk 31 december 2020 kunnen partijen de samenwerkingsovereenkomst verlengen dan wel per direct opzeggen.

Op de samenwerkingsovereenkomst zelf is Europees Nederlands recht van toepassing verklaard. Curoil heeft aangegeven dat de keuze voor Europees Nederlands recht betreffende de oprichting van Newco in dit stadium een deal breaker zou zijn en zij eerst de juridische en fiscale gevolgen van de rechtskeuze in kaart wenst te brengen. Dit in combinatie met het belang van een ondertekenende overeenkomst heeft ertoe geleid dat ten aanzien van de vraag naar welk recht Newco zal worden opgericht, partijen zijn overeengekomen dat partijen daarover uiterlijk 1 juni 2020 in onderling overleg een beslissing zullen nemen, nadat zij de juridische en fiscale consequenties van de rechtskeuze in kaart hebben gebracht (zie artikel 21).

Newco zal als doel hebben om de veiligheid en leveringszekerheid van de brandstofvoorziening op Bonaire te waarborgen met de bouw en exploitatie van brandstofopslag- en overslagvoorzieningen met daarbij behorende infrastructuur. Ten behoeve van de continuïteit en het onderhoud van de nieuwe brandstofopslag en -overslagvoorzieningen zal Newco een beheerovereenkomst uitbesteden dan wel zelf het beheer voeren.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Kenmerk
DGKE / 20072591

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

Partijen:

- I. **DE STAAT DER NEDERLANDEN**, waarvan de zetel is gevestigd te 's-Gravenhage, te dezen vertegenwoordigd door de minister van Economische Zaken en Klimaat, de heer E.D. Wiebes, mede namens de minister voor Milieu en Wonen, mevrouw S. van Veldhoven-Van der Meer en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer R.W. Knops, hierna te noemen: "de Staat";
- en
- II. de naamloze vennootschap **CURACAO OIL (CUROIL) N.V.**, gevestigd te Curacao, en te dezen vertegenwoordigd door **10.2.e** , hierna te noemen: "Curoil";
- en
- III. de naamloze vennootschap **CUROIL (BONAIRE) N.V.**, gevestigd te Bonaire en te dezen vertegenwoordigd door haar enige bestuurder Curacao Oil (Curoil) N.V., op haar beurt vertegenwoordigd door **10.2.e** , hierna te noemen: "Curoil Bonaire".

Partijen 2 en 3 hierna gezamenlijk ook te noemen: "Curoil c.s.".

Partijen 1 tot en met 3 hierna ieder afzonderlijk ook te noemen "Partij" en tezamen "Partijen".

Overwegende dat:

- er drie grote brandstofopslagvoorzieningen zijn op Bonaire die als vitale voorzieningen aangemerkt kunnen worden te weten:
  - a. opslag van Heavy Fuel Oil (HFO) bij Terminal Bopec;
  - b. opslag van motorbrandstoffen (benzine, diesel) op de locatie Hato;
  - c. opslag van kerosine t.b.v. de luchtvaart bij Oil Trading Bonaire op Flamingo Airport;
- de leveringszekerheid, veiligheid en governance van deze brandstofopslagvoorzieningen verbeterd kan worden en dat uitval van een of meer van deze opslagvoorzieningen een direct gevaar voor de openbare orde vormt;
- de Staat en het Openbaar Lichaam Bonaire ("OLB") projectmatig samenwerken aan korte en lange termijn oplossingen voor dit probleem en dat een marktverkenning is verricht naar een samenwerkingspartner teneinde de huidige situatie te verbeteren;
- de korte termijn aanpak is gericht op instandhouding van de huidige infrastructuur van de brandstofopslagvoorzieningen en het implementeren van noodmaatregelen tot aan de realisatie van twee nieuwe brandstofopslagvoorzieningen;
- de lange termijn aanpak is gericht op het bouwen en exploiteren van twee nieuwe brandstofopslagvoorzieningen en daarbijbehorende infrastructuur, waarmee beoogd wordt de leveringszekerheid en opslag en overslag van brandstof op de lange termijn te garanderen, te weten:

- a. de veilige opslag en levering van HFO t.b.v. elektriciteitproductie in de nabijheid van de elektriciteitscentrale van Contour Global (hierna te noemen: "Locatie Karpata");
  - b. de veilige opslag en levering van benzine, diesel en kerosine op de nieuwe locatie Airport Zuid (hierna: "Locatie Airport Zuid");
- met deze lange termijn aanpak het aantal grote brandstofopslagvoorzieningen op Bonaire ten behoeve van de brandstofvoorziening van Bonaire wordt teruggebracht van drie naar twee locaties;
  - Partijen voornemens zijn de locatie Hato (benzine en diesel) op te heffen en deze functie te verhuizen naar de Locatie Airport Zuid, waar in de toekomst naast kerosine ook benzine en diesel zullen worden opgeslagen, alsmede de mogelijke opslag van HFO. Dit is geen onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst (hierna te noemen: "Overeenkomst"), maar betreft een op zichzelf staande projectovereenkomst met een eigen projectstructuur naast het in deze Overeenkomst gedefinieerde project;
  - de Staat de bouw en exploitatie van de brandstofopslagvoorzieningen en de daarbijbehorende infrastructuur op de Locatie Karpata en de Locatie Airport Zuid ten behoeve van de brandstofvoorziening en leveringszekerheid daarvan op Bonaire wenst te laten uitvoeren door een nieuw op te richten vennootschap (hierna te noemen: "Newco");
  - Curoil en de Staat het voornemen hebben als oprichter van en aandeelhouder in het kapitaal van Newco te participeren;
  - in deze Overeenkomst de belangrijkste voorwaarden zijn opgenomen waaronder Partijen bereid zijn Newco op te richten. Daarnaast dienen Partijen in het kader van de samenwerking nog overeenstemming te bereiken over de verdere randvoorwaarden en Documenten die de nadere voorwaarden scheppen voor een samenwerking.

Komen het volgende overeen:

A. ALGEMEEN

Artikel 1- Definities

In deze Overeenkomst wordt verstaan onder:

Daarbijbehorende Infrastructuur: voorzieningen die fysiek zijn verbonden aan de nieuw te realiseren brandstofopslagvoorzieningen via welke brandstof kan worden aan- en afgevoerd, zoals bijvoorbeeld wegen, jetty's en pijpleidingen.

Documenten De documenten zoals genoemd in artikel 12 van deze Overeenkomst.

Exploitatie: beheer en onderhoud van de nieuwe brandstofopslagvoorzieningen met de Daarbijbehorende Infrastructuur alsmede verhuur van deze voorzieningen aan een of meer bedrijven die deze voorzieningen aanwenden voor op- en overslag van brandstoffen bestemd voor levering op Bonaire.

Newco:	de door de Staat en Curoil op te richten vennootschap die als doel heeft de bouw en Exploitatie van brandstofopslagvoorzieningen met de Daarbijbehorende Infrastructuur op de Locatie Karpata en de Locatie Airport Zuid ten behoeve van de brandstofvoorziening op Bonaire.
Overeenkomst:	deze Samenwerkingsovereenkomst.
Project:	de bouw en Exploitatie van brandstofopslagvoorzieningen met de Daarbijbehorende Infrastructuur op de Locatie Karpata en de Locatie Airport Zuid ten behoeve van de brandstofvoorziening op Bonaire.

Artikel 2 – Doel Overeenkomst

In deze Overeenkomst zijn de belangrijkste voorwaarden opgenomen waaronder Partijen bereid zijn Newco op te richten.

Artikel 3 – Focus van Partijen

Partijen verklaren, bevestigen en erkennen dat zij voornemens zijn om Newco op te richten en tot stand te brengen onder de voorwaarden zoals neergelegd in deze Overeenkomst.

Artikel 4 – Onderhandelingen te goeder trouw

Partijen komen overeen dat zij te goeder trouw zullen onderhandelen en zich in te spannen alle documenten op te (laten) maken en om alles te (laten) doen wat noodzakelijk of wenselijk is en om op basis van redelijkheid samen te werken om de beoogde oprichting van Newco op zo kort mogelijke termijn, binnen het afgesproken tijdsbestek en met inachtneming van de in dat verband geldende wet- en regelgeving, te realiseren.

B. BEOOGDE OPRICHTING NEWCO

Artikel 5 – Oprichting Newco

De Staat en Curoil beogen gezamenlijk een vennootschap op te richten, Newco.

Artikel 6 – Doel Newco

Partijen wensen Newco op te richten, teneinde Newco het Project te laten realiseren met als doel de veiligheid en leveringszekerheid van de brandstofvoorziening op Bonaire te waarborgen. Ten behoeve van de continuïteit en het onderhoud van de nieuwe brandstofopslagvoorzieningen en de Daarbijbehorende Infrastructuur op de Locatie Karpata en de Locatie Airport Zuid zal Newco het beheer uitbesteden dan wel zelf het beheer voeren.

Artikel 7 – Project

Het Project betreft de bouw en Exploitatie van de brandstofopslagvoorzieningen en de Daarbijbehorende Infrastructuur op de Locatie Karpata en de Locatie Airport Zuid ten behoeve van de brandstofvoorziening op Bonaire. Volgens de huidige planning zal de bouw gereed zijn en kan de Exploitatie worden gestart op 31 december 2021.

Artikel 8 – Aandeelhouders Newco

De Staat en Curoil worden beiden aandeelhouder in Newco, waarbij de Staat 51% en Curoil 49% van de aandelen gaan houden. Voor Newco zal een aandeelhoudersovereenkomst worden opgesteld, waarin de voorwaarden worden neergelegd waaronder de Staat en Curoil als aandeelhouders in Newco zullen samenwerken. In de aandeelhoudersovereenkomst zullen onder andere bepalingen worden opgenomen over de verschillende soorten besluitvorming en de stemverhoudingen.

Artikel 9 – Bestuur Newco

De benoeming van de bestuurder(s) van Newco en de rechten en verantwoordelijkheden van de bestuurder(s) van Newco worden nog nader tussen de Staat en Curoil besproken en neergelegd in de hierna te noemen Documenten.

Artikel 10 – Financiering Newco

Curoil zal op uiterlijk 15 mei 2020 schriftelijk aan en ten genoegen van de Staat bevestigen dat Curoil de beschikking kan krijgen over een kapitaal van minimaal circa USD 4,3 miljoen, teneinde een investering in het kapitaal van Newco te kunnen uitvoeren.

Artikel 11 – Change of control

De aandeelhoudersovereenkomst zal bepalingen bevatten over een wijziging van de zeggenschap in en/of over Curoil, direct of indirect.

C. DOCUMENTEN

Artikel 12 – Documenten

Partijen treden in onderhandeling over de documentatie ten behoeve van de beoogde oprichting van Newco, inclusief (i) de oprichtingsakte van Newco, (ii) de aandeelhoudersovereenkomst tussen de Staat en Curoil betreffende Newco en (iii) alle andere overeenkomsten en documenten die vereist zijn voor of verband houden met de beoogde oprichting van Newco en de samenwerking in Newco (hierna gezamenlijk te noemen: "Documenten") alsmede de uitvoering van het Project, in welk verband Partijen ook zullen spreken over onder meer de overeenkomst met de exploitant en/of beheerder van de brandstofopslagvoorzieningen en de Daarbijbehorende Infrastructuur, de overeenkomst met de distributeur van brandstoffen op Bonaire en eventuele financiers van het Project en de overeenkomst zoals genoemd in artikel 14.5 van deze Overeenkomst en een eventuele overeenkomst met de eigenaar of beheerder van opslagvoorzieningen van LPG op Bonaire.

Artikel 13 – Closing

Partijen bevestigen dat een snelle voltooiing van de oprichting van Newco gewenst en gunstig is voor Partijen en alle andere belanghebbenden en streven er daarom naar om de Documenten conform de afgesproken opleverdata, maar uiterlijk op 31 december 2020 (hierna te noemen: "Closing"), in de overeengekomen vorm te ondertekenen.

D. OPSCHORTENDE VOORWAARDEN EN BEËINDIGING OVEREENKOMST

Artikel 14 – Opschortende voorwaarden oprichting Newco

14.1 De beoogde oprichting van Newco door de Staat en Curoil geschiedt onder de opschortende voorwaarden dat:

- a. Partijen overeenstemming hebben bereikt over de inhoud en de opleverdata van de Documenten; en
- b. (de bestuursorganen van) de Staat een bestuursovereenkomst heeft gesloten met (de bestuursorganen van) het OLB over de toekomst van de brandstofvoorzieningen op Bonaire waaronder onder meer het proces en de criteria voor het verkrijgen van alle benodigde vergunningen, faciliteiten voor afvalverwerking, benodigde gronden, toegangswegen met bijbehorende nutsvoorzieningen; en
- c. de Staat met succes de in Comptabiliteitswet neergelegde voorhangprocedure heeft doorlopen, eventueel geldende staatssteunregels in acht zijn genomen en ook aan overige voor de oprichting van Newco geldende wet- en regelgeving is voldaan; en

- d. de grond op de Locatie Karpata en de Locatie Airport Zuid aan Newco ter beschikking staat voor de bouw van de nieuwe brandstofopslagvoorzieningen met de Daarbijbehorende Infrastructuur; en
- e. Curoil c.s. alle op basis van hun wettelijke en statutaire verplichtingen benodigde besluiten en toestemmingen van de daartoe bevoegde organen en autoriteiten hebben verkregen.

- 14.2 Wanneer Curoil de in artikel 10 van deze Overeenkomst neergelegde bevestiging niet op tijd heeft gegeven dan wel deze bevestiging niet tot genoegen van de Staat is, kan de Staat deze Overeenkomst per direct, zonder inachtneming van een opzegtermijn, opzeggen en beëindigen.
- 14.3 Deze Overeenkomst treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening van deze Overeenkomst door alle Partijen en geldt tot en met Closing. Ingeval de opschortende voorwaarden in artikel 14.1 niet zijn vervuld op Closing, mag elke Partij:
- i. voorstellen de looptijd van de Overeenkomst te verlengen en Closing te verplaatsen naar een datum waarop de opschortende voorwaarden wel zouden kunnen worden vervuld en/of de situatie kan worden opgelost; of
  - ii. de onderhandelingen discontinueren en deze Overeenkomst, zonder inachtneming van een opzegtermijn, opzeggen en beëindigen, zonder dat een Partij verplicht is de andere Partij(en) te compenseren voor eventueel geleden schade, kosten, aansprakelijkheden en/of andere uitgaven van de andere Partij(en).
- 14.4 De beëindiging van de Overeenkomst in overeenstemming met dit artikel 14 houdt in dat alle resterende rechten en verplichtingen van de Partijen onmiddellijk ophouden te bestaan en niet langer van kracht zijn, behoudens artikel 21 (toepasselijk recht en bevoegde rechter).
- 14.5 De opheffing van de opslag van motorbrandstoffen (benzine, diesel) op de locatie Hato maakt geen onderdeel uit van deze Overeenkomst, maar betreft een op zichzelf staande projectovereenkomst tussen Partijen met een eigen projectstructuur naast het Project, hoewel Partijen zich bewust zijn van het feit dat een overeenkomst over de opheffing van invloed is op de mogelijkheid voor Curoil om te investeren zoals aangegeven in artikel 10.

E. SLOTBEPALINGEN

Artikel 15 – Kennisgeving

Kennisgevingen en mededelingen met betrekking tot de Overeenkomst worden, tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders is bepaald, gedaan aan de hierna vermelde adressen:

Staat: Staat der Nederlanden, minister van Economische Zaken en Klimaat,
Postbus 20401, 2500 EK, Den Haag, Nederland.

Curoil: Curacao Oil (Curoil) N.V.,
Abraham Mendez Chumaceiro Blvd. 15, Postbus 3927, Willemstad, Curacao.

Artikel 16 – Overdracht aan derde

Partijen zijn niet gerechtigd de rechten en verplichtingen uit hoofde van de Overeenkomst aan derden over te dragen met uitzondering van de overdracht van rechten en verplichtingen van Curoil aan een andere Curoil entiteit binnen de huidige Curoil groep.

Artikel 17 – Nietigheid en vernietiging

- 17.1 Partijen doen hierbij afstand van hun recht deze Overeenkomst (gedeeltelijk) te vernietigen of in rechte (gedeeltelijke) vernietiging van deze Overeenkomst te vorderen.
- 17.2 Ingeval enige bepaling van deze Overeenkomst (gedeeltelijk) nietig, (gedeeltelijk) vernietigd of (gedeeltelijk) onverbindend is, blijven de overige bepalingen van deze Overeenkomst van kracht. Partijen zullen hun uiterste best doen overeenstemming te bereiken over een nieuwe bepaling die, gegeven de strekking en het doel van deze Overeenkomst, zo weinig mogelijk afwijkt van de betreffende (gedeeltelijk) nietige, (gedeeltelijk) vernietigde of (gedeeltelijk) onverbindende bepaling.

Artikel 18 – Wijziging

De Overeenkomst kan uitsluitend worden gewijzigd nadat Partijen schriftelijk met de wijziging hebben ingestemd.

Artikel 19 – Kosten

Partijen dragen hun eigen kosten en die van hun adviseurs in verband met de onderhandelingen omtrent, de voorbereiding voor en het opstellen van en de uitvoering van deze Overeenkomst.

Artikel 20 – Counterparts

Deze Overeenkomst kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg zullen hebben alsof deze Overeenkomst is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 21 – Toepasselijk recht en bevoegde rechter

- 21.1 Partijen stellen in onderling overleg uiterlijk 1 juni 2020 vast naar welk recht Newco zal worden opgericht, welk recht van toepassing is op Newco, welke rechtsvorm Newco zal hebben en waar de zetel van Newco zal zijn gevestigd, nadat Partijen daarover de juridische en fiscale consequenties in kaart hebben gebracht en overleg hebben gevoerd over de meest wenselijke keuzes in het licht van bestaand beleid en statutaire mogelijkheden.
- 21.2 Deze Overeenkomst wordt beheerst door en uitgelegd in overeenstemming met Europees Nederlands recht.
- 21.3 Alle geschillen welke tussen Partijen mochten ontstaan, naar aanleiding van deze Overeenkomst zullen worden voorgelegd aan de rechtbank te Den Haag.

* HANDTEKENINGENPAGINA VOLGT *

Aldus is overeengekomen en in tweevoud ondertekend:

Staat der Nederlanden, de minister van Economische Zaken en Klimaat, mede namens de minister voor Milieu en Wonen, mevrouw S. van Veldhoven-Van der Meer, en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer R.W. Knops,

10.2.e

de heer E.D. Wiebes

datum:

plaats:

Curacao Oil (Curoil) Bonaire N.V.

10.2.e

titel: 10.2.e

datum:

plaats:

Curoil (Bonaire) N.V.

Curacao Oil (Curoil) N.V., namens deze

10.2.e

titel: 10.2.e

datum:

plaats:

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: Ophoging budget Vp1300031289
Date: maandag 21 september 2020 07:27:20
Attachments: 0070023381_202009011421_Bill.pdf

Herinnering !

Beste collega,

Van onderstaand verzoek om verplichting 1300031289 op te hogen heb ik niets meer vernomen.

Wat is de status hiervan ?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 8 september 2020 09:29

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Ophoging budget Vp1300031289

Beste collega,

Misschien ten overvloede maar zie mijn verzoek aan Roebi hieronder.

Dank alvast !

Mvg.

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 8 september 2020 09:19

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

CC: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Ophoging budget Vp1300031289

Beste 10.2.e,

Ik ben niet verantwoordelijk voor dit dossier. Graag verwijst ik je naar 10.2.e.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Directie Ondernemerschap

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | B – Noord 3

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

M 10.2.e

E 10.2.e @minezk.nl

Van: 10.2.e [@minezk.nl](#)>

Verzonden: dinsdag 8 september 2020 08:43

Aan: 10.2.e [@minezk.nl](#)>

CC: 10.2.e [@minezk.nl](#)>

Onderwerp: Ophoging budget Vp1300031289

Beste collega,

Om bijgevoegde factuur te kunnen betalen moet het budget van Verplichtingnr. 1300031289 met € 44770.- opgehoogd worden. Zou u het budget z.s.m. willen laten ophogen a.u.b.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

.....

Financiële Diensten & Administratie

Directie Financieel Economische Zaken

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | Den Haag | C Zuid 2

Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

.....

T 10.2.e

M 10.2.e

10.2.e [@minezk.nl](#)

<http://www.rijksoverheid.nl/minezk.nl>

KPMG Advisory
Postbus 74500
1070 DB Amsterdam
Nederland

Laan van Langerhuize 1
1186 DS Amstelveen
Nederland

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC 'S-GRAVENHAGE

Amstelveen, 1 september 2020

Declaratie	Nummer 0070023381
(in euro's)	
Inkoopordernummer: 1300031289	
Contactpersoon: 10.2.e	
Vergoeding werkzaamheden KPMG Advisory inzake business case Bonaire conform Gunningsbeslissing d.d. 19 mei 2020 alsmede de bevestiging van additionele kosten via email via de heer 10.2.e d.d. 14 juli 2020.	
Initiële budget	10.1.c
Extra budget	10.1.c
Subtotaal	10.1.c
21% BTW over 10.1.c	10.1.c
Totaal	10.1.c

Wij verzoeken u bovenstaand bedrag binnen 30 dagen te voldoen onder vermelding van declaratie nummer **0070023381**

0001895027 / 31010461

Voor vragen met betrekking tot deze declaratie kunt u contact opnemen met onze centrale afdeling Credit Control.
Telefoon: 020 656 7676, e-mail: creditcontrol@kpmg.nl

Bankrekeningen t.n.v. KPMG N.V.

10.2.e	

TER ADVISERING RFEZIL 3 november 2020

Aan leden RFEZIL

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Directie Elektriciteit
Auteur
10.2.e
[redacted]@minezk.nl

nota

Beleidsdeelneming Brandstofopslagen Bonaire

Datum
1 oktober 2020
Kenmerk
DGKE-E / 20245921
Bhm: 20246221
Kopie aan

Aanleiding

Om de leveringszekerheid en veiligheid van brandstoffen op Bonaire op lange termijn te borgen wordt voorgesteld om middels een beleidsdeelneming brandstofterminals te bouwen en doen exploiteren. De minister van EZK heeft reeds in de MR op 21 februari jl. dit voornemen toegelicht, waarbij toen nog sprake was van een deelneming van EZK van 51% en 49% door een marktpartij (Curoil). Het huidige voorstel betreft een 100% beleidsdeelneming onder EZK.

Bijlage(n)

Verzoek/advies RFEZIL

- Instemming met het voornemen tot oprichting van de 100% EZK beleidsdeelneming, genaamd Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT) en de bijbehorende kapitaalstorting van € 10,1 mln door EZK.
- Kennisneming van de bijgevoegde Kamerbrieven.

Kernpunten

- Brandstof is nodig voor de elektriciteitsvoorziening (momenteel middels stookolie), luchtverkeer (kerosine) en wegverkeer (diesel en benzine). Immers, het licht moet aanblijven en de mobiliteit van mensen en goederen, zowel op Bonaire als van/naar het eiland moet geborgd worden.
- De staat van de huidige terminals om brandstoffen te kunnen opslaan is ontoereikend. Er zijn tijdelijke vergunningen verleend voor de terminals Hato en Luchthaven waarmee wordt voorzien in diesel- en kerosinelevering. Deze verlopen begin 2022. Door EZK is een noodmaatregel ingezet om brandstof aan de elektriciteitscentrale te kunnen blijven leveren. Dit is evenwel een onvoldoende betrouwbare, duurzame oplossing en dient als overbrugging tot nieuwe terminals zijn gerealiseerd.
- Het is niet gelukt om dit aan de markt over te laten omdat geen partij kon aantonen de brandstofopslagen volledig zelfstandig te kunnen realiseren. Bonaire Brandstof Terminals B.V. wordt als beleidsdeelneming onder EZK opgericht, gezien de taak en kennis van EZK om brandstofvoorzieningszekerheid te borgen en een verstoring van de aanvoer van olie te kunnen opvangen op Bonaire. Om deze redenen is besloten om ten behoeve van de structurele leveringszekerheid van brandstoffen en de veilige opslag daarvan onder EZK een beleidsdeelneming op te richten.
- EZK en I&W werken gezamenlijk aan de oprichting, met steun van BZK. Deze drie departementen voorts samen met OLB (Openbaar Lichaam Bonaire) aan het algehele brandstofdossier, en hier relevant, het scheppen

Ontvangen BBR

- van de voorwaarden om de terminals te kunnen realiseren (zoals vergunningen, MER etc.). FIN is akkoord met de inzet van middelen.
- In de MR van 21 februari was nog sprake van participatie van Curoil in de deelneming van 49%. 10.2.b/10.2.g

Daarom wordt voorgesteld om allereerst een 100% beleidsdeelneming op te richten en vervolgens te bezien of deze beleidsdeelneming en Curoil overeenstemming kunnen bereiken over de inhoud van een exploitatie- en distributieovereenkomst.

- De (toekomstige) inkomsten en uitgaven van de beleidsdeelneming zijn onderdeel van de begroting van EZK. Dit betekent dat de inkomsten en uitgaven van deze deelneming relevant voor het uitgavenplafond van EZK worden behandeld.

Toelichting

Proces

Om een beleidsdeelneming op te richten moet een zogenoemde voorhangprocedure voor een privaatrechtelijke rechtshandeling worden doorlopen conform artikel 4.7 van de Comptabiliteitswet. Dit betekent dat de minister overleg gevoerd dient te hebben met de AR (Algemene Rekenkamer) over het voornemen tot oprichting en dat het voornemen vervolgens ter kennis wordt gebracht aan de beide Kamers. Er gaat dan een termijn van 30 dagen lopen om vragen te stellen. Deze termijn kan met 14 dagen worden verlengd bij tussentijdse vragen van Kamerleden. Na afloop van deze termijn kan de beleidsdeelneming worden opgericht (statuten gepasseerd, kapitaal gestort). Voor leveringszekerheid van brandstof en veiligheid op Bonaire is een spoedige oprichting en bouw van de terminals noodzakelijk.

Advies Algemene Rekenkamer van 15 oktober (AR):

- De AR heeft EZK twee aandachtspunten meegegeven. Zij heeft geen opmerkingen over de statuten van BBT. De opmerkingen betreffen meer de vraag hoe de Staat haar betrokkenheid bij deze vennootschap op lange termijn ziet.
- De AR adviseert om het parlement helder te informeren over:
  - wat een eventuele toetreding door een andere aandeelhouder voor de zeggenschap van de Staat in de vennootschap betekent en hoeverre deze zeggenschap (nog) aansluit bij de invloed die de Staat – met het oog op het borgen van publieke belangen – in de vennootschap wil hebben;
  - hoe EZK vanuit zijn rol als aandeelhouder gaat sturen op een financieel gezonde onderneming en bij wie financiële risico's liggen, ook op langere termijn. Dit met het oog op het lage rendement van vennootschap en de belangrijke maatschappelijke functie van BBT.
- In de Kamerbrieven gaat de minister van EZK naar aanleiding van het advies van AR uitvoerig in op de borging van het maatschappelijke belang door middel van het aandeelhouderschap en financiële positie van de vennootschap op lange termijn. Dit is niet anders dan bij andere deelnemingen, ook al gaat het hier om smalle marges en lager rendement.

Noodmaatregelen

Momenteel wordt de brandstoflevering voor de elektriciteitscentrale via dieselleveringen als noodmaatregel geborgd. Als alternatieve noodmaatregel wordt een aanvoerroute van stookolie met pontons (drijvende olieopslag) via de vliegveldsteiger van Bonaire voorbereid. Vanuit de pontons wordt via deze steiger olie verpompt naar een verlaadplaats in tankwagens, de tankwagens vervoeren de olie vervolgens naar de elektriciteitscentrale. Met de noodoplossingen is de olievoorziening voor elektriciteit geborgd voor de korte termijn, deze zijn echter niet voldoende betrouwbaar als oplossing op lange termijn. De noodmaatregelen zullen worden ingezet als overbrugging totdat de brandstofopslag en brandstofoverslagvoorzieningen door de op te richten beleidsdeelneming zijn gerealiseerd.

Het aangaan van een deelneming

In de nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013 (Kamerstuk 28165, nr. 165) worden de vier criteria benoemd voor het aangaan van een deelneming. Voor de oprichting van deze deelneming wordt aan deze criteria als volgt voldaan:

1. Nationaal publiek belang

Het ministerie van EZK is verantwoordelijk voor de leveringszekerheid van energie. Voor Caribisch Nederland ligt vanwege schaalnadelen en milieu- en veiligheidsrisico's daar nadrukkelijker een rol voor de Rijksoverheid.

2. Welomschreven beleidsdoelstelling

In de statuten is vastgelegd dat de deelneming het doel krijgt: het tot stand brengen, in stand houden, (doen) beheren en (doen) exploiteren van veilige brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en daarbij behorende infrastructuur op twee locaties op Bonaire, een en ander gericht op leveringszekerheid van brandstof op Bonaire, en in het bijzonder gericht op de lange termijn.

3. Rendement

Recent heeft KPMG een rapport opgesteld waarin de businesscase van de deelneming is uitgewerkt. Uitgaande van een vermogensverhouding van 60% eigen vermogen en 40% vreemd vermogen komt KMPG uit op een rendement op het eigen vermogen van **10.1.c** in het basisscenario's. Dit is lager dan het door de markt gewenste rendement op een dergelijke investering, maar vanuit het perspectief van EZK is dit een acceptabel rendement.

4. Periodieke toetsing

Evenals bij andere deelnemingen van EZK (o.a. ROM's en EBN) zal ook het functioneren van deze deelneming om de vijf jaar worden geëvalueerd. Deze evaluatie wordt in opdracht van EZK uitgevoerd door een extern bureau. Deze review is uitvoerig en breed van opzet. Na 5 jaar zou het mogelijk moeten zijn om te evalueren of met de oprichting van de deelneming de leveringszekerheid van energie op het eiland is verbeterd.

Investering en financiering:

- Het businessplan gaat uit van een totale investering van ca €20 mln. EZK heeft voor 2021 €10,1 mln. gereserveerd voor de inbreng aan eigen vermogen.
- In aanvulling daarop wordt beoogd vreemd vermogen aan te trekken. Als dit niet mogelijk blijkt, zal in 2021 onderzocht worden hoe de resterende investering gefinancierd wordt, waarbij dekking ten laste van de EZK-begroting het uitgangspunt is.

- De financiering van € 20 mil. is bestemd voor de vergunningaanvraag en bouw van twee tankterminals en bijbehorende infrastructuur. In het plan wordt uitgegaan van een stookolieterminal bij de elektriciteitscentrale (Contour Global) en diesel-, benzine- en kerosinetanks bij het vliegveld (Airport Zuid).

Exploitatie:

- EBN is per 1 september jl. als kwartiermaker ingeschakeld, waarbij **10.2.e** de heer **10.2.e**, persoonlijk ter beschikking wordt gesteld.
- Op dit moment wordt een concept intentieovereenkomst tussen de Staat (EZK, I&W en BZK) en Curoil voorbereid. Hierin wordt een mogelijke rol van Curoil als exploitant van de brandstofopslag- & overslagvoorzieningen en als distributeur omschreven.
- Curoil wordt beschouwd als de meest geschikte partner voor BBT. Curoil heeft reeds een centrale rol op Bonaire, omdat het bedrijf uniek gepositioneerd is om Bonaire vanuit Curaçao te voorraden. Uit de businesscase van KPMG blijkt dat het niet voordelig is om de waardeketen op te knippen, gegeven het formaat van Bonaire, waardoor het economisch wenselijk is om met Curoil te blijven werken. Dit wordt bevestigd door het gebrek aan interesse van lokale spelers om Curoil te vervangen.
- Indien Curoil niet in staat zou blijken te zijn om de gehele waardeketen te voorzien, zijn er wel voldoende partijen in de regio die de toevoer van brandstoffen kunnen verzorgen.
- De omzet van BBT bestaat uit de verhuur van de tanks aan Curoil. De kosten bestaan grotendeels uit beheers- en onderhoudskosten die Curoil aan BBT doorbelast. De twee bestuursleden en drie RvC-leden zijn ook in de cijfers meegenomen. BBT heeft geen operationeel personeel in dienst.
- Volgens de berekeningen in de businesscase van KPMG is het projectrendement net voldoende om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen. KPMG gaat daarbij uit van de verhouding EV/VV van 60%/40%. Het rendement op EV is te laag om de kapitaalkosten op EV te kunnen voldoen. Dit maakt de instap voor een private aandeelhouder onaantrekkelijk. Deze bevinding vormt ook een bevestiging voor het besluit om een 100% beleidsdeelneming op te richten.
- KPMG heeft diesel en LNG als duurzamer alternatief voor stookolie onderzocht, maar dit stuit op veiligheids- en financiële bezwaren.
- De risico-analyse van KPMG laat zien dat een groot aantal risico's voorafgaand aan de kapitaalstorting kunnen worden gemitigeerd tot aanvaardbaar.

Governance:

- Bonaire Brandstof Terminal B.V. (BBT) is statutair in Den Haag gevestigd.
- Een "Bestuursovereenkomst Brandstofvoorziening Bonaire" tussen de Staat (EZK, I&W en BZK) en het OLB wordt voorbereid waarin de randvoorwaarden worden gecreëerd om de brandstofopslagen te kunnen realiseren.
- EZK/Directie Ondernemerschap beheert het aandeelhouderschap van BBT.
- EZK/Directie Elektriciteit is primair beleidsverantwoordelijk.
- Statutair is bepaald dat de RvC van BBT een oneven ledental moet hebben, met een minimum van één. Leden van de RvC worden benoemd door de AVA.
- Beloning van Bestuur en RvC is volgens de Rijks CAO.

Handtekening bewindspersoon

10.2.e

Minister van Economische Zaken en Klimaat

Rijksoverheid

Aanbiedingsformulier

voor RFEZIL

Aanbieding

Van 1 *

Minister van Economische Zaken en Klimaat

Van 2

N.v.t.

Mede namens 1

N.v.t.

Mede namens 2

N.v.t.

Mede namens 3

N.v.t.

Type voorstel *

Brief aan de Staten-Generaal (beide kamers)

Titel en inhoud

Titel *

Oprichting Beleidsdeelneming: Bonaire Brandstof Terminals b.v

Inhoud en doelstelling van het voorstel *

In de Ministerraad van 21 februari jl. is voorgenomen om onder het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) een beleidsdeelneming op te richten om de leveringszekerheid en een veilige opslag van brandstoffen op Bonaire structureel te borgen. Deze beleidsdeelneming met EZK als 100% eigenaar zal de realisatie, het beheer, het onderhoud en de exploitatie van veilige brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en daarbij behorende infrastructuur op twee locaties op Bonaire verzorgen. Bij oprichting van de beleidsdeelneming zal EZK als 100% aandeelhouder eigen vermogen inbrengen, daarvoor is € 10,1 miljoen gereserveerd op de EZK begroting. Dit omvat mede het door de regio-envelop beschikbaar gestelde geld. Omdat er geen partijen zijn die volledige bereidheid hebben getoond om de nieuwe brandstofopslagen zelfstandig te realiseren en de leveringszekerheid en veiligheid in het geding is, is in samenwerking met IenW en BZK het huidige voorstel opgesteld. Zoals ook uit de concept Kamerbrief mag blijken, is dit in lijn met de uitgangspunten van het Deelnemingenbeleid Rijk en genoemde herijking van taakverdeling tussen Europees en Caribisch Nederland zoals vermeld in de Kamerbrief met kabinetsreactie op de voorlichting van de Raad van State en het IBO.

De Kamerbrieven zijn afgestemd met FIN en het advies van de Algemene Rekenkamer is daar in verwerkt.

Voorgesteld besluit *

Instemmen met agendering in onderraad of ministerraad.

Behandeltraject

Datum aanbieding *

13-okt-2020

Kenmerk *

DGBI-O-20237423

Hamerstuk *

 Ja   Nee

Voorgaande behandeling *

 Ja   Nee

Behandeld door *

Commissie voor Financiële en Economische Zaken, Infrastructuur en Landbouw (CFEZIL)

Datum voorgaande behandeling *

29-feb-2020

Gevolgen en juridisch kader

Gevolgen rijksbegroting *	☒ Ja	☐ Nee	
Gevolgen apparaatsuitgaven *	☐ Ja	☒ Nee	
Gevolgen voor regeldruk *	☐ Ja	☒ Nee	
Overeenstemming met JenV inzake wetgevingstoetsen en effectenanalyse *	☐ Ja	☐ Nee, met bijlage	☐ Nee, zonder bijlage
Overeenstemming met JenV inzake fouten- en misbruiksignalering *	☐ Ja	☐ Nee, met bijlage	☐ Nee, zonder bijlage
Aan EU Notificatie voldaan *	☐ Ja	☐ Nee	☒ N.v.t.
Verplichting int. verdragen en/of Europese regelgeving *	☐ Ja	☒ Nee	

Interdepartementale afstemming

Overeenstemming BZK inzake beoordelingskader financiële/bestuurlijke consequenties decentrale overheden en/of Caribisch Nederland *	☒ Ja	☐ Nee	☐ N.v.t.
Overeenstemming BZK toelichting *	Kamerbrief is afgestemd met IenW, BZK. Geen bestuurlijke/financiële consequenties voor het openbaar lichaam Bonaire.		
Overeenstemming Aruba, Curaçao en Sint Maarten *	☐ Ja	☐ Nee	☒ N.v.t.
Ambtelijk afgestemd *	☒ Ja	☐ Nee	☐ N.v.t. in een werkgroep
Overeenstemming bereikt op ambtelijk niveau *	☒ Ja	☐ Nee	☐ N.v.t.
Overeenstemming bereikt met	☐ AZ	☒ BZK	☒ EZK
	☐ BZ	☐ Def	☐ Fin
Omschrijving geschilpunten	N.v.t.		

Contactpersonen

Naam *	Contactpersoon 1	Contactpersoon 2
Afdeling *	10.2.e	10.2.e
Telefoonnummer *	10.2.e	10.2.e
E-mailadres *	@minezk.nl	@minezk.nl

Begroting sectie A (uitgaven)

Budgetdisciplinesector *	☐ Budgettair Kader Zorg	☐ Sociale zekerheid en arbeidsmarktbeleid	☒ Rijksbegroting in enge zin	☐ N.v.t.			
Initiële jaar *	2020	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Begrotingshoofdstuk	Uitgaven 1						
Beleidsartikel nummer	XIII Economische Zaken en Klimaat						
Bedrag	4	Naam	Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaat				
Totale uitgaven			10,1	0	0	0	0

Begroting sectie A (ontvangsten)

Initiële jaar *	2020	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Totale ontvangsten							
Saldo uitgaven en ontvangsten		-10,1	0	0	0	0	0
Toelichting							

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA DEN HAAG

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum

Betreft Oprichting van de 100% beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Ons kenmerk
DGBI / 20245803

Uw kenmerk

Geachte Voorzitter,

Bijlage(n)

1. Concept statuten BBT
2. Brief AR

Met deze brief wil ik uw Kamer inlichten over de voorgenomen oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V. onder het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de daarbij horende kapitaalstorting.

Medio 2018 heeft het kabinet onder voorwaarden van goed bestuur en goed financieel beheer € 30 miljoen beschikbaar gesteld vanuit de regio-enveloppe om te investeren in Caribisch Nederland. Hiervan is € 5 miljoen beschikbaar gesteld voor een investering in een nieuwe en veilige brandstofopslag- en overslagvoorziening op Bonaire ten behoeve van de borging van de leveringszekerheid van brandstoffen. Brandstof is nodig voor de elektriciteitsvoorziening (de elektriciteitsproductie op Bonaire is afhankelijk van stookolie), luchtverkeer (kerosine), wegverkeer (diesel en benzine) en de drinkwaterproductie.

De huidige brandstofopslag- en overslagvoorzieningen op Bonaire vormen al jaren een probleem. De benodigde brandstoffen werden opgeslagen in tanks die niet voldeden aan de veiligheidseisen. Inmiddels zijn er tijdelijke vergunningen afgegeven hangende de realisatie van nieuwbouw. De huidige brandstofvoorziening is kwetsbaar. Dit heeft tot gevolg dat er nieuwe brandstofopslagen moeten worden gebouwd en geëxploiteerd. Het is niet gelukt om dit aan de markt over te laten, omdat geen partij kon aantonen de brandstofopslagen volledig zelfstandig te kunnen realiseren.

Noodmaatregelen brandstof voor elektriciteit

Vanwege de ontoereikendheid van de huidige opslagvoorzieningen wordt de brandstoflevering voor de elektriciteitscentrale op dit moment via dieselleveringen in de vorm van een noodmaatregel geborgd. Als alternatieve noodmaatregel wordt een aanvoerroute van stookolie met pontons (drijvende olieopslag) via de vliegveldsteiger van Bonaire voorbereid om te voorkomen dat eventuele prijsstijgingen van diesel door ontwikkelingen op de oliemarkt bij de eindgebruikers terechtkomen. Vanuit de pontons wordt via deze steiger olie verpompt in tankwagens, de tankwagens vervoeren de olie vervolgens naar de elektriciteitscentrale. Met de bovenstaande noodoplossingen is de olievoorziening

voor elektriciteit en de drinkwaterproductie geborgd voor de korte termijn. Deze zijn echter niet voldoende betrouwbaar als oplossing op lange termijn. De noodmaatregelen zullen worden ingezet als overbrugging tot de brandstofopslag- en overslagvoorzieningen door de op te richten beleidsdeelneming zijn gerealiseerd.

Ons kenmerk
DGBI / 20245803

Oprichting Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Om het publieke belang van leveringszekerheid van brandstoffen en de veilige opslag daarvan op Bonaire structureel te borgen is besloten om onder EZK een beleidsdeelneming op te richten. Deze beleidsdeelneming met EZK als 100% aandeelhouder zal de realisatie, het beheer, het onderhoud en de exploitatie van veilige brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en daarbij behorende infrastructuur op twee locaties op Bonaire (doen) verzorgen. Veiligheid voor de omgeving en medewerkers is hierbij een vereiste. Hiermee wordt voorkomen dat de energie- en brandstofvoorziening op Bonaire – ook op lange termijn – in gevaar komt.

Marktpartijen hebben niet kunnen aantonen de brandstofopslagen geheel zelfstandig te kunnen realiseren en onderhouden. Dit is onder meer verklaarbaar door het door KPMG berekende rendement voor de businesscase: het rendement is voldoende om de rentekosten voor vreemd vermogen te kunnen voldoen en de (financiële) continuïteit van de onderneming te waarborgen, maar is niet voldoende om aan de hogere rendementseis op eigen vermogen van een marktpartij te voldoen. Overheidsinterventie is daarom nodig.

In de keuze voor een beleidsdeelneming spelen verschillende overwegingen een rol. Voorkomen moet worden dat over een aantal jaren wederom een grote kapitaalinjectie nodig is omdat onvoldoende is voldaan aan de noodzakelijke veiligheids-, milieu- en onderhoudsnormen. Er is daarom meer zeggenschap gewenst dan te realiseren is via wet- en regelgeving, subsidies of verlening van een bouwopdracht. Ook het oprichten van een agentschap of zelfstandig bestuursorgaan ligt niet voor de hand. Het bouwen en (doen) exploiteren van brandstofopslag- en overslagvoorzieningen behoort immers niet tot de expertise van de Rijksoverheid. Het is daarom gewenst om de bedrijfsvoering meer op afstand te zetten en rechtstreekse aansturing van de dagelijkse operatie door mij lijkt hier evenmin opportuun. De oprichting van een beleidsdeelneming met een adequate *corporate governance* door onder meer de benoeming van kundige bestuurders en commissarissen, die kennis hebben van de brandstofmarkt in brede zin en door zeggenschap via het aandeelhouderschap is in dit geval een passender manier om de publieke belangen te borgen. Met het oprichten van deze beleidsdeelneming wordt aan de vier criteria voor het aangaan van een deelneming voldaan: het borgen van een nationaal publiek belang, een welomschreven beleidsdoelstelling in onder andere de doelbepaling in de statuten, rendement en periodieke toetsing. Op al deze aspecten wordt in deze brief ingegaan. Het aandeelhouderschap van EZK is aanvullend op de bestaande milieu- en veiligheidswet en regelgeving, alsmede het toezicht dat hierop wordt gehouden door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

Beoogd wordt om het onderhoud, beheer en distributie bij een derde partij te leggen. Gesprekken hierover zijn gaande met Curoil, het bedrijf dat ook momenteel Bonaire van brandstoffen voorziet. Bonaire Brandstof Terminals B.V.

zal er voortdurend op toezien dat hierbij de veiligheidsvoorschriften in acht worden genomen.

Ons kenmerk
DGBI / 20245803

Met het Openbaar Lichaam Bonaire zijn voorts afspraken in de maak om de juiste randvoorwaarden te creëren om daadwerkelijk de brandstofopslag- en overslagvoorzieningen met bijbehorende infrastructuur te kunnen bouwen. Het gaat dan om afspraken uiteenlopend van onder meer toewijzing van de gronden tot afvalverwerking.

Aandeelhouderschap

Bonaire Brandstof Terminals B.V. wordt als beleidsdeelneming onder EZK opgericht, gezien de taak en kennis van EZK om brandstofvoorzieningszekerheid te borgen en een verstoring van de aanvoer van olie op te vangen. Dit is in lijn met de reeds bestaande beleidsdeelnemingen die onder toezicht van EZK vallen. De deelneming wordt verantwoord op beleidsartikel 4 van de EZK-begroting.

Kapitaal

Bij oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V. zal EZK als 100% aandeelhouder eigen vermogen inbrengen. Daarvoor is € 10,1 miljoen gereserveerd. Onderdeel hiervan zijn de eerder verstrekte gelden vanuit de regio-enveloppe. Deze regio-enveloppemiddelen van € 5 miljoen zijn door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat inmiddels overgeheveld naar de begroting van EZK. De (toekomstige) inkomsten en uitgaven van de beleidsdeelneming zijn onderdeel van de begroting van EZK. In aanvulling op het eigen vermogen wordt beoogd vreemd vermogen aan te trekken, wat tot een startkapitaal van circa € 20 miljoen moet leiden. EZK verkent op dit moment de mogelijkheden om vreemd vermogen aan te trekken. Begin 2021 moet duidelijk zijn welke partijen vreemd vermogen willen verstreken en tegen welke voorwaarden. Indien het aantrekken van vreemd vermogen niet of beperkt mogelijk blijkt, kan de aanvullende kapitaalinjectie van EZK mogelijk via een verhoogd eigen vermogen worden ingebracht. Dit startkapitaal is bestemd voor de voorbereidende werkzaamheden voor de realisatie van de opslagen, bedrijfsmatige kosten en de bouw zelf van de opslag- en overslagvoorzieningen met daarbij behorende infrastructuur.

Corporate governance

De corporate governance met betrekking tot de nieuw op te richten beleidsdeelneming zal worden ingericht volgens de principes van goed ondernemersbestuur en is vastgelegd in de oprichtingsakte (zie concept statuten in de bijlage). De statuten van de beleidsdeelneming zijn gebaseerd op het model dat EZK hanteert bij zijn andere beleidsdeelnemingen. In de statuten is een duidelijke doelomschrijving opgenomen: Bonaire Brandstof Terminals B.V. krijgt als doel het tot stand brengen, in stand houden, (doen) beheren en (doen) exploiteren van veilige brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en daarbij behorende infrastructuur op twee locaties op Bonaire, een en ander gericht op leveringszekerheid van brandstof op Bonaire, en in het bijzonder gericht op lange termijn.

De Staat als aandeelhouder is gebonden aan het vennootschapsrecht. Het sturen op het publiek belang moet vorm krijgen binnen het sturingsinstrumentarium dat het vennootschapsrecht de aandeelhouder biedt. EZK streeft als actief aandeelhouder de borging van het publieke belang (eerdergenoemde leveringszekerheid van brandstoffen en veiligheid van de opslagen op Bonaire), het behoud maatschappelijk vermogen en goed ondernemingsbestuur als bedoeld in de Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013 na.

In de statuten is een lijst met besluiten opgenomen die goedkeuring van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) vereisen. Daarbij kan worden gedacht aan bestuursbesluiten omtrent een belangrijke verandering van de identiteit van de vennootschap, overdracht van de onderneming, het doen van (des)investeringen en het verrichten van andere rechtshandelingen zoals het aangaan van overeenkomsten boven een bedrag van € 250.000. Bovendien zal worden afgesproken dat bestuurders periodiek aanwezig dienen te zijn op Bonaire. Jaarlijks vindt er een periodieke verantwoording plaats in een AVA waarbij de aandeelhouder(s) o.a. worden geïnformeerd over de strategie, de voortgang van de bouw tot oplevering, de begroting en de prestatie van de exploitant en distributeur. Tijdens de AVA wordt eveneens de jaarrekening vastgesteld. Naast de aanstelling van een algemeen directeur en een financieel directeur wordt er gewerkt met een Raad van Commissarissen.

Daarnaast zal net als bij andere (beleids)deelnemingen van EZK ook het functioneren van deze deelneming om de vijf jaar worden geëvalueerd. Deze evaluatie wordt in opdracht van de minister van EZK uitgevoerd door een extern bureau. Deze review is uitvoerig en breed van opzet. Na vijf jaar zou het mogelijk moeten zijn om te evalueren of met de oprichting van de deelneming de publieke belangen, de leveringszekerheid van brandstoffen op Bonaire op een veilige wijze, zijn verbeterd.

Advies Algemene Rekenkamer (AR)

Conform artikel 4.7 lid 4 van de CW heb ik overleg gevoerd met de Algemene Rekenkamer (AR). Naar aanleiding hiervan heeft de AR in bijgaande brief haar visie met EZK gedeeld.

De AR heeft geen opmerkingen over de statuten van Bonaire Brandstof Terminals B.V. De opmerkingen van de AR betreffen de betrokkenheid van de Staat op de lange termijn bij deze vennootschap. De AR heeft EZK het advies gegeven om het parlement helder te informeren over:

1. wat een eventuele toetreding door een andere aandeelhouder voor de zeggenschap van de Staat in de vennootschap betekent en hoeverre deze zeggenschap (nog) aansluit bij de invloed die de Staat - met het oog op het borgen van publieke belangen – in de vennootschap wil hebben;
2. hoe EZK vanuit zijn rol als aandeelhouder gaat sturen op een financieel gezonde onderneming en bij wie financiële risico's liggen, ook op langere termijn. Dit met het oog op het lage rendement van de vennootschap en de belangrijke maatschappelijke functie van Bonaire Brandstof Terminals B.V.

De reactie van de minister op het advies van AR bij punt 1

De borging van het publieke belang door aandeelhouderschap in de vennootschap, komt onder meer terug in de doelomschrijving in de statuten en zal niet worden gewijzigd op het moment dat een private partij als aandeelhouder wenst in te stappen. EZK zal bij een eventuele keuze voor toetreding van een andere aandeelhouder het meerderheidsbelang behouden en waar nodig contractuele afspraken met de toetredende aandeelhouder maken, teneinde vanuit die positie het publieke belang blijvend te kunnen borgen. EZK heeft als aandeelhouder onder meer zeggenschap via het recht bestuursleden en commissarissen te benoemen, te schorsen of te ontslaan. Daarnaast heeft EZK als aandeelhouder via het goedkeuringsrecht van de AVA ten aanzien van bepaalde besluiten zoals hiervoor en hierna bij punt 2 wordt beschreven. Toetreding van een derde partij kan opportuun zijn vanuit strategisch oogpunt, bijvoorbeeld als die partij relevante bijzondere kennis of expertise heeft, dan wel een bijzonder belang heeft bij de vennootschap dat toetreding rechtvaardigt. Dit ligt niet in de rede eerder dan dat het bedrijf voldoende in de steigers staat, zowel ten aanzien van de bouw van de opslagen als de verschillende overeenkomsten ten behoeve van de exploitatie.

Ons kenmerk
DGBI / 20245803

De reactie van de minister op het advies van AR bij punt 2

De directie is verantwoordelijk voor het financiële reilen en zeilen van de vennootschap en is daarmee verantwoordelijk voor de financiële resultaten, reserves en financiering van de vennootschap. De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken en staat het bestuur met advies ter zijde. Grote financiële uitgaven kunnen niet worden gedaan zonder goedkeuring van de AVA. Tijdens de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt verantwoording afgelegd aan EZK over de financiële situatie. Dan wordt de aandeelhouder ook geïnformeerd over onder meer de strategie, de voortgang van de bouw en, na realisatie, over de exploitatieresultaten. Verder kan de aandeelhouder invloed uitoefenen wanneer besluiten voorliggen die, conform de statuten, goedkeuring van de AVA vereisen.

In verband met de voorgenomen oprichting van Bonaire Brandstof Terminal B.V. en de kapitaalstorting informeer ik uw Kamer op grond van de voorhangprocedure conform artikel 4.7 lid 1 van de Comptabiliteitswet 2016 (CW), voorafgaand aan de feitelijke effectuering van de oprichting en kapitaalstorting. Na het verstrijken van de voorhangprocedure bij beide Kamers wordt de beleidsdeelneming opgericht en de kapitaalstorting geëffectueerd.

Ik vind het belangrijk dat de nieuwe beleidsdeelneming gezond en financieel zelfredzaam is. De door KPMG doorgerékende businesscase laat zien dat dit mogelijk is.

Eric Wiebes
Minister van Economische Zaken en Klimaat

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Stuurgroep
Date: dinsdag 27 oktober 2020 22:19:12

Ha 10.2.e,

Als naschriftr: afwijzingen ontvangen van financiers, te weten: BNG, Rabo, NWB (te risicovol, te laag rendement, onzekere situatie Curoil, Covid-19, geen presence op Bonaire, etc.)

Zijn in gesprek met ING en we verwachten binnenkort een termsheet van een combinatie van een lokale pensioenmaatschappij + Canadese bank te ontvangen.

Mvrgr. 10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: dinsdag 27 oktober 2020 22:06
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: Stuurgroep

Ha 10.2.e,

Wij hebben aan de werkgroep duidelijk gemaakt dat onze rol als aandeelhouder een rol op afstand is, vooral in de situatie na oprichting, zoals bij de ROM's en EBN.

De werkgroep en 10.2.e hebben daar alle begrip voor en snappen dat ook. In die zin geen geschilpunten.

De huidige werkzaamheden van Directie O zijn in de oprichtingsfase meer hands-on, maar kunnen niet geheel los van onze aandeelhoudersrol worden gezien:

- Het aantrekken van vreemd vermogen voor de beleidsdeelneming.
- Het verder aanscherpen van de Businesscase, incl. duidelijkheid over belasting op BES eilanden.
- Oprichting van de beleidsdeelneming (beoordelen inhoud van de oprichtingsakte).
- Mede-opstellen en beoordelen van de stukken voor de oprichting van de beleidsdeelneming: CFEZIL, RFEZIL, MR en voorhang EK en TK.
- Search en benoemingsprocedure van de voorzitter RvC en andere RvC leden.
- Beoordelen van alle relevante overeenkomsten (o.a. intentieovereenkomst met Curoil).
- Vaststellen van de governance (rapportagesets en eventueel)

Een deel van bovengenoemde punten zullen ook na oprichting plaatsvinden als nasleep, maar de taken zullen geleidelijk afnemen.

Morgen presentatie door 10.2.e van de "things to do" en taakverdeling tussen EZK/I&W en BBT. In deze taakverdelingen kunnen nog wat verschuivingen optreden.

Onze rol hierin, blijft die op afstand.

Verder geen bijzondere issues!

Mvrgr. 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 27 oktober 2020 21:08
Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e
Onderwerp:

Ha **10.2.e** en **10.2.e**

Ik spreek morgen met **10.2.e** en **10.2.e** over de rolverdeling Newco (ook int aandeelhouderschap).

Is er iets dat ik daarvoor moet weten, of is het allemaal wel goed besproken door jullie en zijn er geen geschilpunten meer.

Hoor t graag,

10.2.e

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: Stuurgroep
Date: dinsdag 27 oktober 2020 22:22:42

Ha 10.2.e,

Als naschriftr: afwijzingen ontvangen van financiers, te weten: BNG, Rabo, NWB (te risicovol, te laag rendement, onzekere situatie Curoil, Covid-19, geen presence op Bonaire, etc.)

Zijn in gesprek met ING en we verwachten binnenkort een termsheet van een combinatie van een lokale pensioenmaatschappij + Canadese bank te ontvangen. **Indien vreemd vermogen niet lukt dan aanvullende middelen in de vorm van eigen vermogen (van EZK).**

Mvrgr. 10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 27 oktober 2020 22:06

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

Aan
DG-overleg brandstofvoorziening Bonaire

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie

Behandeld door

10.2.e

[redacted]

[redacted]

@minezk.nl

Datum

9 december 2020

Kenmerk

DGKE / 20298957

Kopie aan

10.2.e

Bijlage(n)

memo

stand van zaken oprichting BBT

Aanleiding

Om de leveringszekerheid en veiligheid van de brandstofopslagen op Bonaire te borgen is gekozen om een beleidsdeelneming onder EZK op te richten: Bonaire Brandstoffen Terminals (BBT). In dit memo vindt u de laatste stand van zaken met de nodige aandachtspunten.

Oprichting

- Oprichtingsdatum:** BBT wordt zsm na afloop voorhangprocedure opgericht, zijnde januari/februari 2021. De Kamerbrieven met de aankondiging van de oprichting BBT zijn 9 november jl. verstuurd. De EK neemt kennis van de brief; de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat heeft evenwel vragen gesteld. Met name de Partij voor de Dieren ageert tegen de oprichting en heeft een grote hoeveelheid vragen gesteld, met name ten aanzien van de keuze voor fossiele brandstoffen in relatie tot de klimaatdoelen en verduurzamingsambities. Ook worden veel vragen gesteld over eventuele milieuschade.
- Governance BBT:** De kwartiermaker is tevens de beoogd bestuurder: Jan Willem van Hoogstraten, CEO EBN. Hij zal zich aan u voorstellen 9 dec. (agendaonderdeel 1).
De selectieprocedure voor de voorzitter van de RvC is lopende. OLB heeft gevraagd om eveneens een commissaris te kunnen voordragen. EZK wil dit in ieder geval niet voordat de bouw is aanbesteed door BBT.
- Financiering:** bij oprichting wordt een klein bedrag gestort via de derdenrekening van de notaris. Op het moment dat BBT over een bankrekening beschikt wordt de resterende inbreng van het Eigen Vermogen gestort. Er is zicht op Vreemd Vermogen financiering door Pensioenfonds Caribisch Nederland en CIBC (Canadese bank gevestigd op Curaçao) tegen aantrekkelijke rente.

Bestuursovereenkomst

- Een zorg is de voortgang in de bestuursovereenkomst, zowel het afsluiten van de overeenkomst zelf als de uitvoering hiervan. Het aftreden van de gedeputeerde Elvis Tjin Asjoe van Financiën, Economie en Toerisme kan voor de nodige vertraging zorgen. De bestuursovereenkomst bevat afspraken over de benodigde activiteiten/besluiten met bijbehorende planning om te zorgdragen dat de terminals ook daadwerkelijk gebouwd kunnen worden.
- Inhoudelijk** OLB heeft tot dusver vooral de zorg over betaalbaarheid van brandstoffen en onafhankelijkheid (van Curoil) genoemd. OLB wil invloed (hierop) houden middels de mogelijkheid om een commissaris te kunnen voordragen (zie hierboven). De gesprekken over prijzenwet verlopen voorts

constructief. Het voorstel is om een prijsmechanisme in wetgeving te verankeren en hierop toezicht te laten houden door een onafhankelijke toezichthouder. De vervolgopdracht van het OLB voor de commissie om het prijzenmechanisme verder te ontwikkelen is echter nog steeds niet verleend. De gezaghebber is hierover inmiddels benaderd met het verzoek om de opdrachtverlening zo spoedig mogelijk in gang te zetten.

- Capaciteit OLB is hard nodig om de randvoorwaarden te creëren voor de daadwerkelijke bouw van de terminals (vergunningverlening, MER, aanpassing RO, omgevingsmanagement/communicatie etc.). Dit vraagt om zowel capaciteit als een goede planning van het OLB. OLB heeft reeds in september aangegeven een projectleider op het oog te hebben, maar deze persoon is nog niet aangesteld. Gezien een aantal recente ontwikkelingen (verschuivingen in de Eilandsraad) is de verwachting dat de projectleider spoedig kan worden aangesteld. Recentelijk is ook de directeur R&O gewisseld.
- Actie Gelet op de verschillende verantwoordelijkheden en samenhangende projecten van de onderhavige departementen is het van belang om samen de voortgang te stimuleren, onder andere door:
  - Upgrade van de bestaande overlegstructuur met OLB (zie agendaonderdeel 3);
  - Interventies op hoog niveau. **10.2.e** EZK/**10.2.e** [REDACTED], heeft bijv. 11 dec as. een overleg met de gezaghebber staan (aanvankelijk ook met gedeputeerde);
  - Financiële prikkels van aanpalende trajecten, oa van I&W, om capaciteit te regelen;
  - Inhuur RWS door EZK om OLB te ondersteunen in vergunningverlening (al eerder besproken);
  - Anders?

Curoil

- Intentieovereenkomst Verwachting is dat half december de intentieovereenkomst tussen de Staat en Curoil kan worden gesloten. Voorstel is dat minister EZK tekent mede namens minister/stas BZK en I&W. Het is daarna aan BBT om te onderhandelen met Curoil over de inhoud van een exploitatie- en distributieovereenkomst.
- Financiële gezondheid De kwartiermaker heeft eind november met **10.2.e** [REDACTED] (I&W) een bezoek gebracht aan (onder meer) Curoil en ook een boekenonderzoek gedaan. De financiële situatie stemt tevreden. De doorberekening van kosten van de activiteiten van Curoil op de locatie van de Isla Raffinaderij is een relatief grote kostenpost. Curoil gebruikt faciliteiten op de Isla-site momenteel vanwege gekoelde opslag van LPG voor de Curaçaoese markt maar spreidt de kosten hiervoor uit over alle brandstoffen, ook in Bonaire.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: Secretariaat O
Subject: Bestuursovereenkomst Brandstofvoorziening Bonaire concept 12 januari 2021 met opm_...
Date: donderdag 14 januari 2021 11:17:30
Attachments: [Bestuursovereenkomst_Brandstofvoorziening_Bonaire_concept_12_januari_2021_m...docm](#)

Ha 10.2.e

Hierbij ter bestudering de bestuursovereenkomst tussen de Staat en het OLB, welke de kaders schept voor de besluitvorming en totstandkoming van een veilige en betaalbare brandstofvoorziening op het eiland, alsmede de sanering van de bestaande opslag (dat laatste is de verantwoordelijkheid van I&W).

Laten we een afspraak inplannen om dit en de antwoorden op de Kamervragen te bespreken.

Mvrgr. 10.2.e

Concept Kwartiermakers Rapportage BBT

Context

De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft een beroep gedaan op EBN B.V. en 10.2.e in het bijzonder voor advies en ondersteuning 10.2.e ten aanzien van de uitvoerbaarheid van het voorgenomen energiebeleid in de vorm van de op te richten beleidsdeelneming met het hierboven omschreven doel. De adviesaanvraag is gedaan voor een periode van 1 september 2020 tot en met 31 december 2020. Alle activiteiten en behaalde doelstellingen zijn het gezamenlijk resultaat van de samenwerking tussen de werkgroep brandstoffenvoorziening Bonaire van de Ministeries van I&W en EZK onder leiding van 10.2.e en de vertegenwoordigers van EBN (kwartiermaker, financieel specialist en jurist).

De brandstofvoorziening op Bonaire is een onzekere factor geworden, met name vanwege de verouderde en inmiddels afgekeurde tankinstallaties op het eiland. De brandstofvoorziening (olie, diesel, kerosine en benzine) dreigen hierdoor in gevaar te komen. De Staat heeft daarom besloten om nieuwe tankterminals te bouwen, die de bestaande installaties moeten vervangen. Deze tankvoorziening moet zorgen voor een betrouwbare brandstofvoorziening. Daartoe richt de Staat/EZK een 100% beleidsdeelneming op die dit moet gaan realiseren

In overleg met 10.2.e is 10.2.e, aangezocht 10.2.e. 10.2.e houdt hij zich bezig met het adviseren voor de oprichting van de vennootschap en heeft hij de verantwoordelijkheid voor het opzetten van de projectorganisatie, de overeenkomsten met Curoil, financiering en (voorbereiding) bouw.

Het bedrijf Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT) wordt opgericht als een beleidsdeelneming met het Ministerie van EZK als enige aandeelhouder. Het oprichten van een beleidsdeelneming heeft toestemming van het parlement nodig. BBT wordt zo snel mogelijk na afloop van de voorhangprocedure opgericht. De Kamerbrieven met de aankondiging van de oprichting BBT zijn 9 november jl. verstuurd. Na oprichting van de beleidsdeelneming is het de bedoeling dat de kwartiermaker als bestuurder van de vennootschap optreedt en zich zal richten op de aanbesteding, de bouw, het toezicht daarop en tot slot het operabel maken van de terminals. De selectieprocedure voor de voorzitter van de RvC is lopende.

De Vennootschap gaat zich richten op de totstandkoming van twee nieuwe terminalinstallaties. Het betreft niet alleen de aanleg van de brandstofopslagtanks, maar ook de inbedrijfname en exploitatie (en het beheer) van de terminals daarna. De Vennootschap moet zorgen voor leveringszekerheid van brandstoffen op een veilige manier middels een rendabele tankoperatie.

De exploitatie van de terminals bestaat uit de verhuur van de tanks aan een lokale oliemaatschappij (Curoil) die het eiland al decennialang van brandstoffen voorziet (= inkomsten voor de Vennootschap). Handling, beheer en onderhoud worden uitbesteed aan diezelfde oliemaatschappij (= kosten voor de Vennootschap). De Vennootschap beoogt minimaal break-even te draaien. De contractafspraken met deze oliemaatschappij vallen ook onder de verantwoordelijkheid van de Vennootschap. De inkoop van brandstoffen wordt gedaan door de betreffende oliemaatschappij en deze staat ook als voorraad op hun balans.

De Vennootschap heeft haar statutaire zetel in Den Haag.

Stand van Zaken Adviesopdracht

De adviesopdracht is aan EBN B.V. gegeven om als kwartiermaker te adviseren en ondersteuning te bieden ten aanzien van alle benodigde activiteiten ten behoeve van de voorgenomen op te richten beleidsdeelneming en bouw van de twee brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en daar bijbehorende infrastructuur op Bonaire. De werkgroep brandstoffenvoorziening Bonaire heeft zeer hard gewerkt om tot de oprichting van de vennootschap te komen. Daarnaast heeft de werkgroep de onderhandelingen gedaan met Curoil om tot de Intentieovereenkomst te komen en met het OLB om tot de bestuursovereenkomst te komen.

De volgende onderwerpen waren, samengevat, specifiek onderdeel van de adviesopdracht:

1. verkennend bezoek aan Bonaire met daarin een kennismaking met belangrijkste stakeholders (*werkbezoek MinEZK, MinI&W + kwartiermaker /vergunningsjurist week 37 2020: alle locaties bezocht, kennismaking stakeholders*)
2. de werkzaamheden die gedaan moet worden voor de fasen verkenning, planvorming, realisatie en beheer van het Project, waaronder voorbereiding van de aanvragen voor de benodigde vergunningen en adequaat omgevingsmanagement (*planvorming vergunningaanvraag uitgewerkt door projectteam EZK/I&W ism Haskoning, realisatie en beheer in afwachting afstemming Curoil, omgevingsmaangement in samenwerking met MinEZK en het OLB*)
3. werkzaamheden die gedaan moeten worden met het oog op de oprichting en inrichting van de organisatie waaronder het opstellen van een projectplan, adviseren over de benodigde budgetten en het aantrekken van vreemd vermogen en een risicoplan mede op grond van de business case. (*aanpassing budgetten na FEED, voorbereidende gesprekken t.b.v. intentieovereenkomst vreemd vermogen, risicoplan onderdeel FEED*)
4. de contractvoorwaarden inzake exploitatie en distributie van de verschillende brandstoffen evenals het onderhoud van de brandstofopslagen en aanpalende overeenkomsten die nodig zijn voor de realisatie. (*werkbezoek Curoil week 48 2020, verkenning financiële positie Curoil, inventarisatie overeenkomsten, afstemming contractvoorwaarden in afwachting onderhandelingen Curoil*)
5. de contractvoorwaarden inzake de verhuur van de brandstofopslagen (tanks) door BBT aan Curoil. (*in afwachting onderhandelingen Curoil*)

Ten tijde van de verstrekking van de adviesopdracht was de planning de nieuwe beleidsdeelneming voor 31/12/2020 op te richten. De praktijk bleek weerbarstiger en het ziet er naar uit dat nu op 6 april 2021 opgericht zal worden. Helaas blijken zowel Curoil (Intentieverklaring) als het OLB (Bestuursovereenkomst) de afstemming met het Ministerie van EZK als rand voorwaardelijk te zien voor actieve participatie in de realisatie van de brandstoffenvoorziening. De afstemming met Curoil over de scope en uitvoering zal waarschijnlijk pas Q3 kunnen worden afgerekend met mogelijk negatief effect op de vergunningverlening

Business Case

KPMG is gevraagd om een second opinion uit te voeren op de door Royal Haskoning DHV voorgestelde businesscase voor de bouw van twee olie-opslagterminals op Bonaire. De Nederlandse Staat heeft een aantal aandachtspunten omtrent de commerciële, operationele en financiële risico's, welke de basis vormen voor twee hoofdvragen aan KPMG.

1. Is de huidige case financieel aantrekkelijk gegeven het investeringsbudget en de verwachte terugverdientermijn?

2. Welke commerciële, operationele en financiële risico's dienen gemitigeerd te worden om het rendement van de investering te beschermen?

De conclusie van KPMG is dat het verwachte rendement in de base case positief is, maar wel. Dit geeft aan het rendement op eigen vermogen geïnvesteerd in dit project een lager dan marktconform rendement genereert. Wat betreft de commerciële afspraken is de aanbeveling dat lange-termijn afspraken gemaakt worden, waarin betaling aan EZK idealiter minimaal afhangt van volumeschommelingen, en waar tariefstelling transparant gebeurt en onafhankelijk van brandstofprijzen.

Uit de stakeholderanalyse blijkt dat milieuorganisaties de bouw van de Karpata Terminal eventueel zouden kunnen vertragen, omdat de bouw van de terminal een aantal natuurrisico's meebrengt. Voor de luchthaventerminal wordt verwacht dat nabije bewoners zich zorgen maken om veiligheid, naast enkele milieuoverwegingen (grotten, strand) en de (visuele) impact die deze terminal zou hebben op het lokale zwemgebied. Procedures tegen de bouw kunnen tot vertraging leiden.

Het OLB zou idealiter zo snel mogelijk een (MER) laten uitvoeren om vast te stellen of de milieu impact verder moet worden beperkt door aanpassingen in de bouwplannen en/of welke natuurcompensatie nodig is. Beide kunnen extra kosten voor het project betekenen.

Tot slot dient bij een aantal technische parameters gevalideerd te worden (bijvoorbeeld veiligheid, structurele integriteit) of deze aan de juiste standaarden voldoen.

Deloitte is om een separaat advies gevraagd om vanuit Nederlands perspectief de gevolgen voor de vennootschapsbelasting en de dividendbelasting te onderzoeken. Conclusies Deloitte in het kort:

- BBT is een Nederlandse vennootschap, dus is 25% vennootschapsbelasting over de winst verschuldigd; KPMG ging uit van 0%, i.v.m. zetel / substance op Bonaire.
- BBT is bij oplevering een eenmalige lokale algemene bestedingsbelasting van 8% over de gehele bouwsom verschuldigd, die niet in aftrek kan worden gebracht. KPMG heeft deze belasting niet in de business case meegenomen.
- Er is een jaarlijkse vastgoedbelasting van 0,91% verschuldigd over de waarde van het onroerend goed. Deze belasting is niet door KPMG meegenomen.

Deze drie belasting types zijn niet door KPMG in de businesscase meegenomen dan wel op nul procent begroot. Gezien de hoogte van de belastingen zullen de conclusies van Deloitte negatief uitpakken voor de businesscase. Bovenstaande elementen zullen meegenomen worden in de volgende doorrekening van de business case. Tegelijkertijd zal de feedback van Curoil worden meegenomen.

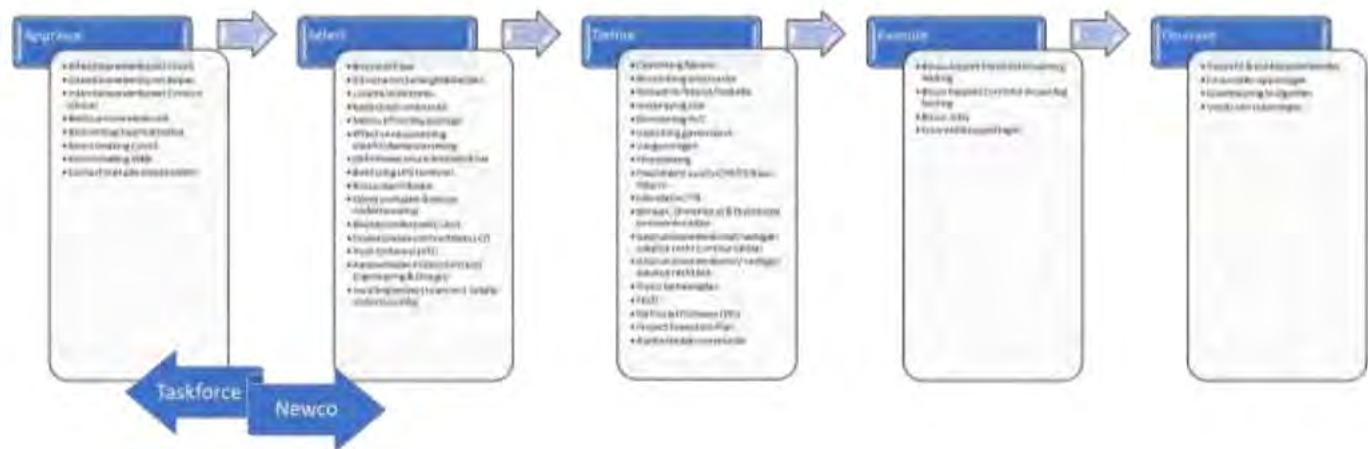
Het financiële team zal met aanbevelingen komen richting de stuurgroep in hoeverre een aantal van deze negatieve effecten gemitigeerd kan worden.

Financiering

De verwachtte investering volgens KPMG is US\$22 mln. (~20 mln. euro). Het Ministerie van EZK heeft 10,1 mln. euro beschikbaar gesteld als eigen vermogen voor de vennootschap. Dat betekent dat ~US\$11 mln. vreemd vermogen aangetrokken moet worden. In eerste instantie is een investeringsmemorandum gedeeld met ING, BNG en Waterschapsbank en Rabobank. Daarnaast zijn ook Invest International, DTif en FMO benaderd. Voornoemde partijen hebben uiteindelijk aangegeven dat deze financiering niet in hun beleid past. Naar aanleiding van een gesprek met de Gezaghebber van Bonaire is ook het pensioenfonds van Caribisch Nederland benaderd (PMCN). Zij

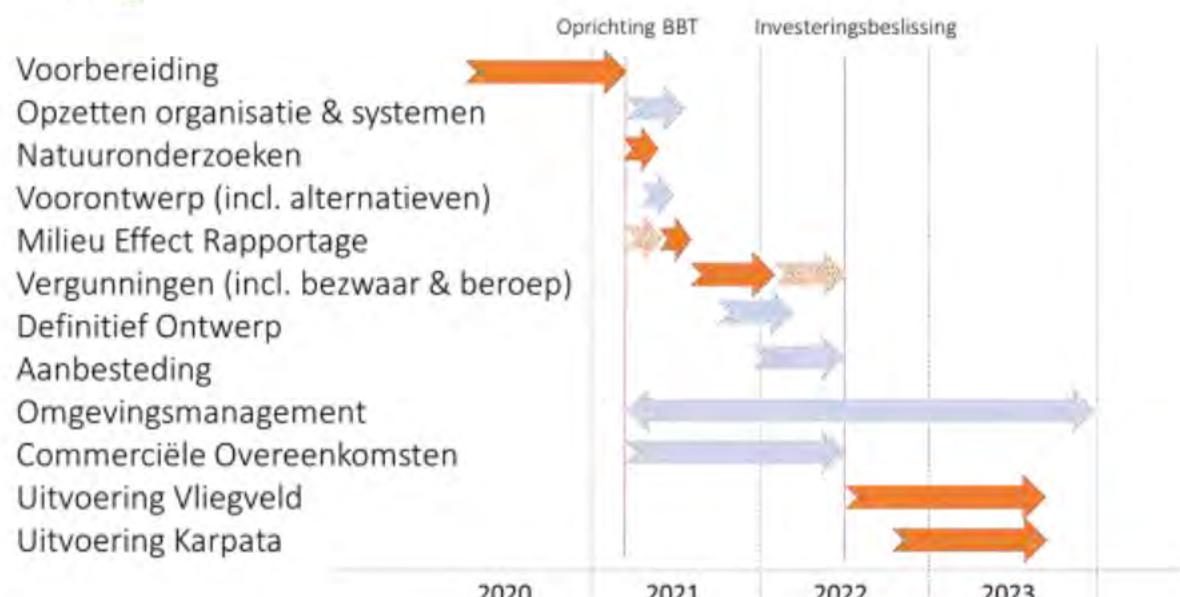
zijn erg geïnteresseerd om te financieren, samen met lokale financiers. Zijn doen dan zelf voor US\$3 mln. mee en voor het resterende deel trekken ze lokale financiers erbij. Voorstel is een looptijd van 15 jaar en 4,5% rente en gebruikelijke zekerheden. KPMG gaat in de business case uit van 6%, dus dat zou goed passen.

Project Plan

De Appraise Stage is afgerond onder verantwoordelijkheid van de werkgroep I&W / EZK dat ook belast is met de oprichting van BBT. Er is geen formele afronding van de Select fase geweest. Wel heeft KPMG de business case gemaakt die verschillende opties kort beschrijft. Initieel was de planning om de Select fase te starten met de oprichting van BBT. Door langere voorfase is wel met een aantal aspecten van de Select fase begonnen. Naast voorbereidende activiteiten voor de vergunningaanvragen is de aanbesteding van de natuuronderzoeken gestart.

Planning

Bovenstaande planning geeft in rood het kritische tijdpad aan. De eerste natuuronderzoeken zijn naar verwachting in mei klaar. Mogelijk dat de MER-commissie om aanvullend onderzoek zal vragen.

De startnotitie en de natuuronderzoeken vormen samen met het voorlopig ontwerp, inclusief de verschillende uitvoeringsalternatieven de input voor de MER. Er is gekozen voor een sequentiële vergunningaanvraag. Dat betekent dat de vergunningen pas aangevraagd worden na een goede beoordeling van de MER en de keuze voor het definitieve uitvoeringsalternatief. De sequentiële aanpak past bij een zorgvuldig vergunningstraject. Gezien de verschillende natuurwaarden lijkt dit een verantwoorde keuze.

Budget & Resources

De aanleg van de tankterminals kent verschillende fases. De “select” en “define” fases zijn de fases waarin het project verder wordt uitgewerkt, de overeenkomsten worden afgesloten, de vergunningen worden aangevraagd en het definitieve ontwerp wordt vastgesteld. Er worden in deze fases nog geen opdrachten voor de bouw uitgegeven, wel wordt de aanbesteding voorbereid.

Het budget in deze fase wordt voornamelijk bepaald door advies, engineering en juridische diensten. BBT zal in deze fase de volgende resources beschikbaar moeten hebben:

Bestuurder 30%, Vergunningsjurist 30-40%, Commercieel adviseur 50%, Financieel adviseur 10%, Projectleider 50%, Communicatieadviseur 50% en een Boekhouder 40%. De kosten van de interne organisatie zal ~ 500k voor het eerste jaar zijn. Daarnaast is de verwachting dat de adviesdiensten van RHDHV (150k), de Brauw (75k), KPMG (50k), MER (150k), FEED (250k), Natuuronderzoeken (100k), lokaal advocatenkantoor (350k), Head Hunter (60k) en huur & IT zaken (100k), reiskosten (100k) en onvoorzien (125k) in totaal ~1,385k bedragen. Totale uitgaven verwacht in 2021 zullen daarom rond de 2 miljoen euro uitkomen. Dit is ongeveer gelijk aan \$2,4mln. Bovengenoemde kostenraming is in lijn met de business case en zal nader gedetailleerd worden bij de aanbesteding van de diensten

De bovenstaande kostenschattingen worden in de “define” fase verder uitgewerkt. Kosten voor de ondersteuning van de Dienst Ruimtelijke Ordening Bonaire (DROB) zijn niet meegenomen in de kostenschatting en worden gedragen door het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

De kostenschatting voor de uitvoerende fase zal verder uitgewerkt worden tijdens de FEED. Naast de uitwerking van het voorontwerp is de afstemming en instemming van de beoogd beheerde Curoil van belang. Curoil hecht eraan dat de Intentieovereenkomst met het Rijk is afgesloten voordat zij inhoudelijk op de huidige business case zullen reageren. Na het tekenen van de Intentieovereenkomst zal BBT met Curoil in overleg treden om de business case verder uit te werken en input te leveren zodat tot een “design freeze” gekomen kan worden.

Prioriteiten 2021 (toch?)

Activiteit	Prioriteit	Status	Opmerkingen
Intentieovereenkomst Curoil	0	Getekend NL	Voorwaarde onderhandelingen Curoil
Bestuursovereenkomst OLB	0	?	Afspraken NL - Bonaire
Oprichting BBT	0	April 2021	Goedkeuring 2 ^e kamer
Benoeming bestuurder & toezichthouder	0	April 2021	Afhankelijk oprichting Newco
Postadres BBT / Website	1	April 2021	Tijdelijk adres Den Haag (bestuurder)
Afsluiten verzekeringen / bankrekening	1		Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekeing
Update Business Case	1		Tax review Deloitte Input Curoil
Communicatiestrategie	1		Inclusief website
Informeren belanghebbenden	2		Met startnotitie. Voorbereiding website

<i>Locatie onderzoek</i>	1		<i>Aanbesteed</i>
<i>Kadastraal onderzoek</i>	1	<i>Afgerond</i>	
<i>Milieu Effect Rapportage</i>			<i>Input natuuronderzoek nodig</i>
<i>Effect verduurzaming elektriciteitsvoorziening</i>	?		<i>Min EZK</i>
<i>Definitieve keuze brandstofmix</i>	2		<i>Input Curoil</i>
<i>Risico-inventarisatie</i>	2		<i>Onderdeel detailed design</i>
<i>Optie evaluatie & keuze onderbouwing</i>	1		<i>Onderdeel MER</i>
<i>Boekenonderzoek Curoil</i>	1		
<i>Overeenkomsten Curoil</i>	2		<i>Na boekenonderzoek</i>
<i>Onderzoeken contractstatus CG</i>	1		<i>Afhankelijk oprichting BBT</i>
<i>Input WEB</i>			
<i>Overdracht assets OTB aan BBT</i>	2		<i>Na vrijwaring OLB</i>
<i>Voor Ontwerp (VO)</i>	1	<i>Afgerond</i>	<i>Basis Business Case</i>
<i>Aanbesteden FEED (Front End Engineering & Design)</i>	1		<i>Aanbesteden RHDHV</i>
<i>Input Curoil</i>			
<i>Output MER</i>			
<i>Project Execution Plan (PEP)</i>	2		<i>Onderdeel van FEED</i>
<i>Invulling projectteam incl. lokale ondersteuning</i>	1		<i>Afhankelijk oprichting BBT</i>

Overeenkomsten

Overeenkomst	Prioriteit	Status	Opmerkingen
<i>Intentieovereenkomst Curoil</i>	0	<i>Tekenversie</i>	<i>Min EZK</i>
<i>Bestuursovereenkomst OLB</i>	0	<i>Tekenversie</i>	<i>Min EZK</i>
<i>Exploitatie overeenkomst Curoil</i>	1		
<i>Beheer overeenkomst Curoil</i>	1		
<i>Pachtovereenkomst Vliegveld</i>	2		
<i>Zakelijkrechtovereenkomst BIA</i>	1		
<i>Pachtovereenkomst Karpata</i>	2		
<i>Overeenkomst overname middelen OTB</i>	2		
<i>Vrijwaring OTB</i>	2		
<i>Zakelijkrechtovereenkomst CG</i>	3		
<i>Financieringsovereenkomst vreemd vermogen</i>	2		
<i>Overeenkomst De Brauw</i>	1		<i>Min EZK</i>
<i>Natuurcompensatie Overeenkomst STINAPA</i>	3		
<i>Verlenging contract RHDHV</i>	1		<i>Novation Agreement?</i>
<i>Milieu Effect Rapportage</i>	1		
<i>Engineering overeenkomst</i>	2		
<i>Constructie overeenkomst</i>	3		
<i>Inhuur & inleen overeenkomsten</i>	1,2,3		
<i>Juridische ondersteuning overeenkomst</i>	1		
<i>Verlenging contract KPMG</i>	1		<i>Novation Agreement?</i>

Aanbevelingen

De Adviesopdracht aan EBN is formeel verlopen op 31/12/2020. Aanbeveling is om de Adviesopdracht te verlengen tot oprichting BBT, vermoedelijk eerste helft april.

De belangrijkste activiteit is de voorbereiding van de Milieu Effect Rapportage (MER). De MER onderzoekt de verschillende ontwikkelopties op milieueffecten en zal een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) benoemen. Naast de verschillende natuur onderzoeken die al door het Ministerie in gang zijn gezet zal een meer gedetailleerd ontwerp van de verschillende opties (welke activiteiten/installaties/locaties) gemaakt moeten worden als input voor de MER. Het lijkt niet verstandig om hiermee te wachten totdat BBT is opgericht, omdat het plan zelf op het kritische pad ligt en een flinke doorlooptijd heeft omdat diverse partijen betrokken zijn en er nog een begin moet worden gemaakt met het tekenen van overeenkomsten met Contour Global en BIA.

De benodigde financiële middelen zijn bestemd vanuit EBN voor kwartiermaker, financieel expert en juridisch adviseur 57k (excl. reiskosten).

Verzoek aan de stuurgroep om de adviesopdracht aan EBN B.V. te verlengen tot 1 mei 2021.

Opmerking naar aanleiding van de Kwartiersmakersrapportage

Door vertraging in de oprichting van BBT als de wens van Curoil en het OLB om eerst afspraken met het Rijk vast te stellen, hebben verschillende onderdelen van de adviesopdracht vertraging opgelopen en konden daarom nu nog niet afgerond worden. Deze rapportage moet daarom ook worden gezien als een tussenrapportage. Met name de totstandkoming van de benodigde overeenkomsten met Curoil als Exploitant en beoogd Beheerder kunnen pas afgerond worden ten tijde van het bereiken van de finale investeringsbeslissing. Deze zal pas bereikt worden bij het onherroepelijk worden van de benodigde vergunningen. Wel zullen in de tussentijd werkafspraken door BBT worden gemaakt wat de rol en verantwoordelijkheid van Curoil is in de voorliggende "select" en "define" fases.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW:
bare_stappen_te_nemen_in_de_oprichting_van_de_beleidsdeelneming_Bonaire_Brandstof_Terminals_B.V..pdf
Date: vrijdag 26 maart 2021 16:40:34
Attachments: [bare_stappen_te_nemen_in_de_oprichting_van_de_beleidsdeelneming_Bonaire_Brandstof_Terminals_B.V..pdf](#)

En de brief..

10.2.e
[@minezk.nl]
10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 16:38
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp:
bare_stappen_te_nemen_in_de_oprichting_van_de_beleidsdeelneming_Bonaire_Brandstof_Terminals_B.V..pdf

E-mailprocedure lid Van Raan (PvdD)**2021Z04923****Van:** 10.2.e**Verzonden:** woensdag 24 maart 2021 15:12**Aan:** Commissie EZK**CC:** 10.2.e**Onderwerp:** Verzoek organiseren e-mailprocedure Oprichting Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Geachte griffie,

Het kabinet heeft in de brief met nadere toelichting op antwoorden op vragen over de brief van 9 november 2020 'Oprichting Bonaire Brandstof Terminals B.V. aangegeven dat het voornemens is vanaf 6 april over te gaan tot oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V. ([35 632, nr. 4](#)).

Het Kamerlid Lammert van Raan van de Partij voor de Dieren constateert dat er geen aanvullende reactie is gekomen op de nog openstaande vragen die hij had ingediend bij het SO van 4 december (het moment waarop om inlichtingen kon worden gevraagd) en dat er dus nog steeds openstaande vragen bestaan hieromtrent. Ondanks dat hij hier op in is gegaan (met een aantal voorbeelden) bij het AO Staatsdeelnemingen (3 februari), ondanks dat de Kamer zich hierover heeft uitgesproken tijdens de PV EZK (9 februari) en terwijl ik tussen 10 en 12 februari nog e-mailcontact gehad heb met het ministerie van EZK (op verzoek van dit ministerie), voorziet de minister de Kamer in deze brief niet van een aanvullende reactie op de openstaande punten. NB Degene die vanuit het ministerie van EZK mij op 10 februari een mail stuurde met verzoek om toelichting had twee dagen later een andere baan, bleek uit de automatic reply die ik terugkreeg op 12 februari, waardoor ik mijn reactie heb doorgestuurd naar een andere ambtenaar wier contactgegevens in de automatic reply stonden. Hierop heb ik geen bevestiging of vervolgvrragen gekregen.

Hoewel zij dit niet als hun taak zien, hebben medewerkers van de Tweede Kamerfractie van de PvdD nu zelf een inventarisatie gemaakt van de openstaande vragen uit het SO van 4 december. Hieronder vallen onder meer de vragen hoe het kabinet zelf en de Bonairiaanse autoriteiten de situatie zo ver hebben laten komen door private partijen niet aan hun verantwoordelijkeden te houden, welke beleidsalternatieven er zijn overwogen, of de Kamer hier stukken over kan ontvangen en de vraag hoe de miljoeneninvestering in fossiele brandstofterminals voor de lange termijn binnen de energietransitie en klimaatdoelstellingen van het kabinet passen. De inventarisatie van de nog openstaande vragen heb ik als bijlage toegevoegd.

Omdat er geen aanvullingen zijn gekomen op de inlichtingen, terwijl de Kamer zich tijdens de procedurevergadering van de commissie EZK op 9 februari erover had uitgesproken die af te willen wachten, kan de Kamer zich niet als geïnformeerd beschouwen, ook al vindt de minister dat dat wel zo is. Het is ook niet in te zien waarom de minister dit vindt. Het Kamerlid Van Raan wil nu voorstellen om de minister te verzoeken om in elk geval geen onomkeerbare stappen te nemen tot aan de eerstvolgende procedurevergadering. Kunt u dit verzoek via een e-mailprocedure aan de commissie voorleggen?

Vriendelijke groeten,

10.2.e

Tweede Kamerfractie Partij voor de Dieren

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Van Raan wilde BBT tegenhouden
Date: vrijdag 26 maart 2021 17:06:07

Ha 10.2.e en 10.2.e

Gelet op Van Raan is de datum van oprichting op 6 april van eminent belang, voordat de Kamercommissie EZK op 13 april bij elkaar komt.

De Minister tekent de volmacht op 1 april, dat is nu geregd (ook met De Brauw). De betreffende volmacht nota en bijlagen heb ik rechtstreeks naar BBR MEZK toegezonden.

Voor wat betreft de reguliere Domus route dient 10.2.e FEZ 10.2.e nog te paraferen en dat kan op 29 maart plaatsvinden, een hele dag om dat te doen. 10.2.e moet even in actie komen

Na het gesprek met 10.2.e op 30 maart om 9:00 uur moet deze nota als de sodemieter rechtstreeks naar 10.2.e de Minister gezonden worden, dus niet persé via DOMUS.

Overigens kan de Minister altijd tekenen, eventueel onder voorbehoud dat hij het eens is met die nota, mocht hij die nog niet gelezen hebben.

Is de Brauw nu opgelijnd voor 6 april ?

Ik zorg nog voor nota detachering, maandag de lijn in.

En dan ben ik er wel klaar mee.

Mvrgr. 10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e <@minezk.nl>
Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 16:36
Aan: 10.2.e <@minezk.nl>; 10.2.e <@minezk.nl>; 10.2.e <@minezk.nl>; 10.2.e <@minezk.nl>; 10.2.e <@minienw.nl>; 10.2.e <@minienw.nl>; 10.2.e <@minienw.nl>; 10.2.e <@minezk.nl>; 10.2.e <@minienw.nl>; 10.2.e <@minienw.nl>; 10.2.e <@minezk.nl>

Onderwerp: FW: Van Raan wilde BBT tegenhouden

Ter info. Van Raan doet nog steeds pogingen om de oprichting tegen te houden..

10.2.e
minezk nl
10.2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 16:35
Aan: 10.2.e <@minezk.nl>; 10.2.e

10.2.e @minezk.nl>

CC: **10.2.e** @minezk nl>

Onderwerp: FW: Van Raan wilde BBT tegenhouden

Hi, ik krijg onderstaande bericht door waaruit blijkt dat Van Raan pogingen heeft gedaan om de oprichting tegen te houden. Kennelijk is het verzoek later ingetrokken. Hoe krijgen wij dergelijke berichten door als ambtelijk EZK? Heb jij hier iets over gehoord Anne?

Groet

10.2.e

10.2.e

minezk nl

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: **10.2.e** @minezk nl>

Verzonden: vrijdag 26 maart 2021 15:36

Aan: **10.2.e** @minezk.nl>; **10.2.e**

@minezk.nl>

Onderwerp: Van Raan wilde BBT tegenhouden

Ter info.

Groet **10.2.e**

<https://antilliaansdagblad.com/bonaire/23356-van-raan-wilde-bbt-tegenhouden>

Verstuurd vanaf mijn iPhone

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: Eindrapport Onderzoek Overheidsbedrijven Bonaire
Date: dinsdag 30 maart 2021 10:34:31
Attachments: [eindrapport+onderzoek+overheidsbedrijven+Bonaire_\(1\).pdf](#)

10.2.e ik kwam dit rapport tegen , ik weet niet of jij hier mee bekend bent. Het is interessante lectuur ...

--
10.2.e

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: DOMUS-21031715-v22-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 14:51:40
Attachments: [DOMUS-21031715-v22-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_.docx](#)

Ha 10.2.e,

Na ontvangst van jouw mail heb ik even met 10.2.e over haar wijzigingen en opmerkingen gebeld. Formeel juridisch kan op 6 april a.s. worden opgericht, maar politiek gezien kan dit anders liggen. Van 10.2.e begreep ik dat vandaag duidelijk wordt of op 6 april a.s. kan wordt opgericht. Zodra ik hierover van haar heb vernomen, zal ik conform dat bericht de nota (incl. de passage over de voorhang) aanpassen. Kijk jij zelf nog even naar de verwijzing naar de brief van vorige week?

Groet 10.2.e

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER INFORMATIE

Aan de Minister

nota

Oprichting Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Parafenroute

10.2.e	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
10.2.e	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

Aanleiding

In de Ministerraad van februari en november 2020 is besloten tot oprichting van de 100% EZK beleidsdeelneming, Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT). De Kamers zijn hierover bij brief van 9 november 2020 (zie bijlage 1) geïnformeerd. De intentie is om BBT op 6 april 2021 op te richten.

Advies

U wordt gevraagd om namens de Staat bijgevoegde volmacht t.b.v. de oprichting van BBT te ondertekenen tijdens een daarvoor op 1 april georganiseerd digitaal moment in digitale aanwezigheid van een notaris van de Brauw. U bent in een eerdere nota akkoord gegaan met oprichting en het ondertekenen van de volmacht.

Kernpunten

- De voorhangprocedure t.b.v. oprichting van BBT is-zou zijn geëindigd, 14 dagen na beantwoording van de Kamervragen. Na afronding van de voorhangprocedure kan BBT kan worden opgericht, tenzij de Kamer een machtingsswet voor oprichting zou eisen of nadere vragen wil stellen. Dit is nog niet gebeurd en dat lijkt ook niet aannemelijk.
- Tijdens het debat over staatsdeelnemingen op 3 februari 2021 heeft de minister van Financiën evenwel aan de Partij van de Dieren toezagging gedaan om nadere inlichtingen over de oprichting van BBT te verstrekken.
- Vanwege deze toezagging heeft u 22 maart een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin wordt gesteld dat voldaan is aan de voorhangprocedure en dat gelet op de urgente van de bouw van de brandstofopslagen vanaf 6 april 2021 wordt overgegaan tot oprichting van BBT.
- Voor oprichting van BBT is het noodzakelijk dat u bijgaande volmacht (bijlage 2) in (digitaal) bijzijn van de notaris ondertekent en geeft u daarmee toestemming voor:
  - de oprichting van BBT conform aangehechte concept-oprichtingsakte (bijlage 3);

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap**

Auteur

10.2.e
[redacted]
[redacted]@minezk.nl

Datum
17 maart 2021

Kenmerk
DGBI-O / 21031715
BHM: 21078516

Kopie aan

10.2.e
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Bijlage(n)

1. Kamerbrief van 9 november 2020
2. Volmacht
3. Concept oprichtingsakte BBT (Nederlandse en Engelse versie)

Met opmerkingen 10.2.e: Ook verwijzen naar de brief van vorige week

Met opmerkingen 10.2.e: Dit klopt niet. In de procedurevergadering heeft de commissie gezegd nog niet akkoord te zijn met de voorhang. Dus dan zou je kunnen zeggen dat de voorhangprocedure afgerond is als binnen 2 weken na onze brief geen reactie is gekomen van de commissie dat ze het er niet mee eens zijn

Ontvangen BBR

- de benoeming van 10.2.e als bestuurder;
  - de benoeming van 10.2.e als voorzitter RvC;
  - het nemen van 1.000 aandelen ter waarde van nominaal € 1,- per aandeel in het kapitaal van BBT. Dit aandelenkapitaal van in totaal € 1.000,- wordt gestort, zodra BBT over een bankrekening beschikt;
  - het passeren van bijgaande oprichtingsakte.
- De storting van het overige eigen vermogen ad € 10.099.000,- wordt als agio gestort, zodra BBT over een bankrekening beschikt. Voor de agiostorting wordt nog een separate akte door de notaris opgemaakt en zal dan ter ondertekening aan u worden aangeboden.

Met opmerkingen 10.2.e : Wat is passeren? Wat moet de minister doen?

Toelichting

- U dient de volmacht te ondertekenen in het digitale bijzijn (i.v.m. Covid-19) van een notaris van de Brauw, welke notaris uw handtekening naderhand zal legaliseren. Daarvoor wordt is via uw secretariaat een afspraak gepland.
- Na de legalisatie van uw handtekening op de volmacht en ontvangst van de getekende volmacht zal de notaris van de Brauw de akte tot oprichting van BBT passeren, waarna BBT is opgericht.
- Een bankrekeningnummer voor BBT kan pas worden aangevraagd, nadat BBT is opgericht. Navraag bij de bank leert dat opening daarvan standaard circa 6 weken in beslag neemt.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: DOMUS-21031715-v24-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 15:03:58

Dank. Ik zag het al in Domus. Eens om even nadere bericht 10.2.e af te wachten, alvorens ik de nota daarop aanpas?

Groet 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 15:03

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: DOMUS-21031715-v24-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_

Hierbij de laatste wijzigingen

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: DOMUS-21031715-v22-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 15:33:34

Allen, de Kamer heeft ingestemd met verzoek van Van Raan. De oprichting gaat naar 14 april.
https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2021A01550

10.2.e, kunnen wij even contact hebben hierover?

Groet

10.2.e

@minezk.nl

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 14:55
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: DOMUS-21031715-v22-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_

Ha 10.2.e,

Dank je.

Ik heb het nu zo verwoord dat het de intentie is om vanaf 6 april 2021 op te richten.

Brief heb ik gevonden en heb het aangepast.

Mvrgr. 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 14:52

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: DOMUS-21031715-v22-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 15:43:22

Zie dat de partijen die van Raan nu hebben gesteund in zijn verzoek in de nieuwe samenstelling van de TK een meerderheid hebben.

Grt. 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 15:34

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: DOMUS-21031715-v22-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 15:52:15

Klopt. Ik heb contact met de griffie hierover. 10.2.e , laten wij even bellen en vervolg afspreken. Bel je me terug?

Van: 10.2.e @minienw.nl>
Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 15:43

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: [REDACTED] 10.2.e
Cc: [REDACTED] 10.2.e
Subject: RE: DOMUS-21031715-v22-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 15:54:08

Dat zie ik, maar dat gaat alleen maar over behandeling in de commissie

10.2.e

@minezk.nl

10.2.e

Van: 10.2.e @minienw.nl>

Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 15:43

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: DOMUS-21031715-v28-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 15:56:14
Attachments: [DOMUS-21031715-v28-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_.docx](#)
Importance: High

Ha, ik krijg m niet opgeslagen. 10.2.e past aan. Groet, 10.2.e

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER INFORMATIE

Aan de Minister

nota

Oprichting Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Parafenroute

10.2.e		

Aanleiding

In de Ministerraad van februari en november 2020 is besloten tot oprichting van de 100% EZK beleidsdeelneming, Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT). De Kamers zijn hierover bij brief van 9 november 2020 (zie bijlage 1) geïnformeerd.

De Het intentie voornemen is om BBT op vanaf 6 april 2021 op te richten, zoals in de Kamerbrief van 22 maart 2021 is aangeven, betreffende nadere toelichting beantwoording van vragen over de brief van 9 november 2020.

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap**

Auteur

10.2.e
[REDACTED]
[REDACTED]
@minezk.nl

Datum
17 maart 2021

Kenmerk
DGBI-O / 21031715
BHM: 21078516

Kopie aan

10.2.e
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Bijlage(n)

1. Kamerbrief van 9 november 2020
2. Volmacht
3. Concept oprichtingsakte BBT (Nederlandse en Engelse versie)

Met opmerkingen 10.2.e : Ook verwijzen naar de brief van vorige week

Advies

U wordt gevraagd om namens de Staat bijgevoegde volmacht t.b.v. de oprichting van BBT te ondertekenen tijdens een daarvoor op 1 april georganiseerd digitaal moment in digitale aanwezigheid van een notaris van de Brauw. U bent in een eerdere nota akkoord gegaan met oprichting en het ondertekenen van de volmacht.

Kernpunten

- De voorhangprocedure t.b.v. oprichting van BBT is geëindigd, 14 dagen na beantwoording van de Kamervragen. Na afronding van de voorhangprocedure kan BBT kan worden opgericht, tenzij de Kamer een machtwet voor oprichting zou eisen of nadere vragen wil stellen. Dit is nog niet gebeurd en dat lijkt ook niet aannemelijk.
- Tijdens het debat over staatsdeelnemingen op 3 februari 2021 heeft de minister van Financiën evenwel aan de Partij van de Dieren de toezegging gedaan om nadere inlichtingen over de oprichting van BBT te verstrekken.
- Vanwege deze toezegging heeft u 22 maart een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin wordt gesteld dat voldaan is aan de voorhangprocedure en dat gelet op de urgentie van de bouw van de brandstofopslagen vanaf 6 april 2021 wordt overgegaan tot oprichting van BBT.
- Voor oprichting van BBT is het noodzakelijk dat u bijgaande volmacht (bijlage 2) in (digitaal) bijzijn van de notaris ondertekent en geeft u daarmee toestemming voor:

Met opmerkingen 10.2.e : Dit klopt niet. In de procedurevergadering heeft de commissie gezegd nog niet akkoord te zijn met de voorhang. Dus dan zou je kunnen zeggen dat de voorhangprocedure afgerond is als binnen 2 weken na onze brief geen reactie is gekomen van de commissie dat ze het er niet mee eens zijn

Met opmerkingen 10.2.e : Check Ellis

Ontvangen BBR

- de oprichting van BBT conform aangehechte concept-oprichtingsakte (bijlage 3);
  - de benoeming van 10.2.e [REDACTIE] als bestuurder;
  - de benoeming van 10.2.e [REDACTIE] als voorzitter RvC;
  - het nemen van 1.000 aandelen ter waarde van nominaal € 1,- per aandeel in het kapitaal van BBT. Dit aandelenkapitaal van in totaal € 1.000,- wordt gestort, zodra BBT over een bankrekening beschikt;
  - het passeren door de notaris van de Brauw van bijgaande oprichtingsakte.
- De storting van het overige eigen vermogen ad € 10.099.000,- wordt als agio gestort, zodra BBT over een bankrekening beschikt. Voor de agiostorting wordt nog een separate akte door de notaris opgemaakt en zal dan ter ondertekening aan u worden aangeboden.

Met opmerkingen 10.2 e]: Wat is passeren? Wat moet de minister doen?

Toelichting

- U dient de volmacht te ondertekenen in het digitale bijzijn (i.v.m. Covid-19) van een notaris van de Brauw, welke notaris uw handtekening naderhand zal legaliseren. Daarvoor wordt-is via uw secretariaat een afspraak gepland.
- Na de legalisatie van uw handtekening op de volmacht en ontvangst van de getekende volmacht zal de notaris van de Brauw de akte tot oprichting van BBT passeren, waarna BBT is opgericht.
- Een bankrekeningnummer voor BBT kan pas worden aangevraagd, nadat BBT is opgericht. Navraag bij de bank leert dat opening daarvan standaard circa 6 weken in beslag neemt.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: DOMUS-21031715-v28-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 15:58:42

Ik kan niet wijzigen, ik krijg melding dat 10.2.e er nog in zit.

Groet 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 15:56

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: DOMUS-21031715-v28-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 16:52:44

Ben er eindelijk uit. Kon net niet. Ik ga even een belletje opzetten met jullie, 10.2.e etc.

10.2.e

@minezk.nl

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 15:59

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.
Date: dinsdag 30 maart 2021 17:43:32
Attachments: 0a2d8961-a1c2-42f5-829d-1dd37a65f09a (1).pdf

Van: 10.2.e @tweedekamer.nl>

Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 17:38

Aan: MinisterEZK 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;
 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e @minezk.nl>;

Onderwerp: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Tweede Kamer der Staten-Generaal
 Postbus 20018, 2500 EA

T + 10.2.e | E 10.2.e @tweedekamer.nl | | www.tweedekamer.nl

*Nieuw in de Tweede Kamer? Voor meer informatie over het werk van de Kamercommissies in het algemeen en de commissie Economische Zaken en Klimaat in het bijzonder, zie de introductiedossiers te vinden op
https://plein2/over_de_kamer/commissies/economische_zaken_en_klimaat*

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.
Date: dinsdag 30 maart 2021 18:02:29
Attachments: [0a2d8961-a1c2-42f5-829d-1dd37a65f09a \(1\).pdf](#)

10.2.e
[@minezk.nl]
10.2.e

Van: 10.2.e [@minezk.nl]>
Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 17:44

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: DOMUS-21031715-v31-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_
Date: dinsdag 30 maart 2021 22:11:21
Attachments: [DOMUS-21031715-v31-Oprichting_Bonaire_Brandstof_Terminals_B_V_.docx](#)

Hi,

Ik heb alvast in de nota zitten schrijven.

10.2.e en ik overleggen morgenochtend nog eerst voordat ik 10.2.e informeer en vraag naar zijn voorkeur. Mogelijk kan 10.2.e het daarna met 10.2.e bespreken in het MT.

Ik pas daarna de nota aan.

Heb er vooralsnog voor gekozen om wel een voorkeur aan te geven zoals jullie zien. Ik ben er geen voorstander van om proactief aan te bieden om vragen te kunnen stellen. We zijn namelijk al heel hoffelijk door de oprichting over het verkiezingsreces heen te tillen; we hadden 2 weken na 28 januari immers al mogen oprichten. En er staan nog vragen uit bij I&W, EZK, en BZK. Het zou wel mooi zijn als die vragen voor 13 april bij de Kamer kunnen zijn; ik heb dat alvast in de nota opgenomen

@ 10.2.e , is dat haalbaar? Wat is daarvoor nodig?

De vraag is verder of we 1 april volmacht redden met 12u tas. Als niet, dan zou een ander moment voor 14 april gevonden moeten worden. Liever niet uiteraard.

Groet
10.2.e

.....
10.2.e POOL EZK/LNV

Ministeries van Economische Zaken en Klimaat & Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC
Postbus 20401 | 2500 EK | Den Haag

10.2.e @minezk.nl
M 10.2.e

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER INFORMATIE

Aan de Minister

nota

Oprichting Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Parafenroute

10.2.e	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

Aanleiding

In de Ministerraad van februari en november 2020 is besloten tot oprichting van de 100% EZK beleidsdeelneming, Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT). Voor de daadwerkelijke oprichting is een volmacht van u vereist.

Wat betreft oprichtingsdatum was in de Kamerbrief van 22 maart 2021 (betreffende nadere toelichting beantwoording van vragen over de brief van 9 november 2020) aangegeven om vanaf 6 april op te richten vanwege de urgentie. De voorzitter van de Kamercommissie EZK heeft u echter gevraagd om te wachten met deze oprichting tot behandeling van deze Kamerbrief in de eerstvolgende procedurevergadering op 13 april (zie bijlage 1). Dit maakt dat we niet eerder dan 14 april kunnen oprichten.

De Kamers zijn hierover bij brief van 9 november 2020 (zie bijlage 1) geïnformeerd. De Het intentie voornemen is om BBT op vanaf 6 april 2021 op te richten zoals in de Kamerbrief van 22 maart 2021 is aangegeven, betreffende nadere toelichting beantwoording van vragen over de brief van 9 november 2020.

Advies

U wordt gevraagd om namens de Staat bijgevoegde volmacht t.b.v. de oprichting van BBT te ondertekenen tijdens een daarvoor op 1 april georganiseerd digitaal moment in digitale aanwezigheid van een notaris van de Brauw. U bent in een eerdere nota akkoord gegaan met oprichting en het ondertekenen van de volmacht.

(i) Ondertekening van bijgaande brief waarin u aangeeft akkoord te gaan met uitstel van oprichting tot de eerstvolgende procedurevergadering van 13 april en u nogmaals de urgentie van oprichting aangeeft. Hierbij is het van belang dat dit tijdens de procedurevergadering onderstreept wordt door de aanwezige Kamerleden van de verschillende kabinetspartijen. U bent zelf immers niet aanwezig.

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie
Directie Ondernemerschap**

Auteur

10.2.e
[redacted]
@minezk.nl

Datum
17 maart 2021

Kenmerk
DGBI-O / 21031715
BHM: 21078516

Kopie aan

10.2.e
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Bijlage(n)

- 1. Verzoek omstille om uitstel van oprichting
- 2. Kamerbrief van 9 november 2020
- 3. Volmacht
- 4. Concept oprichtingsakte BBT (Nederlandse en Engelse versie)
- 5.

Met opmerkingen 10.2.e: Ook verwijzen naar de brief van vorige week

Ontvangen BBR

(ii) Over te gaan tot oprichting op 14 april aanstaande, tenzij de Kamer met meerderheid vaststelt dat de oprichting een machtingswet behoeft dan wel het onderwerp controversieel wordt verklaard. De consequenties zijn hierboven toegelicht.

(iii) U wordt gevraagd om namens de Staat bijgevoegde volmacht (bijlage 2) t.b.v. de oprichting van BBT te ondertekenen tijdens een daarvoor op 1 april georganiseerd digitaal moment in digitale aanwezigheid van een notaris van de Brauw. U bent in een eerdere nota akkoord gegaan met oprichting en het ondertekenen van de volmacht.

Kernpunten

Reactie op verzoek Kamercommissie EZK tot uitstel oprichting

- De voorhangprocedure t.b.v. oprichting van BBT is zou zijn geëindigd, 14 dagen na beantwoording van de Kamervragen van PvdD en CDA op 28 januari jongstleden. Na afronding van de voorhangprocedure kan BBT kan worden opgericht, tenzij de Kamer een machtingswet voor oprichting zou eisen of nadere vragen wil stellen. Dit is nog niet gebeurd en dat lijkt ook niet onnemelijk. Omdat er geen verzoek tot machtingswet voor oprichting is gevraagd, kan BBT worden opgericht. Tot het moment van oprichting behoudt de Kamer evenwel het recht om dit verzoek neer te leggen.
- Tijdens het debat over staatsdeelnemingen op 3 februari 2021 heeft de minister van Financiën evenwel aan de Partij van de Dieren de toezegging gedaan om nadere inlichtingen over de oprichting van BBT te verstrekken.
- Vanwege deze toezegging heeft u 22 maart een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin wordt gesteld dat voldaan is aan de voorhangprocedure en dat gelet op de urgentie van de bouw van de brandstofopslagen vanaf 6 april 2021 wordt overgegaan tot oprichting van BBT.
- Op initiatief van Van Raan heeft de Kamercommissie u evenwel gevraagd om geen onomkeerbare stappen te nemen tot de eerstvolgende procedurevergadering van 13 april as. Van Raan is het oneens met de oprichting van deze deelneming omdat er fossiele brandstoffen mee gemoeid gaan. In de brief hebben we al aangegeven dat deze deelneming verduurzaming op Bonaire niet in de weg staat en dat altijd in meer of mindere mate brandstoffen nodig zullen blijven (zeker voor weg- en luchtverkeer, maar ook elektriciteitscentrale tijdens voor windstille en zonarme periodes).
- BBT wordt opgericht om te borgen dat op lange termijn brandstoffen kunnen worden opgeslagen die worden geleverd aan de elektriciteitscentrale, watervoorziening, luchthaven en pompstations op Bonaire. De huidige opslagen worden of niet meer gebruikt of hebben een tijdelijke vergunning. De tijdelijke vergunningen verlopen half juni en half augustus. De vergunningverstreker wil nog één keer een tijdelijke vergunning verstrekken mits uitzicht is op een structurele oplossing. Dat is oprichting BBT met een gedegen planning om te komen tot de bouw van de opslagen. Het verzoek tot vergunningverlening moet uiterlijk 6 weken voor verloop van de vergunning zijn ingediend, dus voor 1 mei. BBT moet dan opgericht zijn. Als de vergunningen niet worden verlengd dan staakt het weg/luchtverkeer en de water- en elektriciteitsvoorziening.

Met opmerkingen 10.2 e]: Dit klopt niet. In de procedurevergadering heeft de commissie gezegd nog niet akkoord te zijn met de voorhang. Dus dan zou je kunnen zeggen dat de voorhangprocedure afgerond is als binnen 2 weken na onze brief geen reactie is gekomen van de commissie dat ze het er niet mee eens zijn

- Daarom is het voorstel om de Kamer te beantwoorden dat uitstel tot 13 april geen probleem is, nogmaals erop te wijzen dat u mag oprichten ingevolge de comptabiliteitswet en dat u dit ook voornemens bent om te doen gelet op de urgentie zoals hierboven toegelicht. Daarnaast is het tijdens de procedurevergadering zelf raadzaam als de Kamerleden van kabinetspartijen deze urgentie nogmaals onderstrepen.
- Alternatieven zijn:
  - Eveneens aangeven dat de Kamer dit alleen kan tegen houden door een machtingswet te vereisen. De vraag is of u de aandacht hierop wilt vestigen.
  - Aan te bieden om alsnog vragen te beantwoorden voor 13 april. Er liggen echter nog Kamervragen die beantwoord worden door I&W, BZK en u. Deze krijgt u nog ter ondertekening langs. Streven is om dit voor 13 april te doen. Het is aannemelijk dat ook dit niet zal voldoen voor Van Raan omdat hij het principieel oneens is met de oprichting van deze deelneming. We hebben bovendien reeds uitgebreid geantwoord op de eerste palet aan vragen.
  - Alsno 6 april aanstaande op te richten. Dit kan de verhouding met Kamerleden echter wel scherp stellen.

heeft opmaak toegepast: Markeren

Volmacht

- Voor oprichting van BBT is het noodzakelijk dat u bijgaande volmacht (bijlage 2) in (digitaal) bijzijn van de notaris ondertekent en geeft u daarmee toestemming voor:
  - de oprichting van BBT conform aangehechte concept-oprichtingsakte (bijlage 3);
  - de benoeming van 10.2.e [REDACTED] als bestuurder;
  - de benoeming van 10.2.e [REDACTED] als voorzitter RvC;
  - het nemen van 1.000 aandelen ter waarde van nominaal € 1,- per aandeel in het kapitaal van BBT. Dit aandelenkapitaal van in totaal € 1.000,- wordt gestort, zodra BBT over een bankrekening beschikt;
  - het passeren door de notaris van de Brauw [REDACTED] van bijgaande oprichtingsakte.
- De storting van het overige eigen vermogen ad € 10.099.000,- wordt als agio gestort, zodra BBT over een bankrekening beschikt. Voor de agiostorting wordt nog een separate akte door de notaris opgemaakt en zal dan ter ondertekening aan u worden aangeboden.

Met opmerkingen 10.2 e - 1: Wat is passeren? Wat moet de minister doen?

Toelichting

- U dient de volmacht te ondertekenen in het digitale bijzijn (i.v.m. Covid-19) van een notaris van de Brauw, welke notaris uw handtekening naderhand zal legaliseren. Daarvoor wordt is via uw secretariaat een afspraak gepland.
- Na de legalisatie van uw handtekening op de volmacht en ontvangst van de getekende volmacht zal de notaris van de Brauw de akte tot oprichting van BBT passeren, waarna BBT is opgericht.
- Een bankrekeningnummer voor BBT kan pas worden aangevraagd, nadat BBT is opgericht. Navraag bij de bank leert dat opening daarvan standaard circa 6 weken in beslag neemt.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.
Date: woensdag 31 maart 2021 09:28:55
Attachments: 0a2d8961-a1c2-42f5-829d-1dd37a65f09a (1).pdf

Goedemorgen 10.2.e,

Zoals vorige week besproken heeft de griffie ons inderdaad gevraagd om de deelneming nog niet op te richten tot de Kamercommissie EZK weer bijeen is gekomen op 13 april. Dit op initiatief van PvdD (Van Raan) omdat hij naar zeggen nog niet op al zijn vragen antwoord heeft gekregen. Dilemma wat we hier mee moeten, wetende dat Van Raan vragen zal blijven stellen (en ontevreden zal blijven met de beantwoording) en tegelijkertijd de minister graag een goede relatie met de nieuwe Kamerleden ontwikkelt althans niet de relatie op scherp zal willen stellen. Dat er haast bij de oprichting is evident; de aanvraag voor verlenging van de tijdelijke vergunningen moet voor 1 mei door Curoil worden ingediend; BBT moet dan opgericht zijn. En uitstel oprichting betekent tevens uitstel bouw, en voortzetting van precaire noodmaatregelen.

De minister zal moeten reageren per brief op het verzoek van de Kamer. Uitgangspunt hierbij is dat de voorhangprocedure juridisch is afgerond; de enige manier waarop de Kamer de oprichting kan tegenhouden is door een machtiging bij wet aan te vragen. Hiervoor is een meerderheid nodig. Andere optie is controversieel verklaren. De kamer zelf, althans de griffie, lijkt de voorhangprocedure anders in te vullen, maar zowel WJZ als juridische zaken FIN (degene die heeft meegeschreven aan de comptabiliteitswet) onderschrijft onze leeswijze. De Kamervragen die zijn gesteld binnen de 30dagen termijn hebben we immers beantwoord eind januari. Niettemin is de politieke werkelijkheid dat de Kamer vindt dat we nog niet kunnen oprichten. We moeten daarom voorkomen dat op 13 april besloten wordt dat Van Raan alsnog extra vragen mag stellen. Dan is de vraag immers of we bereid zijn om alsnog de oprichting door te laten gaan op 14 april of dat we dat uitstellen. Daarom stellen we de volgende acties voor:

- brief minister met instemming uitstel oprichting en nogmaals benadrukken urgentie;
- de kabinetspartijen in de Kamercommissie mee te nemen in de urgentie van oprichting via 10.2.e (en 10.2.e stas I&W en BZK);
- 10.2.e wordt gevraagd om het belang van oprichting te benadrukken in een brief;
- er staan nog Kamervragen open bij I&W, EZK en BZK in het kader van het projecten die koraal kunnen vernietigen. Maritiem van I&W heeft hier de lead vanwege de te bouwen haven. Streven is die wel voor 13 april bij de Kamer te hebben liggen.

Voorstel is om in de brief niet nogmaals aan te geven dat we gaan oprichten en dat wat ons betreft de voorhangprocedure is afgerond, dit om provocatie te voorkomen. Tenzij de minister anders beslist.

Doorgaan met oprichting 6 april raden we sowieso af.

Vraag is nog even wat we doen als onverhoopd toch vragen worden gesteld op 13 april; richten we dan wel of niet op. Zullen we de minister deze vraag al voorleggen?

Als het lukt, dan zullen we vervolgens ook vandaag de minister voorleggen in de nota voor de volmachtondertekening voor oprichting (gaat hij in beginsel morgen doen).

Ik hoor graag of je akkoord bent met deze lijn of andere voorstellen hebt.

10.2.e

@minezk.nl

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 30 maart 2021 17:44

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.
Date: woensdag 31 maart 2021 09:58:47

Eens met de voorgestelde lijn. Nu nog niet beslissen hoe verder na 13 april. Hangt af van de uitkomst van het commissieoverleg. Als van Raan onverhoopt brede steun krijgt wordt het ingewikkeld. Vandaar dat brief 10.2.e en tijdig beantwoorden Kamervragen cruciaal is.

Hgr 10.2.e

Verzonden vanuit [Mail](#) voor Windows 10

Van: 10.2.e
Verzonden: woensdag 31 maart 2021 09:28

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.
Date: woensdag 31 maart 2021 10:07:00

Ik stond al in de cc

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: woensdag 31 maart 2021 09:32

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: FW: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Ter info

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: woensdag 31 maart 2021 09:29

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Verzoek om geen onomkeerbare stappen te nemen in de oprichting van de beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.
Date: woensdag 31 maart 2021 10:18:10

Hoi 10.2.e,

Gaan we doen. Net nog met 10.2.e (BBR) en 10.2.e geschakeld en geconcludeerd dat we in de brief alvast verzoeken om de vragen te stellen gelet op urgentie. Dit vanwege beeldvorming richting ook andere Kamercommissieleden dat we echt alles doen om transparant te zijn. We kunnen die dan snel beantwoorden en in de Kamercommissie 13 april kan dan hopelijk besloten worden om akkoord te gaan met oprichting als de antwoorden binnen zijn.

We passen nu nota aan en stellen brief op zodat het vandaag hopelijk de tas in kan.

Groet

10.2.e

@minezk.nl

10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: woensdag 31 maart 2021 09:59

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: De_bouwprojecten_op_Bonaire_die_koraalvernietiging_ecocide_kunnen_veroorzaken_beantwoording_EZK
Date: woensdag 31 maart 2021 11:51:37
Attachments: [De_bouwprojecten_op_Bonaire_die_koraalvernietiging_ecocide_kunnen_veroorzaken_beantwoording_EZK.docx](#)

Ha, hierbij reactie.

- @ 10.2.e , kijken jullie hier samen naar?
@ 10.2.e : Wat is het nu het proces? Wens is dat de beantwoording in de Kamer ligt voor 13 april. Ik begreep van 10.2.e dat I&W wel min of meer rond is inhoudelijk maar wij moeten wel het hele pakket zien.

Groet

10.2.e

2021Z03439

(ingezonden 19 februari 2021)

Vragen van het lid Van Raan (PvdD) aan de ministers van Infrastructuur en Waterstaat, van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de bouwprojecten op Bonaire die koraalvernietiging/ecocide kunnen veroorzaken

1. Bent u bekend met de berichten "Verzet tegen nieuwe vrachthaven Bonaire, aanleg zou 'ecocide' zijn" in de Volkskrant van 4 februari 2021 en "Beschermd koraal bij Bonaire in gevaar door plan nieuwe haven waar Nederland aan meebetaalt, natuurorganisaties slaan alarm" van EénVandaag van 17 februari 2021? [1]
2. Klopt het dat er momenteel op Bonaire twee bouwprojecten lopen: de tijdelijke laad- en losfaciliteit voor olie (hierna: de pier) bij Karpata in het Koning Willem Alexander Natuurreervaat en de vrachthaven bij Hato?
3. Beaamt u dat zowel het koraal op locatie als het koraal elders door de projecten wordt aangetast, gezien de Raad voor Rechtshandhaving [2] stelt dat "bouwprojecten ... langs de kust van Bonaire negatieve gevolgen kunnen hebben voor het koraal in het Bonaire National Marine Park" welke tussen de Karpata en Hato is gelegen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u, in afwachting van het onderzoek naar de wenselijkheid van een nieuwe haven, bereid om de bouwplannen tijdelijk te stoppen?
4. Hoe garandeert u dat een nieuwe haven en pier niet tot ecocide (moedwillige vernietiging van koraal, natuur en habitat voor dieren, zoals zeeschildpadden) zal leiden? Kunt u dit uitsplitsen per bouwproject?
5. Kunt u bevestigen dat op Bonaire dezelfde regels gelden als in Nederland voor het aanleggen van een containerhaven direct gelegen tegen een woongebied en vakantieresort? Beaamt u dat voor het bouwen van de containerhaven en de pier ontheffingen zullen moeten worden afgegeven voor wat betreft de Wet natuurbescherming en geluidsnormen en dergelijke? Zo nee, kunt u aangeven waarom er geen ontheffingen nodig zijn? Kunt u dit uitsplitsen per bouwtraject?
6. Kunt u bevestigen dat de vergunningen voor beide bouwtrajecten voldoen aan de nodige voorwaarden, aangezien de Raad voor Rechtshandhaving [2] stelt dat vergunningen niet altijd voldoen aan de nodige voorwaarden en dat het lastig is of zelfs onmogelijk om handhavend op te treden?
7. Wordt in het onderzoek naar de wenselijkheid van een nieuwe haven ook het feit betrokken dat de handhaving van natuur- en milieuwet- en regelgeving niet op orde is op Bonaire? Zo ja, hoe wordt dit betrokken? Zo nee, waarom niet?
8. Hoe wordt de financiering van de haven geregeld? Bent u van mening dat een investering van bepaalde partijen, bijvoorbeeld cruisederijken, onwenselijk is? Waarom en van welke

- partijen zou u financieringen onwenselijk vinden? Zo niet, waarom niet?
9. Hoe voorkomt u dat partijen door middel van financiering ongewenste invloed op het havenbeleid kopen?
  10. Kunt garanderen dat de personen die sturend/leidend zijn bij de te maken keuzes voor al dan niet een nieuwe vrachthaven géén persoonlijk winn hebben bij deze keuzes? Zo ja, heeft u dit onderzocht? Zo nee, vindt u dit een acceptabele situatie?
  11. Bent u van mening dat het havenbedrijf tot de vitale infrastructuur behoort? Waarom vindt u privatisering wenselijk, terwijl Bonaire voor de vracht volledig afhankelijk is van het havenbedrijf dat door privatisering in handen van derden komt? Hoe voorkomt u monopolievorming?
  12. Kunt u garanderen dat een nieuwe haven producten goedkoper zal maken? Waarop baseert u dat?
  13. Klopt het dat een nieuwe vrachthaven nauwelijks prijsvoordeel voor de consumenten op Bonaire gaat bewerkstelligen (Ecorys rapport. d.d. 13-7-2017)? Zo ja, kan dit geld dan niet beter aan meer urgente problemen op Bonaire besteed worden, zoals duurzame energie? Zo nee, klopt dit rapport dan niet? [3]
  14. Klopt het dat aan de grondslag van de wens om een nieuwe haven te bouwen het faciliteren van extra cruisetoerisme staat? Kunt u de stukken overleggen?
  15. Klopt het dat zowel Bonaire als het kabinet ernaar streven om het aantal cruisetoeristen in te dammen en dat dit beleid schijnbaar tegenstrijdig is aan de grondslag om een nieuwe haven te bouwen? Zo nee, hoe verklaart u het dat de gouverneur van Bonaire dit wél in Trouw verkondigde? [4] Zo ja, hoe gaat u voorkomen dat een nieuwe haven niet gaat leiden tot meer cruisetoeristen?
  16. Bent u van mening dat het predicaat “Bonaire blue destination” misleidend is met de plannen voor de olie-inlaat pier in een beschermd natuurgebied bij Karpata, de mogelijke koraalvernietiging bij de vrachthaven bij Hato, de dreiging van nog meer cruiseschepen en bijvoorbeeld het niet of amper beperken van sedimentinstroming in zee? Zo nee, waarom niet?
  17. Kunt u bevestigen dat ecotoerisme op Bonaire niet samengaat met een sterke toeristische groei, omdat meer toerisme meestal hand in hand gaat met meer vervuiling en minder ruimte voor natuur? Zo nee, waarom niet? Bent u bereid de negatieve impact van toerisme te onderzoeken vóórdat u plannen voor een nieuwe haven doorgang laat vinden?
  18. Klopt het dat veruit het meeste afval op Bonaire nog steeds wordt gestort? Kan de afvalverwerking op Bonaire nog meer goederen aan? Hoe past een nieuwe vrachthaven, die een grotere toestroom van goederen naar het eiland mogelijk gaan maken, binnen het streven

- van het kabinet naar een circulaire economie op Bonaire?
19. Klopt het dat de overheid van plan is een tijdelijke laad- en losfaciliteit voor olie in het Koning Willem Alexander Natuurreervaat te maken? Zo ja, hoe lang zou de pier moeten functioneren?
- Ja, echter, eNee, er wordt geen tijdelijke pier voor stookolie aangelegd op Bonaire, maar gebruik gemaakt voor de noodvoorziening van de bestaande pier bij de luchthaven van Bonaire. Er is eenwordt evenwel verkend of voornemen om een pier voor stookolie moet worden gebouwd te bouwen nabij de elektriciteitscentrale ten behoeve van als onderdeel van de brandstoftoevoer naar door de nog op te richten beleidsdeelneming 'Bonaire Brandstof Terminals' te bouwen opslagfaciliteiten of dat gebruik kan worden gemaakt van de bestaande pier. Hiertoe Dat deze pier er komt staat nog niet vast, eerst dienen eerst alle benodigde milieu- en omgevingsonderzoeken te hebben plaatsgevonden voordat een definitieve keuze voor een locatie van een dergelijke pier gemaakt kan worden en deze vervolgens gebouwd kan worden.*
- Met opmerkingen 10.2.e** : Is dit het washington slagbaai park?
20. Is er onderzoek gedaan naar de wenselijkheid van een tijdelijke pier? Zo ja, wat waren de uitkomsten? Zo nee, waarop baseert u de wenselijkheid op?
- Zie mijn antwoord op vraag 19*
21. Onderschrijft u dat het aanleggen van een tijdelijke pier in een gebied waar het koraal vernietigd wordt, waarna het de komende 100 jaar niet terugkomt, niet wenselijk is? Zo ja, ben u bereid om te voorkomen dat deze pier er komt? Zo nee, wat is de reden om de pier toch te bouwen?
- Zie mijn antwoord op vraag 19*
22. Beaamt u dat het aanleggen van een tijdelijke pier voor stookolie, een fossiele brandstof, niet past bij het behalen van de klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen van de Nederlandse overheid?
- Het kabinet wil benadrukken dat het aanleggen van een pier op geen enkele wijze een rem op verduurzamingsontwikkelingen van elektriciteitsproductie vormt.*
- Met opmerkingen 10.2.e** : Gaat LNV hier over?
23. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de bouw van een tijdelijke laad- en losfaciliteit voor olie en het vergeven van vergunningen?
- Het gaat hier om een... Deze faciliteit is nog in aanbouw en zal naar verwachting in het voorjaar in gebruik genomen worden. Het is daarbij van belang dat alle benodigde vergunningen zijn verstrekt voordat deze in gebruik genomen kan worden.*
- Met opmerkingen 10.2.e** : Even toelichten, ik weet niet of jij en Van Raan over hetzelfde praten
24. Kunt u aangeven of er al begonnen is met de bouw van de pier of wanneer er begonnen zal worden?
- Zie antwoord bij vraag 19.*
25. Klopt het dat Bonaire al maanden gebruik maakt van een tijdelijke oplossing met betrekking tot de aanvoer van olie? Zo ja, klopt het dan ook dat er momenteel geen noodsituatie is die oproept tot versneld vergeven van vergunningen en uitrollen van de pier? Zo nee, waarom

niet?

~~Zoals in mijn Kamerbrief (nr PM/ van 9 nov) aangegeven wordt vanwege de ontoereikendheid van de huidige opslagvoorzieningen de brandstoflevering voor de elektriciteitscentrale op dit moment via dieselleveringen in de vorm van een noodmaatregel geborgd. a., deze tijdelijke huidige oplossing betreft een noodoplossing. Zonder deze noodoplossing is er geen elektriciteit- en drinkwaterproductie mogelijk. Er is dus sprake van een noodsituatie. Zie verder mijn antwoord over de tijdelijke pier bij vraag 19.~~

26. Beaamt u dat de huidige (tijdelijke) oplossing tenminste 20 jaar mee kan gaan voor dezelfde kosten als de bouw van een tijdelijke laad- en losfaciliteit? Zo nee, waarom niet en kunt u uw berekening met de Kamer delen? Waar gaat dit over? Kunnen jullie dit plaatsen **10.2.e** en **10.2.e**
27. Klopt het dat er momenteel gebruik wordt gemaakt van een duurdere brandstof met hoger rendement? Is het (mogelijk versneld) uitrollen van de pier gerelateerd aan het feit dat de huidige brandstof meer kost? Zo nee, waarom niet?
~~Ja, er wordt op dit moment gebruik gemaakt van een duurdere brandstof omdat... Met ingebruikname van de bestaande pier kan gebruik gemaakt worden van een goedkopere brandstof omdat... zie verder mijn antwoord bij vraag 19.~~
28. Maakt de bouw van de pier onderdeel uit van de vitale infrastructuur die volgens het kabinet in handen moet komen van de 100% beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V., die het kabinet wil oprichten? Zo ja, kunt u bevestigen dat de bouw van de pier nog niet kan beginnen, aangezien de Tweede Kamer zich erover heeft uitgesproken dat zij nog niet voldoende is geïnformeerd over de voorgenomen oprichting van de 100% beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.?
~~Er kan nog geen start worden gemaakt met de bouw van de opslagfaciliteiten inclusief een pier, eerst dienen alle milieu- en omgevingsonderzoeken en inspraakprocedures zijn doorlopen. Zie verder mijn antwoord bij vraag 19.~~
29. Kunt u bevestigen dat de laatste dagen van Bopec geteld zijn [5]? Wat is de kans dat Bopec failliet gaat? Kunt u op de dag dat u de beantwoording van de vragen aangaande de brandstof opslagterminal naar de Kamer stuurt, het antwoord op deze vraag updaten?
30. Wordt bij een faillissement van Bopec de pachtovereenkomst van het perceel beëindigd? Zo nee, waarom niet?
31. Kunt u bevestigen dat de veiligheids- en milieurisico's van de op- en overslagfaciliteiten van Bopec zo groot zijn dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft moeten ingrijpen om onder andere lekkage van de tanks te voorkomen?
32. Waarom mag Bopec blijven voortbestaan op Bonaire, terwijl de faciliteiten ver beneden de geldende standaarden zijn?
33. Kunt u garanderen dat de bodem op het Bopec-terrein niet gesaneerd hoeft te worden? Zo nee, wie draait er voor deze mogelijke kosten op bij een faillissement van Bopec? Zo ja, heeft

u hier onderzoeksrapporten van en kunt u deze met de Kamer delen?

34. Klopt het dat de rioolwaterzuiveringsinstallatie op Bonaire nog steeds niet af is? Hoe wordt het afvalwater van Bonairiaanse huishoudens verwerkt? Klopt het dat het oppervlaktewater/regenwater nog structureel en veelvuldig de zee instroomt, dat het sediment meeneemt de zee in en dat dit zeer schadelijk is voor het koraal? Zo nee, waar baseert u dat op? Zo ja, wat gaat u hier aan doen?
35. Zijn deze problemen opgelost als de rioolwaterzuiveringsinstallatie op Bonaire klaar is? Wanneer verwacht u dat deze klaar is? Hoe zou u dit proces kunnen versnellen gezien de urgentie voor Bonairianen en het koraal? Bent u bereid versnellende maatregelen te nemen? Zo nee, waarom niet?
36. Is het correct dat in de plannen voor de komende twee jaar, er maar twee straten van afwatering voorzien worden en dat het tien jaar gaat duren voor dat dit overal gedaan is? Zo ja, beaamt u dat afwatering een hogere prioriteit zou moeten hebben dan het faciliteren van cruisetoerisme met een nieuwe vrachthaven? Zo nee, waarom niet?
37. Beaamt u dat Nederland miljoenen uittrekt voor het beschermen van koraal, maar dat dit dweilen met de kraan open is, wanneer afwateringsproblemen en rioolwaterzuivering niet worden aangepakt? Zo nee, waarom niet?
38. Bent u het eens dat dit soort zeer fundamentele problematiek zoals het niet hebben van een gedegen riolering of gebrekige afvalverwerking de hoogste prioriteit moeten hebben, aangezien Bonaire dezelfde standaarden mag verwachten als Europees-Nederland? Zo ja, wat bent u van plan hieraan te doen?
39. Onderschrijft u de conclusie uit het rapport van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat uit 2017 'Duurzame en betaalbare energie in Caribisch Nederland' dat Ocean Thermal Energy Conversion (OTEC) kan bijdragen aan volledige verduurzaming van de energievoorziening op Bonaire? Bent u bereid om de haalbaarheidsstudie naar OTEC, die al in 2017 aan de Kamer was aangekondigd, alsnog uit te voeren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, per wanneer?

De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft als antwoord op Kamervragen (kennmerk 2018Z02937) op 12 juni 2018 geschreven dat er geen draagvlak voor OTEC op Bonaire bleek te zijn. Hierdoor is de in het rapport 'Duurzame en betaalbare energie in Caribisch Nederland' aangekondigde haalbaarheidsstudie niet uitgevoerd. Twee bedrijven die deze innovatieve technologie ontwikkelden hebben inmiddels hun activiteiten op het gebied van OTEC gestaakt. Bestuur en energiebedrijven op Bonaire geven de voorkeur aan verdere verduurzaming door middel van zon en wind.
40. Bent u bereid om bescherming van het koraal de hoogste prioriteit te geven, ook gezien de boodschap van minister-president Rutte tijdens de Biodiversity Summit van vorig jaar, waarin hij stelt dat Nederland investeert in de bescherming van het koraal? [6]

Met opmerkingen [10.2.e] : Dit kan je zo oopschrijven, leidt wel tot de vraag: waarom doen we dat niet. Ik zou zin uit vorige Kamerbrief overnemen hoe we omgaan met verduurzaming

[1] Volkskracht, 4 februari 2021, Verzet tegen nieuwe vrachthaven Bonaire, aanleg zou ‘ecocide’ zijn (Verzet tegen nieuwe vrachthaven Bonaire, aanleg zou ‘ecocide’ zijn | De Volkskrant);

Eenvandaag, 17 februari 2021, Beschermd koraal bij Bonaire in gevaar door plan nieuwe haven waar Nederland aan meebetaalt, natuurorganisaties slaan alarm (<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/beschermd-koraal-bij-bonaire-in-gevaar-door-plan-nieuwe-haven-waar-nederland-aan-meebetaalt-natuurorganisaties-slaan-alarm/>)

[2] Rapport blz. 45 - Handhaving Natuur- En Milieuwetgeving In Caribisch Nederland - https://www.raadrechtshandhaving.com/nl_NL/handhaving-natuur-en-milieuwetgeving-caribisch-nederland-onder-de-maat/

[3] Website Ecorys, Onderzoek naar de prijzen van levensmiddelen op Caribisch Nederland (<https://www.ecorys.com/nl/nederland/our-work/onderzoek-naar-de-prijzen-van-levensmiddelen-op-caribisch-nederland>)

[4] Trouw, 14 februari 2021, Edison Rijna, gezaghebber van Bonaire: ‘We zijn ons eiland aan het prostitueren’ (<https://www.trouw.nl/nieuws/edison-rijna/gezaghebber-van-bonaire-we-zijn-ons-eiland-aan-het-prostitution~b9be08de/>)

[5] Antilliaanse Dagblad, Dagen Bopec lijken geteld, 7 januari 2020 (<https://antilliaansdagblad.com/bonaire/20732-dagen-bopec-lijken-geteld>)

[6] Biodiversity Summit video message PM Mark Rutte - YouTube

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: Oplegnota Bestuursovereenkomst brandstof Bonaire
Date: woensdag 31 maart 2021 11:53:40
Attachments: [DOMUS-21088476-Oplegnota_Bestuursovereenkomst_brandstof_Bonaire.DOCX.DRF](#)

Hoi,

Hierbij een nieuwe versie van de oplegnota.
Ik heb het nu echt flink ingekort, er stond eigenlijk veel te veel info in voor de minister.
(hij wil korte nota's en politieke context)

Gr,
10.2.e

TER ONDERTEKENING

Aan
de Minister van Economische Zaken en Klimaat

nota

Bestuursovereenkomst brandstof Bonaire

Parafenroute

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Elektriciteit

Auteur

10.2.e
T: 030 270 5211
@minezk.nl

Datum
29 maart 2021

Kenmerk
DGKE-E / 21088476

Bhm: 21094380

Kopie aan

10.2.e
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Bijlage(n)

Bestuursovereenkomst
brandstof Bonaire

Inleiding

In bijgevoegde bestuursovereenkomst tussen de Staat (EZK, I&W en BZK) enerzijds en het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB) anderzijds worden afspraken gemaakt over samenwerking om leveringszekerheid van brandstoffen op Bonaire op veilige wijze te garanderen.

Advies

U kunt akkoord gaan met ondertekening van de bestuursovereenkomst. Deze nota is parallel in de lijn gebracht bij BZK en I&W.

De getekende bestuursovereenkomst wordt niet eerder ter ondertekening aan het OLB voorgelegd dan na uw akkoord en akkoord van BZK en I&W.

Kernpunten

- De overeenkomst moet ervoor zorgdragen dat de overheden de verschillende verplichtingen nakomen die randvoorwaardelijk zijn voor het op te richten BBT (Bonaire Brandstof Terminals B.V.) om de brandstofopslagen te kunnen bouwen.
- In de overeenkomst worden afspraken gemaakt over de overheidsinspanningen om de nieuwe brandstofopslagen op Bonaire te realiseren. Het gaat dan onder meer om zorgdragen voor voldoende ambtelijke capaciteit bij OLB, instelling van een MER-commissie, besluitvorming inzake de te verlenen vergunningen en eventuele natuurcompensatie.
- EZK zegt toe om OLB waar nodig te laten ondersteunen (door Rijkswaterstaat of een andere geschikte partij) in de voorbereidingen voor de vergunningverlening. Hier is reeds geld voor gereserveerd.

- I&W tekent om een structurele oplossing voor de milieu- en veiligheidsproblemen rondom de bestaande brandstofopslagen op Bonaire te kunnen realiseren. I&W stelt middelen beschikbaar voor het transitietraject HATO (verplaatsing van onderdelen van de huidige opslag).
- BZK tekent om een structurele oplossing voor de problemen rondom het eigendom en beheer (governance) van bestaande brandstofopslagen op Bonaire te realiseren.
- Medeondertekening door het OLB is van belang vanwege hun bevoegdheid om vergunningen af te geven, de ruimtelijke inpassing en hun gewenste betrokkenheid bij te voeren omgevingsmanagement.
- De op te richten beleidsdeelneming BBT is geen partij bij deze overeenkomst.
- naleving van de overeenkomst wordt periodiek gemonitord in een overlegstructuur met betrokken departementen en OLB. BBT zal bij deze overleggen aanschuiven.
- De bestuursovereenkomst is tot stand gekomen in goed overleg met de verschillende partijen waaronder OLB.

Kenmerk
DGKE-E / 21088476

Toelichting

Politieke context

Met uw brief van 28 januari jl. heeft u Kamervragen beantwoord van CDA en de Partij voor de Dieren over de oprichting van de beleidsdeelneming. Voornamelijk de Partij van de Dieren is tegen het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee tegen de voorgenomen oplossing voor de problemen rondom leveringszekerheid, omdat er geen duurzaam alternatief als oplossing voor de problematiek is. Op 1 april 2021 heeft u een Kamerbrief gestuurd waarin u de urgentie van spoedige oprichting nog eens benadrukt en bereidheid toont om eventuele resterende vragen te beantwoorden. Deze bestuursovereenkomst onderstreept dat BBT tegemoet komt aan een behoefte van zowel Bonaire (OLB) als meerdere departementen.

Bestuursovereenkomst brandstofvoorziening Bonaire

Partijen,

1. De Minister van Economische Zaken en Klimaat, de heer B. Van 't Wout, hierna te noemen: de Minister van EZK;
2. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw S. van Veldhoven-van der Meer, hierna te noemen: de Staatssecretaris van IenW;
3. De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer R.W. Knops, hierna te noemen: de Staatssecretaris van BZK;

Partijen genoemd onder 1 tot en met 3 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna gezamenlijk, afzonderlijk en een combinatie van hen aan te duiden als **Staat**;

en

4. Het bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire, handelend in de hoedanigheid van bestuursorgaan (hierna te noemen: BC) en als vertegenwoordiger van het het Openbaar Lichaam Bonaire, te dezen vertegenwoordigd door de gezaghebber, de heer E.E. Rijna, hierna te noemen: OLB.

Partijen genoemd onder 1 tot en met 4 hierna gezamenlijk te noemen: **Partijen** en iedere partij afzonderlijk: **Partij**;

Overwegende dat:

- er twee grote brandstofopslagvoorzieningen zijn op Bonaire die als vitale voorzieningen aangemerkt kunnen worden, te weten:
  - a. opslag van motorbrandstoffen (benzine, diesel) op de locatie Hato (hierna: Curoil Hato);
  - b. opslag van kerosine t.b.v. de luchtvaart bij Oil Trading Bonaire (OTB) op Flamingo Airport;
- een derde grote brandstofopslagvoorziening, te weten opslag van Heavy Fuel Oil (HFO) bij Terminal Bopec, niet meer kan worden gebruikt;
- de leveringszekerheid, veiligheid en governance van deze brandstofopslagvoorzieningen verbeterd kan worden en dat uitval van een of meer van deze opslagvoorzieningen een direct gevaar voor de openbare orde vormt;
- de Staat en het OLB in de Stuurgroep Brandstoffen en de Taskforce Brandstoffen Bonaire projectmatig samenwerken aan korte en lange termijn oplossingen voor dit probleem, teneinde de huidige situatie te verbeteren;
- de korte termijn aanpak is gericht op instandhouding van de huidige infrastructuur van de brandstofopslag- en overslagvoorzieningen om de leveringszekerheid en veiligheid te waarborgen tot aan de realisatie van twee nieuwe brandstofopslag- en overslagvoorzieningen;
- de lange termijn aanpak is gericht op het (laten) bouwen en (laten) exploiteren van twee nieuwe brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en daarbijbehorende infrastructuur, waarmee beoogd wordt de leveringszekerheid en opslag en overslag van brandstof op de lange termijn te garanderen, te weten:
  - a. de veilige opslag en levering van HFO in de nabijheid van de elektriciteitscentrale van Contour Global (hierna: Locatie Karpata);

- b. de veilige opslag en levering van benzine, diesel en kerosine op de nieuwe locatie Airport Zuid (hierna: Locatie Luchthaven Zuid);
- de Staat de bouw en exploitatie van de brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en de daarbijbehorende infrastructuur op de Locatie Karpata en de Locatie Luchthaven Zuid ten behoeve van de brandstofvoorziening en leveringszekerheid daarvan op Bonaire wenst te beleggen bij een nieuw op te richten vennootschap (hierna te noemen: Bonaire Brandstof Terminals of BBT);
- BBT o.a. als statutair doel krijgt het tot stand brengen, in stand houden, (doen) beheren en (doen) exploiteren van veilige brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en de daarbij behorende infrastructuur op twee locaties op Bonaire, een en ander gericht op de leveringszekerheid van brandstof op Bonaire, en in het bijzonder gericht op de lange termijn;
- De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is bevoegd gezag ten aanzien van toezicht en handhaving van milieuregelgeving;
- Partijen het belang onderkennen van transparante regulering van de brandstofprijzen op Bonaire;
- Partijen in deze Bestuursovereenkomst randvoorwaardelijke afspraken wensen te maken over het hierna gedefinieerde Project en procesafspraken over communicatie, liquidatie van OTB, ontmanteling en sanering van Curoil Hato, bouwfase van BBT en prijsregulering.

Komen het volgende overeen,

Artikel 1 – Definities

In deze Bestuursovereenkomst wordt verstaan onder:

- a. *BBT*: Bonaire Brandstof Terminals B.V., een door de Staat op te richten beleidsdeelneming die als doel heeft het tot stand brengen, in stand houden, (doen) beheren en (doen) exploiteren van veilige brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en de Daarbijbehorende Infrastructuur op Bonaire, een en ander gericht op de leveringszekerheid van brandstof op Bonaire, en in het bijzonder gericht op de lange termijn;
- b. *Bestuursovereenkomst*: deze Bestuursovereenkomst;
- c. *Daarbijbehorende Infrastructuur*: voorzieningen die fysiek zijn verbonden aan de nieuw te realiseren brandstofopslag- en overslagvoorzieningen op Bonaire via welke brandstof kan worden aan- en afgevoerd, zoals bijvoorbeeld wegen, jetty's en pijpleidingen;
- d. *Execution schedule BBT*: de door de Stuurgroep Brandstoffen vastgestelde planning voor het Project, waarvan eventuele wijziging van deze planning doorwerkt in deze Bestuursovereenkomst;
- e. *OTB*: Oil Trading Bonaire B.V., een onderneming in eigendom van het OLB die de opslag van kerosine op de luchthaven op Bonaire verzorgt;
- f. *Project*: het treffen van noodvoorzieningen, de korte termijn aanpak en de lange termijn aanpak van het tot stand brengen van nieuwe brandstofopslag- en overslagvoorzieningen met de Daarbijbehorende Infrastructuur op Bonaire, alsmede het in stand houden, (doen) beheren en (doen) exploiteren daarvan;
- g. *Projectteam*: door het BC binnen de directie Ruimtelijke Ontwikkeling Bonaire ingesteld team dat de door het BC, de Eilandsraad en het OLB ten behoeve van het Project te nemen besluiten voorbereidt;
- h. *Stuurgroep brandstoffen*: structureel overlegorgaan met vertegenwoordigers van Partijen en onder voorzitterschap van de Gezaghebber onder andere belast met de sturing op de uitvoering van de Bestuursovereenkomst
- i. *Taskforce brandstoffen Bonaire*: interbestuurlijk overlegremium dat de Stuurgroep brandstoffen ondersteunt en adviseert.

Artikel 2 – Doel

Het doel van deze Bestuursovereenkomst is om randvoorwaardelijke afspraken vast te leggen tussen Partijen over de voorbereiding van de uitvoering van het Project, teneinde de continuïteit (leveringszekerheid) en veiligheid van de brandstofvoorziening op Bonaire te waarborgen. Daarnaast

heeft deze Bestuursovereenkomst als doel om procesafspraken te maken over communicatie, liquidatie van OTB, ontmanteling en sanering van Curoil Hato, bouwfase van BBT en prijsregulering.

Artikel 3 – Inspanningsverplichting

Partijen spannen zich in om de bouw en het (doen) exploiteren van nieuwe brandstofopslag- en overslagvoorzieningen en de daarbijbehorende infrastructuur op Bonaire zo spoedig mogelijk en voor zover mogelijk in 2022 mogelijk te maken.

Artikel 4 - Verplichtingen van het BC en het OLB

Projectteam en projectplan

1. Het BC besluit tot het inrichten van een projectteam (hierna te noemen: Projectteam) binnen de directie Ruimtelijke Ontwikkeling Bonaire, met dien verstande dat:
  - a. het BC vóór 1 april 2021 een projectleider benoemt die het Projectteam aanstuurt dat in samenwerking met de Staat en BBT en projectplan opstelt dat uiterlijk 1 juni 2021 gereed is;
  - b. het BC zorg draagt voor een adequate bemensing van het Projectteam. Dit geldt in het bijzonder voor de noodzakelijke kritische functies binnen de directie Ruimtelijke Ontwikkeling en de bemensing van de MER Commissie;
  - c. het BC vóór 1 juli 2021 een aanvraag indient bij de minister van IenW overeenkomstig bestaande afspraken voor een bijzondere uitkering t.b.v. het "Transitieproject Hato";
  - d. integrale afstemming plaatsvindt van alle lokale onderzoeken (surveys en MER) en publiekrechtelijke toestemmingen (vergunningen, bestemmingsplan e.d.) qua planning, inhoudelijke motivering, inspraak en bekendmakingsmomenten zowel onderling alsook met de benodigde Rijks toestemmingen (milieuvergunningen).

Planologische besluiten

2. Het BC legt overeenkomstig het Execution schedule BBT uiterlijk 31 december 2021 de volgende door het Projectteam voor te bereiden planologische ontwerpbesluiten ter inzage:
  - a. de vaststelling van een nieuwe bestemming voor de locatie Curoil Hato;
  - b. de vaststelling van nieuwe bestemmingen voor de locaties waarop de nieuwe brandstofslag- en overslagvoorzieningen Locatie Karpata en Locatie Luchthaven Zuid worden gerealiseerd.

Overige besluiten

3. Het Projectteam bereidt besluiten voor over:
  - a. natuurcompensatie;
  - b. de benodigde door BBT aan te vragen publiekrechtelijke toestemmingen;
  - c. privaatrechtelijke handelingen van het OLB, zoals het verlenen van erfdienvbaarheden, concessies en eigendomsoverdracht. Overeenkomstig het Execution schedule BBT worden vóór 1 september 2021 de daartoe benodigde kavels bij het Kadaster afgescheiden.

Artikel 5 Verplichtingen van de Staat

Ondersteuning

1. De Staat draagt zorg voor ondersteuning van het OLB bij de integrale afstemming van alle lokale onderzoeken (surveys, MER en de kosten/baten analyse) en publiekrechtelijke toestemmingen (vergunningen, bestemmingsplan e.d.) qua planning, inhoudelijke motivering, inspraak en bekendmakingsmomenten zowel onderling alsook met de benodigde Rijks toestemmingen (milieuvergunningen).

Transitieproject Hato

2. De Minister van IenW beslist op de door het OLB vóór 1 juli 2021 in te dienen aanvraag voor een bijzondere uitkering t.b.v. het Transitieproject Hato en stelt toegekende middelen zo spoedig mogelijk nadien ter beschikking van het OLB.

Artikel 6 Overige afspraken

Communicatie

1. Partijen zorgen voor integrale communicatie en stakeholdermanagement inzake het Project op

basis van een nader vast te stellen communicatieplan en stemmen zo nodig af met BBT.

Liquidatie OTB

Het OLB is in het bijzonder verantwoordelijk voor:

- a. realisatie van de overdracht van nader aan te wijzen assets van OTB aan BBT, onder voor BBT acceptabele voorwaarden en onder nader tussen OTB en BBT overeen te komen voorwaarden en op basis van een objectieve waardebepaling van de assets (inclusief een planning en plan van aanpak van de transitie van bestaande functies naar de nieuwe situatie);
- b. de afwikkeling van relaties van OTB met derden (schuldeisers, directeur, RvC, stakeholders);
- c. het ontbinden van OTB (planning, benodigde procedures en aanpak transitie)

Transitieproject Hato

3. De transitie van de bestaande functies van Curoil Hato naar BBT's Locatie Luchthaven Zuid, alsmede de veilige en verantwoorde ontmanteling sloop en sanering van de zich op het Curoil Hato-terrein bevindende installaties, gebouwen en grond geschiedt overeenkomstig het door de Minister van IenW goedgekeurde en gesubsidieerde Transitieproject Hato.

Bouwfase

4. Ten aanzien van de bouwfase is het BC in het bijzonder verantwoordelijk voor:

- a. het overleg met BBT over de aanbesteding en uitvoering van de bouw;
- b. het in overleg met BBT samenwerken aan overige onderwerpen zoals security, verkeersafwikkeling en transport.

Prijsregulering

5. Partijen komen betreffende prijsregulering het volgende overeen:

- a. ten aanzien van de vast te stellen brandstofprijzen worden de mogelijkheden voor een prijsmechanisme waarbij brandstofprijzen worden gereguleerd, onderzocht, met als doel om transparantie over en consistentie van prijzen te creëren. Partijen bekijken hierbij onder andere de concrete uitwerking van het prijsmechanisme, de manier waarop dit prijsmechanisme kan worden vastgelegd en de manier waarop dit prijsmechanisme kan worden gehandhaafd.
- b. in verband met een in te voeren en nader uit te werken prijsmechanisme zal het BC vóór 15 februari 2021 een vervolgopdracht geven aan de Commissie marge- en tariefregulering.
- c. de Minister van EZK zal in samenwerking met de juridische dienst van OLB bezien hoe de uitvoering en vastlegging van het prijsmechanisme (waaronder ook handhaving en toezicht) het beste (nader) vorm kan worden gegeven.

OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 7 – Stappen en overleg

Partijen houden elkaar op de hoogte van de te nemen stappen bij het maken van afspraken zoals in deze Bestuurovereenkomst voorzien.

Artikel 8 – Stuurgroep Brandstoffen

1. De Stuurgroep Brandstoffen is belast met de sturing op de uitvoering van (de afspraken in) de Bestuurovereenkomst en stelt daartoe in ieder geval een Execution schedule BBT vast en past dit indien nodig aan. Dit laat onverlet dat iedere Partij zelf verantwoordelijk is voor de nakoming van zijn verplichtingen uit hoofde van de Bestuurovereenkomst en op niet-nakoming daarvan door de andere Partij(en) kan worden aangesproken.
2. De Stuurgroep Brandstoffen bestaat uit een voorzitter, te weten de gezaghebber van Bonaire, en vier vertegenwoordigers van Partijen. Deze worden als volgt aangewezen: Partijen vaardigen elk een eigen vertegenwoordiger af. De Stuurgroep Brandstoffen komt in 2021 ten minste twee keer bijeen.
3. De Stuurgroep Brandstoffen wordt bij de sturing op de uitvoering van (de afspraken in) de Bestuurovereenkomst ondersteund en geadviseerd door het overleggremium Taskforce Brandstoffen Bonaire. De Taskforce Brandstoffen Bonaire komt in 2021 ten minste vier keer bijeen.

Artikel 9 – Monitoring en evaluatie

1. Monitoring van de uitvoering van de Bestuurovereenkomst vindt plaats op twee niveaus:

- a. op het niveau van het in artikel 2 neergelegde doel;
  - b. op het niveau van de in de artikelen 3, 4, 5 en 6 gemaakte afspraken tussen Partijen.
2. Een voortgangsrapportage wordt jaarlijks, voor het eerst voor 1 juli 2021 door Partijen opgesteld en met Partijen gedeeld.
3. Partijen evalueren de uitvoering en werking van deze Bestuursovereenkomst jaarlijks, voor het eerst voor 1 juli 2021, alsook binnen zes maanden na het einde van de looptijd van de Bestuursovereenkomst en stellen daarvan gezamenlijk een schriftelijk verslag op dat met Partijen wordt gedeeld.

Artikel 10 – Publiekrechtelijke medewerking

1. Iedere Partij die een voor de uitvoering van deze Bestuursovereenkomst benodigd publiekrechtelijk besluit moet nemen, verbindt zich om dat besluit zodanig vast te stellen respectievelijk te nemen, dat de uitvoering van deze Bestuursovereenkomst publiekrechtelijk is toegestaan.
2. Partijen bevorderen daarbij zoveel mogelijk, met inachtneming van wettelijke procedures en de te betrachten zorgvuldigheid jegens derden, dat de procedures tot het nemen van publiekrechtelijke besluiten met voortvarendheid wordt doorlopen.
3. Ingeval de in het tweede lid bedoelde procedures ertoe leiden dat de uitvoering van de Bestuursovereenkomst niet of althans niet op de door Partijen bij het aangaan van de Bestuursovereenkomst voorgestane wijze kan worden uitgevoerd, bezien Partijen of de Bestuursovereenkomst wijziging, of (gedeeltelijke) beëindiging behoeft.
4. De in het kader van deze Bestuursovereenkomst door Partijen te verlenen publiekrechtelijke medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.

Artikel 11 – Opzegging

1. Elke Partij kan de Bestuursovereenkomst met inachtneming van een opzegtermijn van twee maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige onvoorziene verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze Bestuursovereenkomst billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Elke Partij kan deze Bestuursovereenkomst door middel van een aangetekend schrijven met onmiddellijke ingang, zonder inachtneming van een opzegtermijn, opzeggen en beëindigen, indien een andere Partij zijn verplichtingen uit hoofde van de Bestuursovereenkomst niet nakomt.
3. Wanneer een Partij deze Bestuursovereenkomst opzegt, eindigt de Bestuursovereenkomst voor alle Partijen.

Artikel 12 – Escalatieregeling

1. Er is sprake van een geschil indien één van de Partijen daarvan schriftelijk en gemotiveerd melding maakt aan de andere Partij, waarna de Partijen binnen 20 werkdagen na een zodanige melding eerst met elkaar in overleg treden om te bezien of in der minne een oplossing van het geschil kan worden gevonden.
2. Indien het minnelijk overleg niet binnen twee maanden leidt tot een oplossing van het geschil kunnen Partijen deze Bestuursovereenkomst beëindigen met inachtneming van artikel 11 van deze Bestuursovereenkomst.

Artikel 13 – Gang naar de rechter

Alle geschillen in verband met deze Bestuursovereenkomst of met afspraken die daarmee samenhangen, worden beslecht door de bevoegde rechter te Den Haag. Een Partij kan zich echter pas op andere wijze dan in kort geding tot de rechter wenden, indien het geschil niet volgens de procedure van artikel 12 is opgelost. Nederlands recht is van toepassing.

Artikel 14 – Wijziging

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Bestuursovereenkomst te wijzigen. De wijziging behoeft de schriftelijke instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen zes weken nadat een Partij de wens daartoe aan de andere Partij(en) schriftelijk heeft meegedeeld.
3. Nadat alle Partijen kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging, worden de wijzigingen en de verklaringen tot instemming als bijlage aan deze Bestuursovereenkomst gehecht.

Artikel 15 – Ongeldigheid

Indien een bepaling van deze Bestuursovereenkomst in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, wordt die bepaling, voor zover nodig, uit deze Bestuursovereenkomst verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. Het overige deel van de Bestuursovereenkomst blijft in een dergelijke situatie ongewijzigd.

SLOTBEPALINGEN

Artikel 16 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Bestuursovereenkomst treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2025.
2. Partijen treden uiterlijk drie maanden voor laatstgenoemde datum in overleg over eventuele voortzetting van deze Bestuursovereenkomst.

Artikel 17 – Counterparts

Deze Bestuursovereenkomst kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Bestuursovereenkomst is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 – Toepasselijk recht

Op deze Bestuursovereenkomst is uitsluitend Europees Nederlands recht van toepassing.

Artikel 19 – Publicatie in Staatscourant

Binnen een maand na ondertekening van deze Bestuursovereenkomst wordt de tekst daarvan gepubliceerd in de Staatscourant.

* HANDTEKENINGENPAGINA VOLGT *

Aldus is overeengekomen en in tweevoud ondertekend:

De Minister van Economische Zaken en Klimaat, de heer B. van 't Wout, handelend in de hoedanigheid van bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden

10.2.e

de heer B. van 't Wout
datum: 23/4/2021
plaats: Den Haag

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw S. van Veldhoven-Van der Meer,
handelend in de hoedanigheid van bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der
Nederlanden

Mevrouw S. van Veldhoven-Van der Meer
datum:
plaats:

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer R.W. Knops, handelend
in de hoedanigheid van de Staat der Nederlanden

10.2.e

de heer R.W. Knops

datum:

plaats:

Den Haag, 8 april 2021

Het bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire, handelend in de hoedanigheid van bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van het Openbaar Lichaam Bonaire, te dezen vertegenwoordigd door de gezaghebber, de heer 10.2.e ,

de heer 10.2.e

datum:

plaats:

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: De_bouwprojecten_op_Bonaire_die_koraalvernietiging_ecocide_kunnen_veroorzaken beantwoording EZK
Date: woensdag 31 maart 2021 12:32:18
Attachments: [De_bouwprojecten_op_Bonaire_die_koraalvernietiging_ecocide_kunnen_veroorzaken beantwoording EZK.docx](#)

Hierbij een slagje eroverheen nog van mijn kant.

Van: 10.2.e @minezk.nl>
Verzonden: woensdag 31 maart 2021 11:52

Reeds eerder beoordeeld in dit verzoek

2021Z03439

(ingezonden 19 februari 2021)

Vragen van het lid Van Raan (PvdD) aan de ministers van Infrastructuur en Waterstaat, van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de bouwprojecten op Bonaire die koraalvernietiging/ecocide kunnen veroorzaken

1. Bent u bekend met de berichten "Verzet tegen nieuwe vrachthaven Bonaire, aanleg zou 'ecocide' zijn" in de Volkskrant van 4 februari 2021 en "Beschermd koraal bij Bonaire in gevaar door plan nieuwe haven waar Nederland aan meebetaalt, natuurorganisaties slaan alarm" van EénVandaag van 17 februari 2021? [1]
2. Klopt het dat er momenteel op Bonaire twee bouwprojecten lopen: de tijdelijke laad- en losfaciliteit voor olie (hierna: de pier) bij Karpata in het Koning Willem Alexander Natuurreervaat en de vrachthaven bij Hato?
3. Beaamt u dat zowel het koraal op locatie als het koraal elders door de projecten wordt aangetast, gezien de Raad voor Rechtshandhaving [2] stelt dat "bouwprojecten ... langs de kust van Bonaire negatieve gevolgen kunnen hebben voor het koraal in het Bonaire National Marine Park" welke tussen de Karpata en Hato is gelegen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u, in afwachting van het onderzoek naar de wenselijkheid van een nieuwe haven, bereid om de bouwplannen tijdelijk te stoppen?
4. Hoe garandeert u dat een nieuwe haven en pier niet tot ecocide (moedwillige vernietiging van koraal, natuur en habitat voor dieren, zoals zeeschildpadden) zal leiden? Kunt u dit uitsplitsen per bouwproject?
5. Kunt u bevestigen dat op Bonaire dezelfde regels gelden als in Nederland voor het aanleggen van een containerhaven direct gelegen tegen een woongebied en vakantieresort? Beaamt u dat voor het bouwen van de containerhaven en de pier ontheffingen zullen moeten worden afgegeven voor wat betreft de Wet natuurbescherming en geluidsnormen en dergelijke? Zo nee, kunt u aangeven waarom er geen ontheffingen nodig zijn? Kunt u dit uitsplitsen per bouwtraject?
6. Kunt u bevestigen dat de vergunningen voor beide bouwtrajecten voldoen aan de nodige voorwaarden, aangezien de Raad voor Rechtshandhaving [2] stelt dat vergunningen niet altijd voldoen aan de nodige voorwaarden en dat het lastig is of zelfs onmogelijk om handhavend op te treden?
7. Wordt in het onderzoek naar de wenselijkheid van een nieuwe haven ook het feit betrokken dat de handhaving van natuur- en milieuwet- en regelgeving niet op orde is op Bonaire? Zo ja, hoe wordt dit betrokken? Zo nee, waarom niet?
8. Hoe wordt de financiering van de haven geregeld? Bent u van mening dat een investering van bepaalde partijen, bijvoorbeeld cruisederijen, onwenselijk is? Waarom en van welke

- partijen zou u financieringen onwenselijk vinden? Zo niet, waarom niet?
9. Hoe voorkomt u dat partijen door middel van financiering ongewenste invloed op het havenbeleid kopen?
  10. Kunt garanderen dat de personen die sturend/leidend zijn bij de te maken keuzes voor al dan niet een nieuwe vrachthaven géén persoonlijk winn hebben bij deze keuzes? Zo ja, heeft u dit onderzocht? Zo nee, vindt u dit een acceptabele situatie?
  11. Bent u van mening dat het havenbedrijf tot de vitale infrastructuur behoort? Waarom vindt u privatisering wenselijk, terwijl Bonaire voor de vracht volledig afhankelijk is van het havenbedrijf dat door privatisering in handen van derden komt? Hoe voorkomt u monopolievorming?
  12. Kunt u garanderen dat een nieuwe haven producten goedkoper zal maken? Waarop baseert u dat?
  13. Klopt het dat een nieuwe vrachthaven nauwelijks prijsvoordeel voor de consumenten op Bonaire gaat bewerkstelligen (Ecorys rapport. d.d. 13-7-2017)? Zo ja, kan dit geld dan niet beter aan meer urgente problemen op Bonaire besteed worden, zoals duurzame energie? Zo nee, klopt dit rapport dan niet? [3]
  14. Klopt het dat aan de grondslag van de wens om een nieuwe haven te bouwen het faciliteren van extra cruisetoerisme staat? Kunt u de stukken overleggen?
  15. Klopt het dat zowel Bonaire als het kabinet ernaar streven om het aantal cruisetoeristen in te dammen en dat dit beleid schijnbaar tegenstrijdig is aan de grondslag om een nieuwe haven te bouwen? Zo nee, hoe verklaart u het dat de gouverneur van Bonaire dit wél in Trouw verkondigde? [4] Zo ja, hoe gaat u voorkomen dat een nieuwe haven niet gaat leiden tot meer cruisetoeristen?
  16. Bent u van mening dat het predicaat “Bonaire blue destination” misleidend is met de plannen voor de olie-inlaat pier in een beschermd natuurgebied bij Karpata, de mogelijke koraalvernietiging bij de vrachthaven bij Hato, de dreiging van nog meer cruiseschepen en bijvoorbeeld het niet of amper beperken van sedimentinstroming in zee? Zo nee, waarom niet?
  17. Kunt u bevestigen dat ecotoerisme op Bonaire niet samengaat met een sterke toeristische groei, omdat meer toerisme meestal hand in hand gaat met meer vervuiling en minder ruimte voor natuur? Zo nee, waarom niet? Bent u bereid de negatieve impact van toerisme te onderzoeken vóórdat u plannen voor een nieuwe haven doorgang laat vinden?
  18. Klopt het dat veruit het meeste afval op Bonaire nog steeds wordt gestort? Kan de afvalverwerking op Bonaire nog meer goederen aan? Hoe past een nieuwe vrachthaven, die een grotere toestroom van goederen naar het eiland mogelijk gaan maken, binnen het streven

van het kabinet naar een circulaire economie op Bonaire?

19. Klopt het dat de overheid van plan is een tijdelijke laad- en losfaciliteit voor olie in het Koning Willem Alexander Natuurreervaat te maken? Zo ja, hoe lang zou de pier moeten functioneren?
- Ja, echter, eNee, er wordt geen tijdelijke pier voor stookolie aangelegd op Bonaire, maar gebruik gemaakt voor de noodvoorziening van de bestaande pier bij de luchthaven van Bonaire. Er is eenwordt evenwel verkend of voornemen om een pier voor stookolie moet worden gebouwd te bouwen nabij de elektriciteitscentrale ten behoeve van als onderdeel van de brandstoftoevoer naar door de nog op te richten beleidsdeelneming 'Bonaire Brandstof Terminals' te bouwen opslagfaciliteiten of dat gebruik kan worden gemaakt van de bestaande pier. Hiertoe Dat deze pier er komt staat nog niet vast, eerst dienen eerst alle benodigde milieu- en omgevingsonderzoeken te hebben plaatsgevonden voordat een definitieve keuze voor een locatie van een dergelijke pier gemaakt kan worden en deze vervolgens gebouwd kan worden.
- Met opmerkingen 10.2.e** : Is dit het washington slagbaai park?
20. Is er onderzoek gedaan naar de wenselijkheid van een tijdelijke pier? Zo ja, wat waren de uitkomsten? Zo nee, waarop baseert u de wenselijkheid op?
- Zie mijn antwoord op vraag 19
21. Onderschrijft u dat het aanleggen van een tijdelijke pier in een gebied waar het koraal vernietigd wordt, waarna het de komende 100 jaar niet terugkomt, niet wenselijk is? Zo ja, ben u bereid om te voorkomen dat deze pier er komt? Zo nee, wat is de reden om de pier toch te bouwen?
- Zie mijn antwoord op vraag 19
22. Beaamt u dat het aanleggen van een tijdelijke pier voor stookolie, een fossiele brandstof, niet past bij het behalen van de klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen van de Nederlandse overheid?
- Het kabinet wil benadrukken dat het aanleggen van een pier op geen enkele wijze een rem op verduurzamingsontwikkelingen van elektriciteitsproductie vormt.
- Met opmerkingen 10.2.e** : Gaat LNV hier over?
- Met opmerkingen 10.2.e** : I&W graag aanvullen tav koraal
23. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de bouw van een tijdelijke laad- en losfaciliteit voor olie en het vergeven van vergunningen?
- Het gaat hier om een laadstation voor het verpompen van brandstoffen naar tankauto's.... Deze faciliteit is nog in aanbouw en zal naar verwachting in het voorjaar in gebruik genomen worden. Het is daarbij van belang dat alle benodigde vergunningen zijn verstrekt voordat deze in gebruik genomen kan worden.
- Met opmerkingen 10.2.e** : Even toelichten, ik weet niet of jij en Van Raan over hetzelfde praten
24. Kunt u aangeven of er al begonnen is met de bouw van de pier of wanneer er begonnen zal worden?
- Zie antwoord bij vraag 19.
25. Klopt het dat Bonaire al maanden gebruik maakt van een tijdelijke oplossing met betrekking tot de aanvoer van olie? Zo ja, klopt het dan ook dat er momenteel geen noodsituatie is die

oproept tot versneld vergeven van vergunningen en uitrollen van de pier? Zo nee, waarom niet?

JZoals in mijn Kamerbrief 'Oprichting Bonaire Brandstof Terminals B.V' (Kamerstuk 35632, nr. 1) van 9 november 2020 (nr PM/ van 9 nov) aangegeven, wordt vanwege de ontoereikendheid van de huidige opslagvoorzieningen de brandstoflevering voor de elektriciteitscentrale op dit moment via dieselleveringen in de vorm van een noodmaatregel geborgd.a. D~~e~~ze tijdelijke huidige oplossing betreft een noodoplossing. Zonder deze noodoplossing is er geen elektriciteit- en drinkwaterproductie mogelijk. Er is dus sprake van een noodituatie. Zie verder mijn antwoord over de tijdelijke pier bij vraag 19.

26. Beaamt u dat de huidige (tijdelijke) oplossing tenminste 20 jaar mee kan gaan voor dezelfde kosten als de bouw van een tijdelijke laad- en losfaciliteit? Zo nee, waarom niet en kunt u uw berekening met de Kamer delen? Waar gaat dit over? Kunnen jullie dit plaatsen 10.2.e en 10.2.e

Met opmerkingen 10.2.e Gaat over de containerhaven schat ik in

27. Klopt het dat er momenteel gebruik wordt gemaakt van een duurdere brandstof met hoger rendement? Is het (mogelijk versneld) uitrollen van de pier gerelateerd aan het feit dat de huidige brandstof meer kost? Zo nee, waarom niet?

Ja, er wordt op dit moment gebruik gemaakt van een duurdere brandstof omdat dit momenteel de enige brandstof is die technisch aangeleverd kan worden. Met ingebruikname van de bestaande pier kan gebruik gemaakt worden van een goedkopere brandstof omdat het met ingebruikname van de bestaande pier, technisch mogelijk wordt deze goedkopere brandstof aan land te brengen. zie verder mijn antwoord bij vraag 19.

28. Maakt de bouw van de pier onderdeel uit van de vitale infrastructuur die volgens het kabinet in handen moet komen van de 100% beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V., die het kabinet wil oprichten? Zo ja, kunt u bevestigen dat de bouw van de pier nog niet kan beginnen, aangezien de Tweede Kamer zich erover heeft uitgesproken dat zij nog niet voldoende is geïnformeerd over de voorgenomen oprichting van de 100% beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.? Er kan nog geen start worden gemaakt met de bouw van de opslagfaciliteiten inclusief een pier, eerst dienen alle milieu- en omgevingsonderzoeken en inspraakprocedures zijn doorlopen. Zie verder mijn antwoord bij vraag 19.

29. Kunt u bevestigen dat de laatste dagen van Bopec geteld zijn [5]? Wat is de kans dat Bopec failliet gaat? Kunt u op de dag dat u de beantwoording van de vragen aangaande de brandstof opslagterminal naar de Kamer stuurt, het antwoord op deze vraag updaten?

30. Wordt bij een faillissement van Bopec de pachtvereenkomst van het perceel beëindigd? Zo nee, waarom niet?

31. Kunt u bevestigen dat de veiligheids- en milieurisico's van de op- en overslagfaciliteiten van Bopec zo groot zijn dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft moeten ingrijpen om onder andere lekkage van de tanks te voorkomen?

32. Waarom mag Bopec blijven voortbestaan op Bonaire, terwijl de faciliteiten ver beneden de geldende standaarden zijn?
33. Kunt u garanderen dat de bodem op het Bopec-terrein niet gesaneerd hoeft te worden? Zo nee, wie draait er voor deze mogelijke kosten op bij een faillissement van Bopec? Zo ja, heeft u hier onderzoeksrapporten van en kunt u deze met de Kamer delen?
34. Klopt het dat de rioolwaterzuiveringsinstallatie op Bonaire nog steeds niet af is? Hoe wordt het afvalwater van Bonairiaanse huishoudens verwerkt? Klopt het dat het oppervlaktewater/regenwater nog structureel en veelvuldig de zee instroomt, dat het sediment meeneemt de zee in en dat dit zeer schadelijk is voor het koraal? Zo nee, waar baseert u dat op? Zo ja, wat gaat u hier aan doen?
35. Zijn deze problemen opgelost als de rioolwaterzuiveringsinstallatie op Bonaire klaar is? Wanneer verwacht u dat deze klaar is? Hoe zou u dit proces kunnen versnellen gezien de urgentie voor Bonairianen en het koraal? Bent u bereid versnellende maatregelen te nemen? Zo nee, waarom niet?
36. Is het correct dat in de plannen voor de komende twee jaar, er maar twee straten van afwatering voorzien worden en dat het tien jaar gaat duren voor dat dit overal gedaan is? Zo ja, beaamt u dat afwatering een hogere prioriteit zou moeten hebben dan het faciliteren van cruisetoerisme met een nieuwe vrachthaven? Zo nee, waarom niet?
37. Beaamt u dat Nederland miljoenen uittrekt voor het beschermen van koraal, maar dat dit dweilen met de kraan open is, wanneer afwateringsproblemen en rioolwaterzuivering niet worden aangepakt? Zo nee, waarom niet?
38. Bent u het eens dat dit soort zeer fundamentele problematiek zoals het niet hebben van een gedegen riolering of gebrekige afvalverwerking de hoogste prioriteit moeten hebben, aangezien Bonaire dezelfde standaarden mag verwachten als Europees-Nederland? Zo ja, wat bent u van plan hieraan te doen?
39. Onderschrijft u de conclusie uit het rapport van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat uit 2017 'Duurzame en betaalbare energie in Caribisch Nederland' dat Ocean Thermal Energy Conversion (OTEC) kan bijdragen aan volledige verduurzaming van de energievoorziening op Bonaire? Bent u bereid om de haalbaarheidsstudie naar OTEC, die al in 2017 aan de Kamer was aangekondigd, alsnog uit te voeren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, per wanneer?
De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft als antwoord op Kamervragen (kennmerk 2018Z02937) op 12 juni 2018 geschreven dat er geen draagvlak voor OTEC op Bonaire bleek te zijn. Hierdoor is de in het rapport 'Duurzame en betaalbare energie in Caribisch Nederland' aangekondigde haalbaarheidsstudie niet uitgevoerd. Twee bedrijven die deze innovatieve technologie ontwikkelden hebben inmiddels hun activiteiten op het gebied van OTEC gestaakt. Bestuur en energiebedrijven op Bonaire geven de voorkeur aan verdere verduurzaming door middel van zon en wind. [Het ministerie van EZK, het elektriciteitsbedrijf van Bonaire en elektriciteitsproducent Contour Global zijn in gesprek](#)

Met opmerkingen 10.2.e []: Dit kan je zo opschrijven, leidt wel tot de vraag, waarom doen we dat niet
Ik zou zin uit vorige Kamerbrief overnemen hoe we omgaan met verduurzaming

Met opmerkingen 10.2.e []: Zin toegevoegd

| [over verdere verduurzaming van de elektriciteitsproductie op Bonaire.](#)

40. Bent u bereid om bescherming van het koraal de hoogste prioriteit te geven, ook gezien de boodschap van minister-president Rutte tijdens de Biodiversity Summit van vorig jaar, waarin hij stelt dat Nederland investeert in de bescherming van het koraal? [6]

[1] Volkskracht, 4 februari 2021, Verzet tegen nieuwe vrachthaven Bonaire, aanleg zou ‘ecocide’ zijn (Verzet tegen nieuwe vrachthaven Bonaire, aanleg zou ‘ecocide’ zijn | De Volkskrant);

Eenvandaag, 17 februari 2021, Bescherm koraal bij Bonaire n gevaar door plan nieuwe haven waar Nederland aan meebetaalt, natuurorganisaties slaan alarm (<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/bescherm-d-koraal-bij-bonaire-in-gevaar-door-plan-nieuwe-haven-waar-nederland-aan-meebetaalt-natuurorganisaties-slaan-alarm/>)

[2] Rapport blz. 45 - Handhaving Natuur- En Milieuwetgeving In Caribisch Nederland - https://www.raadrechtshandhaving.com/nl_NL/handhaving-natuur-en-milieuwetgeving-caribisch-nederland-onder-de-maat/

[3] Website Ecorys, Onderzoek naar de prijzen van levensmiddelen op Caribisch Nederland (<https://www.ecorys.com/nl/nederland/our-work/onderzoek-naar-de-prijzen-van-levensmiddelen-op-caribisch-nederland>)

[4] Trouw, 14 februari 2021, Edison Rijna, gezaghebber van Bonaire: ‘We zijn ons eiland aan het prostitueren’ (<https://www.trouw.nl/nieuws/edison-rijna/gezaghebber-van-bonaire-we-zijn-ons-eiland-aan-het-prostitution~b9be08de/>)

[5] Antilliaanse Dagblad, Dagen Bopec lijken geteld, 7 januari 2020 (<https://antilliaansdagblad.com/bonaire/20732-dagen-bopec-lijken-geteld>)

[6] Biodiversity Summit video message PM Mark Rutte - YouTube

22/4 15:15
14:15

TER ADVISERING

Aan
de Minister van Economische Zaken en Klimaat

nota

Oplegnota Voorbereiding VSO van 20 april over Bonaire Brandstof Terminals B.V.

→ 2023

Wijzig de BBT al

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie
Directie Elektriciteit

Auteur
10.2.e
T: 030-220-5210
@minezk.nl

Datum
15 april 2021

Kenmerk
DGKE-E / 21106004
Bhm: 21106585

10.2.e

Bijlage(n)
Spreeklijn en Q&A VSO
beleidsdeelneming Brandstof
Bonaire Terminals

Parafenroute

Aanleiding

Kamerlid van Raan (PvdD) heeft verzocht om een VSO ("2 minuten debat") over de op te richten beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT). Een voorbesprekking is gepland op 19 april (14.30-15u), het debat is gepland op dinsdag 20 april van 17.15 tot 17.30.

Advies

U kunt kennismeten van de bijgevoegde spreeklijn en de Q&A's.
We bespreken mogelijke moties graag met u in de voorbesprekking maandag.

Kernpunten

- Het kabinet heeft besloten om BBT op te richten onder 100% aandeelhouderschap EZK, als oplossing voor de problematiek van brandstoftoevoer op Bonaire waarmee de elektriciteitsvoorziening en het weg- en vliegverkeer in gevaar komt.
- BBT zal opslagvoorzieningen (brandstofterminals en pier) bouwen en laten exploiteren (door Curaçao Oil).
- U heeft meerdere sets Kamervragen beantwoord over de oprichting van de beleidsdeelneming. Van Raan gaf tijdens de procedurevergadering van 13 april echter aan dat nog steeds vragen onbeantwoord zouden zijn gebleven.
- In de procedurevergadering is besloten om de mogelijkheid te bieden voor het stellen van extra vragen aan u met indientermijn 15 april en een VSO te houden een week later. U zal deze vragen voor het VSO nog beantwoorden. Afgesproken is om dan ook tot een besluit over oprichting BBT te komen.
- De bijgevoegde spreeklijn en Q&A's behandelen mogelijke vragen/moties over: Klimaat en verduurzaming, alternatieven voor BBT, de failliete brandstofoverslag BOPEC, huidige noodmaatregelen van EZK, veiligheid, milieu en koraal. De PvdD heeft reeds een motie ingediend bij VAO Staatsdeelneming (FIN) over BBT. De hoofdspreeklijn gaat ervan uit dat Van Raan dezelfde motie of een vergelijkbare motie dinsdag ook indient. De gezaghebber van Bonaire heeft contact gezocht met een aantal Kamerleden. PVV en CDA hebben inmiddels reeds aangegeven de motie van Van Raan niet te zullen steunen.
- Ook heeft hij zijn brief waarin hij de urgentie van oprichting benadrukt nogmaals onder de aandacht gebracht van de Kamercommissie EZK.

Ontvangen BBR

- Ook donderdag vond er een incident plaats bij Curoil HATO, waarbij diesel in benzinetanks is gepompt met alle risico's van dien. Dit onderschrijft de kwetsbaarheid van de huidige situatie.

Toelichting

Met uw brief van 28 januari jl. heeft u Kamervragen beantwoord van CDA en de PvdD over de voorgenomen oprichting van de beleidsdeelneming.

Voornamelijk de PvdD is tegen het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee tegen de voorgenomen oplossing voor de problemen rondom leveringszekerheid, omdat het geen duurzame oplossing voor de problematiek is.

De stelling van Van Raan dat verduurzaming in de plaats van BBT kan komen klopt niet: Volledig duurzame gegarandeerde elektriciteitsproductie biedt geen oplossing voor de huidige situatie en zou bovendien niet betaalbaar zijn.

Daarnaast is de brandstof in de te bouwen terminal bij de luchthaven bedoeld voor lucht- en wegverkeer. Er is evenwel wel een toename van duurzame energiebronnen mogelijk maar behoeft dit subsidie. De kosten hiervoor zijn 20-30mln euro, we hopen dat het volgende kabinet dit vrij zal maken.

De PvdD stelt dat de Kamer niet is geïnformeerd, omdat zij geen antwoord zou hebben gekregen van u op de door PvdD gestelde vragen en BBT daarom niet kan worden opgericht.

Omdat het onduidelijk was welke vragen onbeantwoord zouden zijn, heeft u op 1 april 2021 een Kamerbrief gestuurd waarin u de urgentie van spoedige oprichting nog eens benadrukt en bereidheid toont om eventuele resterende vragen te beantwoorden. Hier is niet op ingegaan door Van Raan.

Tijdens de procedurevergadering van de EZK commissie van dinsdag 13 april is vervolgens besloten tot het opnieuw kunnen indienen van vragen door alle kamerleden met een nieuwe ronde SO-vragen (op donderdag 15-4 om 18h ontvangen) en tot een VSO op dinsdag 20 april.

Op dinsdag 13 april is eveneens een motie ingediend door de PvdD over de oprichting tijdens een debat over staatsdeelnemingen met het verzoek om duurzame alternatieven te onderzoeken voor BBT en niet op te richten.

Voorafgaand het VSO van dinsdag 20 april zal u een antwoord aan de Kamer sturen op de motie (ontraden) en de resterende Kamervragen van de PvdD beantwoorden, beiden separaat voor ondertekening.

Incident HATO: Afgelopen donderdag was er een incident op Hato waarbij door een vulfout vanaf de barge diesel in de twee benzinetanks is gepompt en benzine in de dieseltank. Door het pompen van benzine in de dieseltank werd ook dit product klasse 1 (benzine) waardoor de risico's onvoldoende werden afgedekt. Uit voorzorg is een crashtender vanaf de luchthaven naar Hato gegaan. Inmiddels is het meeste product teruggepompt naar een tankschip en afgevoerd.

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister

Directoraat-generaal Klimaat
en Energie

Auteur
10.2.e
T: 070-370-6218
@minezk.nl

Datum
15 april 2021

Kenmerk
DGKE / 21106346
BHM 21114635

10.2.e

Bijlage(n)
Kamerbrief beantwoording
vragen over oprichting Bonaire
Brandstof Terminals B.V.

nota

Beantwoording Inbreng SO Oprichting van de 100 %
beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V.

Parafenroute

10.2.e

Onbekend

Onbekend

Onbekend

Aanleiding

De fracties van D66, PvdA en PvdD hebben op 15 april jl. schriftelijke vragen aan u gesteld over de beoogde oprichting van beleidsdeelneming Bonaire Brandstof Terminals B.V. (BBT).

Advies

U kunt de brief met bijgevoegde beantwoording Kamervragen ondertekenen mede namens SI&W, MLNV en SBZK.

U kunt akkoord gaan met het conform verzoek van de Kamer later deze week de nota's en stuurgroepverslagen sturen die ter voorbereiding waren aan de kabinetskeuze om BBT op te richten.

Verzoek PvdD: *Kan de minister, gelet op het voornemen geformuleerd in de kabinet/reactie op de parlementaire onderzoekscommissie kinderopvangtoeslag en vooruitlopend op 1 juli, de stukken van alle ministeries met de Kamer delen die ten grondslag liggen aan het kabinet/besluit om BBT op te richten?*

Kernpunten

- De meer dan 100 vragen gaan over uiteenlopende onderwerpen die het beleid van meerdere ministeries raken. Het gaat onder meer om milieu, natuur, koraal, klimaat- en verduurzamingsambities op Bonaire, veiligheid, de noodzaak van oprichting, de businesscase van BBT, beoogd exploitant Curoil, en het faillissement van BOPEC.
- Omdat de urgentie van de oprichting van BBT telkens in twijfel getrokken wordt door PvdD, wordt in de oplegbrief aan de Kamer nogmaals de noodzaak tot oprichting toegelicht en verzocht om uiterlijk donderdag 22 april, in ieder geval voor het meireces, over eventuele moties te stemmen om verdere vertraging te voorkomen.

Ontvangen BBR

- U antwoordt dat de urgentie van leveringszekerheid en veilige opslag van brandstoffen op Bonaire ertoe heeft geleid om de beleidsdeelneming op te richten en daarmee te investeren in voorzieningen voor fossiele brandstoffen. Daarnaast is geen vooruitzicht op duurzame alternatieven voor het weg- en luchtverkeer (betrifft 70% van de opslagcapaciteit van BBT).
- U antwoordt dat als geen zicht is op een structurele oplossing voor de brandstofproblematiek, zijnde oprichting BBT, dan worden de tijdelijke vergunningen voor de huidige opslagen niet verlengd en kunnen de brandstoffen niet worden opgeslagen. Hiermee komt op zeer korte termijn de elektriciteits- en drinkwaterproductie en het lucht- en wegverkeer van Bonaire in gevaar.
- U antwoordt dat verduurzaming van de elektriciteitsproductie uw aandacht heeft en dat u in gesprek bent met de elektriciteitsproducent. U geeft aan dat eventuele financiële middelen aan een nieuw kabinet zijn.
- Van Raan (PvdD) wil vooruitlopend op de nieuwe afspraken rondom openbaarmaking alle stukken ontvangen die betrekking hebben op de kabinetskeuze voor BBT, bij voorkeur openbaar gemaakt (vraag 97). Voorstel is om stukken die zijn voorgelegd aan de MR (hierover hebben we maandag nog contact met AZ) en verslagen van de Stuurgroepen (Openbaar Lichaam Bonaire, I&W, BZK en EZK) toe te sturen.
- De gezaghebber van Bonaire steunt de oprichting van BBT volledig en heeft hierover ook een brief aan de Kamer gestuurd. Daarnaast heeft hij een persbericht laten uitgaan waarin hij zijn zorgen uit over het incident bij een van de huidige opslagtanks (diesel in benzinetank en vice versa) en hieraan de noodzaak tot oprichting van BBT koppelt.
- De VVD geeft in de verslag aan de urgentie tot oprichting te delen en stelt geen vragen.

Toelichting

In deze toelichting staat per onderwerp een omschrijving van uw antwoorden op de vragen die de fracties hebben gesteld met de nummers van de vragen.

Vragen die onder uw verantwoordelijkheid vallen:

Vragen over noodzaak/urgentie/vergunningen (D66 en PvdD 27, 28, 44 t/m 48)
U antwoordt dat de brandstofvoorziening nu is geborgd met een noodmaatregel waarbij gebruik wordt gemaakt van opslagfaciliteiten waarvan de tijdelijke vergunningen bijna verlopen. Deze huidige brandstofopslagen zijn niet afdoende veilig. Daarnaast worden en dieselleveringen aan de elektriciteitscentrale gedaan met tankauto's die door slecht onderhouden wegen door een woonwijk rijden. Dit is een kwetsbare situatie. De oprichting van BBT is nodig om de leveringszekerheid van brandstoffen op lange termijn op veilige wijze te borgen, en op korte termijn om nieuwe tijdelijke vergunningen te kunnen krijgen voor de huidige brandstofopslagen voor het wegverkeer ten behoeve van de tijdelijke noodmaatregel waarmee de publieke elektriciteitsvoorziening op dit moment is geborgd. Dit is een harde voorwaarde die de Inspectie Leefomgeving en Transport stelt aan het verlengen van de vergunningen. In juni 2021 verlopen de vergunningen voor de brandstof die nu nodig is voor elektriciteits- en drinkwaterproductie en wegverkeer op het eiland Bonaire. Zonder deze vergunningen dient deze brandstofoevoer te worden stilgelegd. Dit houdt in dat

er op korte termijn een groot risico ontstaat dat de elektriciteit uitvalt, de drinkwaterproductie stil komt te liggen en er geen wegverkeer meer mogelijk is. Om deze reden is haast geboden bij een spoedige oprichting. Daarnaast betekent uitstel van oprichting eveneens uitstel van bouw van de nieuwe opslagen. Dit is uit veiligheidsoogpunt zeer onwenselijk

Vragen over verduurzaming en klimaat Bonaire (D66, PvdA en PvDD 7, 8, 10 t/m 16, 55 t/m 62)

Circa 70% van de opslagfaciliteiten van BBT zijn bedoeld voor diesel en kerosine voor weg- en luchtverkeer. Daar zijn weinig tot geen alternatieven voor verduurzaming. U antwoordt verder dat er stappen mogelijk zijn in de verduurzaming van de elektriciteitsproductie op Bonaire. Het OLB heeft de voorkeur voor hernieuwbare energie met zon en wind. U verwijst naar de brief van de gezaghebber van 8 april jl. over de oprichting van BBT, waarin de gezaghebber een verzoek aan de Kamercommissie doet om Bonaire te helpen de transitie naar duurzame energie te versnellen door steun te geven aan de plannen die er nu liggen en de oprichting van BBT te steunen. Belangrijk is evenwel dat er gegarandeerde elektriciteitsproductie is en dat de energievoorziening betaalbaar is. Bonaire vraagt om subsidie van het Rijk om deze transitie te kunnen subsidiëren zodat de elektriciteit betaalbaar blijft. Het inzetten van middelen of ontwikkelen van instrumenten vanuit de rijksoverheid voor verdere verduurzaming is echter aan een nieuw kabinet. Van belang in uw antwoord is verder dat verdere verduurzaming geen alternatief is voor de opslagfaciliteiten. Ook bij een hoog percentage van bijvoorbeeld 70% hernieuwbare elektriciteit, blijven de opslagfaciliteiten voor brandstoffen die de beleidsdeelneming gaat bouwen nodig voor het resterende deel aan energieopwekking.

Vragen over de businesscase van BBT en alternatieven BBT (PvDD 4 t/m 6, 9, 19 t/m 26, 35 t/m 38, 53, 54, 92 t/m 96)

U antwoordt dat de door KPMG opgestelde businesscase voldoet aan de door het deelnemingenbeleid gestelde eisen op zowel financieel gebied als ook op het gebied van risicobeheersing. De businesscase voor BBT gaat uit van levensvatbaarheid en financiële zelfredzaamheid, maar het lagere rendement is voor commerciële partijen niet interessant genoeg, omdat deze partijen te maken hebben met een hogere rendementseis van hun aandeelhouders op dit soort investeringen. De rendementseis van de Staat ligt wat dat betreft lager, maar moet voldoende hoog zijn om BBT in staat te stellen om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.

Vragen over wat BBT gaat bouwen en exploitatie (D66 en PvDD 98 t/m 100)

U antwoordt dat BBT van plan is om twee opslagtanks voor benzine en kerosine te bouwen op de luchthaven en een pier en opslagtank voor zware stookolie bij de elektriciteitscentrale. Dit zal niet eerder gebeuren dan dat de omgevingsonderzoeken en inspraakprocedures zijn doorlopen. U antwoordt dat Curaçao Oil (Curoil) de beoogde exploitant van de te bouwen opslagvoorzieningen zal worden.

Vragen over wat de noodmaatregelen voor elektriciteit inhouden EZK (D66 en PvDD)

U antwoordt dat via de opslaglocatie Curoil Hato op Bonaire de brandstoftoevoer aan de elektriciteitscentrale is geborgd met dieselleveringen. Als alternatieve noodmaatregel wordt een bestaande pier bij de luchthaven in opdracht van EZK aangepast en wordt een laad- en losfaciliteit aan land gebouwd waarnaar brandstof vanuit deze pier kan worden verpompt naar tankauto's. Met de alternatieve noodmaatregel kan gebruik gemaakt worden van een goedkopere brandstof (zware stookolie) voor elektriciteitsproductie, om de kosten van elektriciteit voor de eindgebruiker te beperken.

Vragen die onder de verantwoordelijkheid van andere ministeries vallen:

Vragen over veiligheid (PvdD, vraag 29 t/m 34)

U antwoordt dat er sprake is van een kwetsbare situatie op Bonaire met de huidige brandstofopslagen die vanuit veiligheidsoogpunt kwetsbaar zijn en die niet aan de milieunormen van brandveiligheid voldoen. En dat huidige situatie ook vereist dat er dagelijks tankauto's brandstof door de bebouwde kom moeten vervoeren, dit is uit veiligheidsoogpunt eveneens kwetsbaar. Donderdag 15 april jl. vond er een incident plaats bij Curoil HATO, waarbij diesel in benzinetanks is gepompt en benzine in dieseltanks met alle risico's van dien. Dit onderschrijft de kwetsbaarheid van de huidige situatie. Dit had nooit kunnen gebeuren bij de nieuwe nog te bouwen opslagen, omdat deze opslagen moeten voldoen aan moderne milieuvereisten en het daarmee technisch niet mogelijk zal zijn om vulslangen onjuist te koppelen.

Vragen over koraal/natuurmilieu (PvdD, 63 t/m 91)

U antwoordt dat de te bouwen opslagen zullen voldoen aan de modernste milieueisen en een vooruitgang betekenen ten opzichte van de huidige situatie. De potentiële schade aan het mariene ecosysteem, in het bijzonder het koraalrif, moet worden vastgesteld op basis van een natuuronderzoek alvorens geconcludeerd kan worden dat natuur wordt aangetast. Overigens wordt ook daarom gekeken naar de locatie van de pier die eerder door BOPEC in gebruik is geweest zodat impact op natuur zoveel mogelijk geminimaliseerd wordt. Bescherming van het koraal heeft de aandacht van de staatssecretaris van I&W en de minister van LNV. Dit is vervat in het Natuur- en milieubeleidsplan dat door de Kamer is vastgesteld.

Vragen over BOPEC (PvdD 1 t/m 3, 39, 41, 42, 43, 49 t/m 52)

U antwoordt dat de bestaande infrastructuur (drie terminals; BOPEC, Hato, luchthaven) kampt met stelselmatisch gebrek aan onderhoud. BOPEC is bovendien failliet en eigendom van een Venezolaans staatsbedrijf waaraan internationale sancties opgelegd zijn. Daar zullen vanwege het achterstallige onderhoud aanzienlijke investeringen nodig zijn om de terminals en het terrein op te knappen. Op de vraag of de nieuwe eigenaar een alternatief kan bieden voor BBT en of het zinvol is om op deze ontwikkeling te wachten, antwoordt u negatief. Waarschijnlijk zal een nieuwe eigenaar niet gericht zijn op de kleine Bonairiaanse markt, maar op grootschalige op- en overslag van olie voor markten in het Verre Oosten. Ook is de vraag of Bonaire afhankelijk wil zijn van een/deze externe partij. Daarnaast is nog volstrekt onduidelijk of, en zo ja, op welke termijn de BOPEC-assets weer bruikbaar zijn.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: Deze vraag weet ik niet
Date: vrijdag 16 april 2021 12:38:09

Heeft de minister de optie verkend om zo snel mogelijk Bonaire van de fossiele brandstoffen af te halen en duurzaam te maken?

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Suggesties doelomschrijving BBT [BR-M.FID2245655]
Date: donderdag 22 april 2021 09:13:05

Allen,

Mijn voorkeur gaat uit naar Suggestie 2: krachtig richting indieners van motie, maar geeft minder verplichting voor BBT door alle tussenstappen van stimuleren naar uitvoeren van activiteiten. Door de lange weg te gaan, geeft dat voldoende escapes voor onderweg.

Suggestie 1: krachtig richting indieners van motie meer verplichting door minder tussenstappen, minder escapes voor onderweg

Suggestie 3: niet krachtig genoeg richting indieners van motie, wordt waarschijnlijk niet geaccepteerd, geeft bijna geen verplichting.

Suggestie 4: idem.

Mvrgr. 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: donderdag 22 april 2021 08:28

Aan: 10.2.e @minezk.nl>; 10.2.e

@minezk.nl>; 10.2.e

@minezk.nl>; 10.2.e

@minezk.nl>

CC: 10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e @minienw.nl>

Onderwerp: RE: Suggesties doelomschrijving BBT [BR-M.FID2245655]

Goedemorgen allen,

N.a.v. de motie betreffende het opnemen van "hernieuwbare energie" in de oprichtingsakte heb ik contact gezocht met de notaris. De notaris heeft vier suggesties geformuleerd voor het opnemen van "hernieuwbare energie" in de statutaire doelomschrijving in artikel 2.2 (zie bijlage en hieronder). De tekst tussen haken betreft een keuzemogelijkheid.

SUGGESTIE 1: het (doen) onderzoeken van mogelijkheden voor het uitvoeren van activiteiten op het gebied van [(de promotie en ontwikkeling van)] hernieuwbare [brandstof][energie] op Bonaire, alsmede het (doen) uitvoeren van dergelijke activiteiten;

SUGGESTIE 2: het (doen) stimuleren, (doen) onderzoeken, (doen) ontwikkelen en (doen) uitvoeren van activiteiten en handelingen ten behoeve van de promotie, ontwikkeling en voorziening van hernieuwbare [brandstof][energie] op Bonaire;

SUGGESTIE 3: het (doen) leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling, promotie en voorziening van hernieuwbare [brandstof][energie] op Bonaire[, althans het nastreven daarvan];

SUGGESTIE 4: het [nastreven van][stimuleren van][(doen) bijdragen aan] de transitie van fossiele [brandstof][energie] naar hernieuwbare [brandstof][energie] op Bonaire, alsmede het (doen) verrichten van activiteiten en handelingen die daarbij behulpzaam kunnen zijn

Andere mogelijkheid zou zijn om het streven m.b.t. hernieuwbare energie aan de belangenregeling in artikel 2.3 van de statuten op te nemen. We bespraken eerder al dat dat waarschijnlijk onvoldoende tegemoet komt aan de betreffende motie.

Graag jullie reactie.

Groet 10.2.e

Van: 10.2.e @debrauw.com>

Verzonden: donderdag 22 april 2021 07:48

Aan: 10.2.e @minezk.nl

CC: 10.2.e @debrauw.com

Onderwerp: Suggesties doelomschrijving BBT [BR-M.FID2245655]

Dag 10.2.e

Zoals gisteren besproken, stuur ik je hierbij graag een aantal suggesties voor een toevoeging aan de doelomschrijving van BBT in het kader van hernieuwbare brandstof. Wij hebben getracht de suggesties zo te formuleren dat zij de nodige flexibiliteit en vrijheid laten, en tot op zekere hoogte een streven weergeven. Aangezien wij niet volledig kunnen overzien welke activiteiten op het gebied van hernieuwbare energie BBT zou willen of kunnen uitvoeren, en hoe die het beste inpassen in de verdere business van BBT, zou ik je graag willen vragen specifiek nog even te kijken of de tekstvoorstellingen voldoende aansluiten. Uiteindelijk zal BBT haar eigen doel moeten formuleren en zal de doelomschrijving wel activiteiten moeten beschrijven die BBT daadwerkelijk kan of zal gaan uitvoeren. We ontvangen graag jullie input in dat kader en kunnen de doelomschrijving vervolgens uiteraard verder beoordelen en aanpassen (voel je overigens vrij om *in the interest of time* zelf aanpassingen te doen in de tekst, vanuit juridisch perspectief bestaat er de nodige vrijheid voor het formuleren van het doel).

Zoals besproken verplicht het opnemen van deze toevoeging in de doelomschrijving BBT er overigens niet specifiek toe dit doel te realiseren, maar het kan wel de indruk wekken dat het doel actief in de praktijk zal worden gebracht en zal hoogstwaarschijnlijk de nodige rapportageverwachtingen scheppen in dat kader. Wellicht goed dat in het achterhoofd te houden. Hoewel ik begrijp dat dat gezien de herkomst van het verzoek niet voor de hand zal liggen, zouden jullie daarom ook kunnen overwegen het streven met betrekking tot de hernieuwbare energie aan de belangregeling in art. 2.3 van de statuten toe te voegen, zoals we gisteren ook al even bespraken. Wat ons betreft zou dat artikel wat meer voor de hand liggen om een toevoeging aan te doen, maar een aanvulling van de doelomschrijving kan uiteraard ook.

Voor verder overleg weet je me te vinden. Ik ben tot 12:00 goed bereikbaar.

Groet,

10.2.e

De Brauw Blackstone Westbroek N.V.

10.2.e

T + 10.2.e | M + 10.2.e | F + 10.2.e
E 10.2.e @debrauw.com | www.debrauw.com

P.O. Box 75084 | 1070 AB Amsterdam | Claude Debussyalaan 80 | The Netherlands
Amsterdam | Brussels | Frankfurt | London | Shanghai | Singapore

---

This communication is for use only by the intended addressee. It may contain confidential or privileged information.
If you are not the intended addressee of this communication, please inform us immediately. Thank you.
De Brauw Blackstone Westbroek N.V., Amsterdam, is registered with the Trade Register in the Netherlands under no. 27171912.

All services and other work are carried out under an agreement of instruction (overeenkomst van opdracht) with De Brauw Blackstone Westbroek N.V.
The agreement is subject to the General Conditions, which have been filed with the registrar of the District Court of Amsterdam and contain a limitation of liability.
A copy of the General Conditions will be forwarded upon request.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Curoil-BBT
Date: dinsdag 6 juli 2021 09:43:57

Ha 10.2.e

Eens met jouw reactie.

EZK moet niet in die positie komen.

Een onafhankelijke partij die de knoop doorhakt werkt niet.

BBT en Curoil moeten zelf maar zien tot overeenstemming te komen.

Mvrgr. 10.2.e

Van: 10.2.e @minezk.nl>

Verzonden: dinsdag 6 juli 2021 09:35

Aan: 10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e

@minezk.nl>; 10.2.e

@minezk.nl>

CC: 10.2.e @minienw.nl>; 10.2.e

@minezk.nl>

Onderwerp: RE: Curoil-BBT

Goedemorgen allen,

10.2.e heeft mij benaderd met de vraag of de Staat geen "veto-rol" op zich zou willen nemen in het kader van de samenwerking tussen BBT en Curoil, indien zij niet tot overeenstemming over een onderwerp zouden kunnen komen. 10.2.e doet de suggestie voor EZK beleid dan wel ILT. Zie hieronder mijn reactie. Kort gezegd, ik ben hier geen voorstander van. Ik stuur het door, aangezien ik niet uitsluit dat zij jullie hierover ook nog zal benaderen.

Groet 10.2.e

.....
Directie Wetgeving en Juridische zaken

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)

Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC DEN HAAG

Postbus 20401 | 2500 EK DEN HAAG

10.2.e
@minezk.nl

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 6 juli 2021 09:31

Aan: 10.2.e @bbtbonaire.com>

Onderwerp: RE: Curoil-BBT

Ha 10.2.e

Mijn suggestie was ook niet een RvC, omdat die structuur ontbreekt. Ik bedoelde alleen dat je dit in het vennootschapsrecht via zo'n lijn zou kunnen oplossen, maar dat je die mogelijkheid hier dus niet hebt. Van het geven van zo'n rol aan beleid EZK of de ILT ben ik geen voorstander. Je plaatst de Staat dan ook richting Curoil in een enorm lastige positie. Juist als

het gaat om een onderwerp waarin Curoil en BBT er niet uitkomen. Ik vraag mij ook af of Curoil bereid is dit te accepteren, aangezien de Staat juist aandeelhouder is van BBT. Ik zou geneigd zijn zo'n veto eerder neer te leggen bij een onafhankelijke partij. Zou je niet aan een accountant(skantoor), notaris(kantoor) o.i.d. kunnen denken of een andersoortig comité van wijze mannen/vrouwen?

Groet 10.2.e

Directie Wetgeving en Juridische zaken
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | DEN HAAG
Postbus 20401 | 2500 EK DEN HAAG

10.2.e
@minezk.nl

Van: 10.2.e @bbtbonaire.com>

Verzonden: dinsdag 6 juli 2021 09:21

Aan: 10.2.e @bbtbonaire.com>

Onderwerp: RE: Curoil-BBT

Hi 10.2.e

11.1

Alles ok hier, en inderdaad is de combinatie Porthos/ BBT wel lastig zo nu en dan.

We hebben geen vennootschappelijke structuur met Curoil, dus een RvC is niet mogelijk. Daarom zoeken we een ander gremium. EZK als aandeelhouder kan niet vanwege de scheiding der rollen, vandaar dat ik uitkwam op beleid. Juist vanwege de rolverdeling. Uiteindelijk moeten Curoil en BBT eruit komen dóór het beleid en de doelstelling (veilige opslag van brandstof) toch? Misschien zou anders ILT een rol kunnen spelen in zo'n (hopelijk uitzonderlijk) geval? Ik zal 10.2.e ook vragen naar zijn ideeen.

Groet

10.2.e

From: 10.2.e @bbtbonaire.com>

Sent: dinsdag 6 juli 2021 08:57

To: 10.2.e @bbtbonaire.com>

Subject: RE: Curoil-BBT

Ha 10.2.e

10.2.e

Drukke tijden denk ik met Porthos en BBT naast elkaar.

In vennootschapsrechtelijke structuur zou je dan bijvoorbeeld naar een RvC gaan, maar daar heb je hier niet veel aan. Ik weet niet helemaal wat je bedoelt met "EZK-beleid". Bedoel je dat een beleidsdirectie van EZK dan het veto zou moeten uitspreken? Indachtig de rolverdeling lijkt mij dat geen goed idee. De Staat komt dan wel erg dicht op de uitvoering te zitten.

Groet 10.2.e

Van: 10.2.e @bbtbonaire.com>

Verzonden: maandag 5 juli 2021 15:41

Aan: 10.2.e @minezk.nl>

Onderwerp: Curoil-BBT

Hi 10.2.e

10.2.e

Mag ik even jouw brein pikken'?

In het kader van de Samenwerkingsovereenkomst met Curoil bekijken we de *corporate structure*. We willen uitgaan van een 50%/50% samenwerking om zo ook commitment van Curoil te houden in het project. Voor wat betreft het staken van de stemmen hebben we een body nodig die veto'en kan. Ik dacht aan 'EZK Beleid'. Wat vind je daarvan? Kan dit? Moet daarbij nog een specifieke procedure vermeld worden? zo ja, hoe luidt die?

Om je wat meer achtergrond te geven, het gaat om de volgende bepaling:

1. ORGANISTION STRUCTURE

- 1.1 *Within the framework of the development of the Facilities and the realisation of the Project, the Parties shall form a Project Board and a Project Management Team, which will discuss (among other things) the topics to be approved by BBT under this Agreement. [TBD: if 50/50, how to deal with the situation of a tie of votes]*
- 1.2 *The Project Board is responsible for taking decisions on strategy and realisation to achieve the Project in a timely and cost-efficient manner. The Project Management Team shall perform the day-to-day management and tasks required for the realisation of the strategy and the Project as set by the Project Board.*
- 1.3 *The Project Board will include:*
  - *on behalf of BBT: [***];*
  - *on behalf of Curoil: [***].*

Each Party may, by means of a communication to this effect, replace its representatives on the Project Board.

- 1.4 *The Project Board shall meet at least once every six (6) weeks and as often as a Party or the Project Board considers appropriate. The Project Board shall be convened with at least one (1) week's notice (not including the day of the convening notice and the day of the meeting). Decisions on the Project shall always be oriented on the safeguarding of the security and safety of supply and the timely and cost-efficient realisation of the Project.*
- 1.5 *The Project Management Team will include:*
  - *on behalf of BBT: [***];*
  - *on behalf of Curoil: [***].*

Each Party may, by means of a communication to this effect, replace its representatives in the Project Management Team.

- 1.6 *The Project Management Team shall meet at least once (1) a month and as often as the*

Project Board or a Party deems appropriate. The Project Management Team must be convened with at least one (1) week's notice (not counting the day of the convening notice and the day of the meeting).

- 1.7 *A secretary shall be appointed amongst the members to take care of minutes of the meetings of the Project Board and Project Management Team. Minutes shall be adopted at the next meeting. BBT will provide a copy of the minutes to Curoil.*

BBT B.V. Lange Voorhout 29 2514 EB Den Haag. Registered office: Den Haag 82637490. This e-mail and any attachments are strictly confidential and may be legally privileged. If you are not the intended recipient, please inform the sender
10.2.e @bbtbonaire.com immediately, and do not copy or retain this e-mail, use its contents or disclose them to any unauthorized third party without consent. BBT B.V. does not guarantee that the information sent with this e-mail is correct and does not accept any liability for damages of any kind related to the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Businesscase BBT
Date: woensdag 14 juli 2021 13:57:39

Ha 10.2.e,

Dank je, het blijft een interessante casus.

Mvrg.
10.2.e

Van: 10.2.e @bbtbonaire.com>
Verzonden: woensdag 14 juli 2021 13:37
Aan: 10.2.e @minezk.nl>
CC: 10.2.e @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Businesscase BBT

Ha 10.2.e

We wachten met doorrekening van de belastingen totdat ook andere zaken duidelijker zijn. Dan laat ik KPMG alles in één keer opnieuw doorrekenen.

Met name rond Karpata is nog veel onzeker, mede ook ivm de duurzaamheidsambitie die er is bijgekomen. Zo heeft ContourGlobal veel mogelijkheden om de energiecentrale op te gaan laten draaien en hebben ze nog geen keuze gemaakt: stookolie, diesel, LNG en hybride vormen samen met zon en wind. Dat maakt veel uit voor de behoefte aan tankopslag en de plaats van aanlanding en wijze van transport. Voor de airport kant ligt de behoefte wat duidelijker, maar lopen bijvoorbeeld nog gesprekken met de KLM over de verwachte vluchten in de toekomst en de behoefte aan kerosine. Dat bepaalt het aantal en de grootte van de tanks. Ook het prijsmechanisme dat we met Curoil gaan hanteren is onderwerp van gesprek. Dat komt tot uiting in een samenwerkingsovereenkomst met hen, volgend op de LOI. Wij willen toe naar een cost-plus mechanisme waarbij zowel BBT als Curoil in staat zijn een redelijk rendement te kunnen maken op de investering / kosten. Dat moet verder worden ontwikkeld. Dus er is nog heel veel dat eerst duidelijker moet worden om opnieuw aan de businesscase te kunnen gaan rekenen.

Groeten, 10.2.e

From: 10.2.e @minezk.nl>
Sent: Wednesday, 14 July 2021 08:17
To: 10.2.e @bbtbonaire.com>
Cc: 10.2.e @minezk.nl>
Subject: Businesscase BBT

Ha 10.2.e

Wij vroegen ons af hoe het staat met de doorrekening van de belastingen en opmerkingen van Curoil in de businesscase.

We zijn benieuwd waar het op uitkomt.

Verneem graag.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.